

ADMINISTRATIE LAND- EN TUINBOUW

JAARVERSLAG 2002

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap

www.vlaanderen.be/landbouw

INHOUDSOPGAVE

Voorwoord	4
1 Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF)	8
2 Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector (FIVA)	17
3 Europese steunverlening aan de visserij- en aquicultuursector (FIOV)	21
4 Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) Groenten en Fruit	23
5 EU-steun voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten	25
6 Tuinbouwproeftuinen en -centra	28
7 Begeleiding van bedrijven in financiële moeilijkheden of in reconversie 2002	30
8 Landbouwworming	32
9 Duurzame landbouw	45
10 Herziening van het Europese landbouwbeleid - mid term review (cap reform)	66
11 Buitenlands beleid	71
12 Communicatie: van Administratie Land- en Tuinbouw (ALT) naar Beleidsdomein Landbouw en Visserij	73
13 ALT-informatica: op weg naar een digitale overheid	78
14 De vrijwillige, volledige en definitieve stopzetting van de productie van dierlijke mest, afkomstig van varkens, pluim- en rundvee	81
15 Het betaalorgaan van de Administratie Land- en Tuinbouw (ALT) in 2002	89
16 Beter Bestuurlijk Beleid (BBB)	92
17 Vlaams Promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing (VLAM)	93
18 Vlaams Informatiecentrum voor Land- en Tuinbouw (VILT)	96
Dankwoord	99
Bijlage 1: Overzicht van de op publicatiedatum van het ALT-jaarverslag 2002 verkrijgbare publicaties, brochures en folders	100
Bijlage 2: Dienstverlening van de Administratie Land- en Tuinbouw in de provincies	102
Bijlage 3: Centrale Diensten Administratie Land- en Tuinbouw (ALT)	104

VOORWOORD

INLEIDEND WOORDJE VAN DE LEIDENDE AMBTENAAR

Ik heb deze inleiding voor het jaarverslag 2002 om praktische redenen dienen neer te pennen eind april 2003, toen de vogelpest in Limburg en Antwerpen om zich heen greep. Zonder te willen ingaan op deze problematiek, frappeerde mij één zaak heel sterk. De Administratie Land- en Tuinbouw (ALT) had zijn buitendiensten onmiddellijk de opdracht gegeven zich niet meer te manifesteren in de afgebakende gebieden zowel voor opmaak of controle van dossiers van het Vlaams Landbouw Investeringsfonds (VLIF), vormingsactiviteiten, enz... Toch zie je tezelfdertijd hoe de media, sommige politici en andere (blijkbaar) belanghebbenden tot naast de getroffen boerderijen opereren voor reportages, interviews, toelichtingen,... Ik kan u verzekeren dat deze tegenstrijdigheid bijzonder raar aanvoelt bij ambtenaren die hun verantwoordelijkheid nemen.

PERFORMANTE WERKING IN 2002

Maar terug nu naar het jaarverslag 2002. Naar aanleiding van mijn planningsgesprek 2003 en mijn evaluatiegesprek 2002 in de lente van 2003 met minister Dua en haar kabinet noteerde ik in de voorbereide documenten het volgende: "in 2002 waren de begrippen 'onthaasting' en 'timemanagement' voor velen bij ALT ijdele woorden, spijtig genoeg".

Vele horizontale thema's (Lambermont-regionalisering, Beter Bestuurlijk Beleid (BBB), personeelsplannen as is en to be, het ontwerp raamstatuut, het nieuwe verloningsbeleid,...) bepaalden sterk de agenda van de trekkers bij ALT.

Ook op verticaal vlak (de eigenlijke beleidsmateries?) werd overwegend sterk gepresteerd. De Vlaamse Onderzoekseenheid Land- en Tuinbouweconomie (VOLT), eind 2001 opgestart, werd uitgebreid door de integratie van de sociaal-economische studiedienst ALT, de gewezen federale Monitoring en Evaluatie Federaal plan voor Plattelandsontwikkeling (MEFEP)-cel Centrum voor Landbouweconomie (CLE), alsook met mensen voor opdrachten als administratieve vereenvoudiging en klimaatplan. VOLT werkte intussen aan een éénduidige beschrijving van de Vlaamse landbouwsituatie, een projectplan Vlaams monitoringsnetwerk werd uitgewerkt en de nodige stappen inzake ondersteuning aan de toekomstige mid-term-evaluatie van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling in Vlaanderen van 2000 - 2006 (PDPO) werden gerealiseerd. Op het vlak van communicatie werden in 2002 alle brochure- en communicatiebehoeften gepeild en ingevuld. Het woordvoerderschap binnen ALT in functie van de thema's werd vastgelegd. ALT schreef zich manifest voor het e-governmentproject in. De opstart van een nieuwe website Landbouw en Visserij, inbegrepen Lambermont, ving aan met einddoel zomer 2003. Het maandblad Buitenkans mag inhoudelijk worden gezien en kwam schitterend uit een enquête.

Het Europees en globaal buitenlands beleid m.b.t. landbouw werd zeer sterk opgevolgd. Het contact met de Landbouwraden werd intenser. In relatie met de EU kwamen vooral het Plattelandsontwikkelingsbeleid, de Mid Term Review (MTR) en het promotiebeleid het sterkst aan bod. Onze landbouwsamenwerking vanuit ALT met Oost-Europa en Zuid-Afrika werd bevestigd via concrete projecten.

Wat het ALT-betalorgaan betreft werd een geautomatiseerde gegevensuitwisseling tussen betaalorgaan en beheersdiensten doorgevoerd. De controle- en toezichtfunctie van het betaalorgaan werd versterkt door meer eigen administratieve controle, auditwerkzaamheden en debiteurenbeheer. Doordat het ALT-personeelsplan te beperkend was voor het betaalorgaan kon onmogelijk aan alle door de EU opgelegde eisen worden voldaan. Sinds juli 2002 werd onverdroten gewerkt om minimaal in orde te zijn als betaalorgaan en om per 1 april 2003 te kunnen integreren in het ex-DG3 betaalorgaan om zo één nieuw Vlaams betaalorgaan te creëren. De zogenaamde 75 %-uitbetalingsregel werd in 2002 ruimschoots nageleefd (93 % uitbetalingen).

25 vormingscentra konden in 2002 via het internetsysteem hun dossiers inleiden bij de bevoegde afdeling. Een aantal knelpunten op het vlak van starteropleidingen werden uit de weg geruimd. Zowel organisatorische verbeteringen als formulieraanpassingen werden doorgevoerd. De administratieve cel vorming lag mee aan de basis van het uitschrijven van een nieuw decreet duurzame landbouw. Speciale aandacht werd ook besteed aan de doelgroep 'boerinnen'. Voor elke vormingsactiviteit wordt het vrouwenbereik gemeten.

Leader + werd een feit in Vlaanderen, waardoor tot 2006 dit instrument nieuwe mogelijkheden creëert. Een Toezichtcomité werd opgericht. Ontwikkelingsplannen werden in 2002 nog ingediend en eind 2002 goedgekeurd.

Het door ALT uitgewerkte actieplan diversificatie werd als globaal plan niet goedgekeurd bij gebrek aan budgettaire middelen. Een aantal afzonderlijke actiepunten werden toch in uitvoering gebracht waaronder zorgboerderijen, land-

bouweducatie, stimulering hoeveproducten, het opstellen van een vademecum en de uitwerking van een kwaliteits-controlesysteem. Inzake streekproducteninventarisatie werd samengewerkt met het Vlaams Promotiecentrum voor de Agro- en Visserijmarketing (VLAM). Inzake een agrarisch plattelandsbeleid werden de eerste stappen gezet met het oog op meer multifunctionele landbouw.

Het actieplan biologische landbouw staat inzake realisatiegraad zeer ver. De toekomstvisietekst rond duurzame landbouw werd maatschappelijk getoetst. Vanuit de vakpers, het landbouwonderwijs, diverse overheden en de politieke wereld kwam heel wat respons. Mina-raad en Vlaamse Land- en Tuinbouwraad (VLTR) ontwikkelden meer strategische visies. Op Agribex werden de visies van de auteurs geconfronteerd met derden, zelfs met een Nederlandse visie. De uiteindelijke tekst werd quasi integraal opgenomen in de beleidsbrief 2002-2003 van minister Dua.

Een eerste poging om alle VLIF-dossiers af te handelen binnen de 6 maanden na indiening strandde in het zicht van de meet. Oost-Vlaanderen, Vlaams Brabant en Limburg haalden de norm, in Antwerpen en West-Vlaanderen viel de inhaalbeweging nog te zwaar uit. In 2003 nemen we deze uitdaging opnieuw op. 82 % van de totale budgettaire VLIF-machtiging, overdracht 2001 inbegrepen, werd verbruikt, wat vrij hoog ligt rekening houdend met de aanhoudende malaise in de landbouwsector.

Het VLIF-evaluatieverslag '1 jaar werking met nieuwe reglementering' werd in april 2002 afgeleverd aan het bevoegde kabinet en later ook bezorgd aan de bevoegde commissie in het Vlaams Parlement.

De nieuwe regelgeving inzake steun voor begeleiding van land- en tuinbouwbedrijven in moeilijkheden werd net niet volledig gerealiseerd in 2002 (intussen wel al operationeel). Alle ingediende dossiers (1ste indieningsronde) agro-voeding werden onderzocht, beslist en gedeeltelijk al betaald. De continuering van de toepassing van de Gemeenschappelijke Marktordening (GMO) groenten en fruit werd verzekerd. Op basis van een geactualiseerd steunkader werden nog enkele investeringsdossiers proeftuinen en- centra goedgekeurd. Onzekerheid blijft evenwel nog bestaan wat betreft het toekomstig beleid.

Inzake de maatregel 'afbouw van de varkensstapel' werd een eerste evaluatienota aan de bevoegde minister bezorgd. Het besluit van de Vlaamse Regering met betrekking tot de tweede indieningsronde kwam tijdig rond zodat 273 aanvragen konden worden ontvangen. De resterende aanvragen 1ste ronde en voornoemde dossiers konden allen budgettair worden afgehandeld. De samenwerking Mestbak-ALT verliep hier vrij vlot.

Tenslotte was ALT één van de trekkers inzake het doorlichtingsgebeuren (audit) van het ganse voorlichtings- en onderzoeksveld binnen de landbouw.

UITDAGINGEN VOOR LANDBOUWSECTOR NIET MIN

Het sociaal-economisch weefsel van de primaire sector, maar ook van de secundaire, is reeds enige jaren in beweging ten voordele van de tertiaire en zelfs quartaire sector. Dit is een gegeven, een evolutie die niet te wijzigen valt. Zo daalde de tewerkstelling in de sector van 96.357 (1990) naar 72.066 (2001). Als men rekening houdt met voltijdse arbeidskrachten was dit nog steeds een daling met ruim 10.150 eenheden. Toch starten de laatste jaren nog steeds ruim 600 bedrijfsleiders een land- of tuinbouwbedrijf op. Ook ligt de eindproductiewaarde vandaag nog iets boven deze van 1990, hoewel de netto toegevoegde waarde iets lager uitvalt. Het aantal 50+ jarigen, als bedrijfsleider in deze sector, ligt zeer hoog. Tevens heeft een vrij ruim aandeel geen verzekerde opvolging. De productiviteit, de creativiteit, het biologisch, ecologisch en maatschappelijk duurzaamheidsbewustzijn en de scholingsgraad nemen gestaag toe.

Van de totale Vlaamse omzet in de primaire, secundaire en tertiaire sector neemt eerstgenoemde 1,08 % voor zijn rekening. Toch wens ik hierbij volgende kanttekening te plaatsen: de primaire sector wordt steeds kleiner door afsplitsing van taken naar secundaire en tertiaire sector.

Van de totale Vlaamse export neemt de landbouwsector 0,2 % op zich, toch wordt 14,9 % van de omzet geëxporteerd, hoewel de evolutie dalend is. De export van de Agro-voedingskolom overstijgt eerstgenoemde cijfer ongeveer 50 maal. Inzake investeringen realiseert de primaire sector nog 2,17 % i.v.m. het totale investeringsniveau.

Voormelde kleine cijfergreep moet iedere verantwoordelijke op welk niveau ook aan het denken zetten. Een traditioneel ondersteunend en flankerend overheidsbeleid functioneert vermoedelijk onvoldoende.

De Vlaamse land- en tuinbouw en visserij staan zeker voor enorme uitdagingen. Sectoren in heroriëntering vereisen een beleid dat oog heeft voor vorming, bedrijfsbegeleiding (zogenaamde zachte steun), duurzaamheidsstimulansen, gesteund op wetenschappelijk onderzoek (met ook oog voor bio-technologie en zelfs Genetisch Gemodificeerde Organismen - GGO's) en een specifieke fiscaliteit. Meer nog dan vroeger zal aandacht moeten gegeven worden aan wetenschappelijk onderzoek in land- en tuinbouw. Vernieuwingen, voorsprong op concurrenten, ecologischer en duurzamer handelen zullen maar verantwoord kunnen toegepast worden na een degelijke onderzoeks- en demonstratiefase. Evenzeer zal de aandacht moeten gaan naar een beleid dat de maatschappelijke verwachtingen inzake landbouw en platteland kan combineren met de sociaal-economische taken van deze sector. Onze ruimte is schaars en kostbaar en wordt door (te) talrijke functies ingenomen: wonen, werken, natuur, recreatie, industrie, land- en tuinbouw,... Verzoening is niet altijd gemakkelijk. Afbakening van gebieden wordt nogal voorgestaan, hoewel men zeer moeilijk tot éénduidige functiezonering zal kunnen overgaan. Steeds zullen meerdere functies in één afgebakend gebied aanleiding kunnen geven tot confrontatie. Hier moeten overheid, politici, belangengroeperingen, elke functieverdediger hun verborgen agenda's overboord gooien en open onderhandelen met oog voor een toekomstvisie op termijn en op schaal van de gemeenschap Vlaanderen, niet op schaalgrootte van belangengroep X of persoon Y. Duurzame ruimtelijke ontwikkeling, kwaliteit en draagkracht met oog op welvaart en welzijn moeten centraal staan, evenals rechtszekerheid en mogelijkheden op toekomstperspectief. Wel mag land- en tuinbouwgebied geen rest-gebied worden. Langzaamaan groeit de Europese Unie van 380 naar 530 miljoen consumenten. Het aantal land- en tuinbouwers stijgt van 7,5 miljoen naar 17,8 miljoen. Het EU-landbouwbudget zal beperkt toenemen van zo'n 44 miljard euro vandaag tot ongeveer een 50 miljard euro in 2013. De hervorming van het gemeenschappelijk landbouwbeleid blijft vele vragen oproepen. Wat zal de ontkoppeling van de directe inkomenssteun teweegbrengen bijvoorbeeld op de teelt van de zogenaamde 'vrije' producten, op de administratieve lastendruk, en wat is de link met de WTO (handelsverstorend)? Is de introductie van een ver doorgedreven cross-compliance wel uitvoerbaar voor ondernemer en overheid? Afoming van de 1ste pijlermiddelen t.v.v. de tweede pijler: blijven deze middelen binnen dezelfde lidstaat of worden ze breder verdeeld? Wat is de invloed van de zogenaamde degressiviteit op het arbeidsinkomen van toekomstgerichte landbouwbedrijven? Hoe kan deze maatregel zo rechtvaardig mogelijk worden toegepast. Is het aanvaardbaar dat twee boeren die hetzelfde gewas telen verschillend gesubsidieerd worden? Inzake modulatie en versterking van de financiële middelen voor plattelandontwikkeling: worden de relatief intensieve en kleinere bedrijven niet meer gepenaliseerd dan andere? Wanneer een echt EU-beleid voor landbouw in verstedelijkte gebieden met hoge bevolkingsdichtheid? Hoe moet onze visie zijn m.b.t. exportsubsidies en interventiebijdragen? En met betrekking tot import: moeten onze eigen normen ook niet gelden voor ingevoerde landbouwproducten?

Kunnen voormelde problematieken, na onderzoek door het Steunpunt Duurzame Landbouw (Stedula) - VOLT - CLE - e.a., niet mee de basis vormen om een nieuwe dynamiek te geven aan het debat omtrent een vernieuwd land- en tuinbouwbeleid en een agrarisch plattelandsbeleid?

DE JEUGD ONZE TOEKOMST

Tot slot verwijst ik graag naar een besluit uit een CLE-onderzoek betreffende de verwachtingen en laatstejaars in het land- en tuinbouwonderwijs, een besluit dat ons ook tot denken moet stemmen en daden ontlokken.

"Uit het onderzoek bij de laatstejaarsstudenten van de verschillende studieniveaus van het land- en tuinbouwonderwijs in Vlaanderen blijkt dat bijna de helft van de studenten de intentie heeft om op langere termijn het ouderlijk bedrijf over te nemen of met een nieuw bedrijf te starten.

Indien al deze studenten ook daadwerkelijk bedrijfsleider zouden worden dan is dit nog onvoldoende om de natuurlijke afvloeit van bedrijven in Vlaanderen op te vangen. Wanneer men er echter van uit gaat dat de nieuwe bedrijven, om optimaal te kunnen werken groter zullen moeten zijn dan het gemiddelde bedrijf dan kan het productiepotentieel van de land- en tuinbouwsector ook behouden blijven indien er minder nieuwe bedrijven komen dan het aantal bedrijven dat stopt. Of al de jongeren die er nu aan denken om later bedrijfsleider te worden dit uiteindelijk ook zullen worden, valt echter af te wachten. De toekomstige bedrijfsleiders zullen immers nog af te rekenen krijgen met heel wat hinderpalen, zoals het verkrijgen van het nodige kapitaal om het bedrijf op te starten of over te nemen, het verkrijgen van de nodige vergunningen, het vinden van de geschikte vestigingsplaats, e.d. Indien men het productiepotentieel van de sector op peil wil houden en voldoende nieuwe bedrijfsleiders wil aantrekken, dan zal men er moeten voor zorgen dat er een bedrijfsvriendelijker klimaat komt dat voldoende doorzichtig is en voldoende zekerheden kan verstrekken.

Uit diepte-interviews met verschillende actoren uit de sector (technische adviseurs van banken, voorlichters, vertegenwoordigers van veilingen en proeftuinen, telers) blijkt ook dat het minder goede imago van de land- en tuinbouwsector veel ouders (voornamelijk ouders met een land- en tuinbouwbedrijf) er toe aanzet om hun kinderen niet te laten studeren in het land- en tuinbouwonderwijs.

Wil men dat jongeren kiezen voor een loopbaan in de land- en tuinbouwsector, hetzij als bedrijfsleider, hetzij als geschoold werknemer dan zal het beroep aantrekkelijker moeten worden gemaakt en zal er een goede voorlichting moeten worden gegeven over het werk op de land- en tuinbouwbedrijven. Wil men meer mensen aantrekken voor het beroep van tuinder, landbouwer of werknemer in de sector dan zal het een prioriteit zijn om het imago van de sector te verbeteren. De sector zelf moet inspanningen doen om zijn imago te verbeteren, een imago dat voor een deel te lijden heeft gehad onder het pessimisme van de sector zelf. Weinig jongeren zullen voor zichzelf een toekomst zien in een sector die weinig rooskleurige vooruitzichten geeft op een goede toekomst. Toch blijkt uit de diepte-interviews dat, hoewel er uiteraard problemen zijn, de actoren uit de sector toch een positief beeld hebben van de toekomstmogelijkheden in de land- en tuinbouw”.

Jules Van Liefferinge
Directeur-Generaal
Administratie Land- en Tuinbouw (ALT)

1.1 SITUERING

Het VLIF is een Vlaamse openbare instelling van categorie A. Met dit instrument verleent de Vlaamse overheid sinds 1993, d.w.z. sinds de regionalisering van het landbouwstructuurbeleid, investerings- en vestigingssteun aan de particuliere land- en tuinbouwer. Daarnaast stelt het VLIF ook financiële middelen ter beschikking van de verenigingen en coöperaties van land- en tuinbouwers en zijn maatregelen voorzien voor problemen ten gevolge van uitzonderlijke weersomstandigheden en van planten- en dierziekten.

De steun wordt gegeven onder vorm van rentesubsidies en kapitaalpremies. Daarenboven verleent het VLIF waarborg op gesubsidieerde leningen van land- en tuinbouwers die niet voldoende eigen zekerheden kunnen aanbrengen bij het afsluiten van een lening. De kredieten komen alleen in aanmerking voor VLIF-steun als ze aangegaan worden bij een erkende kredietinstelling en dienen voor de financiering van een subsidiabele verrichting. De VLIF-regelgeving met de algemene en bijzondere voorwaarden voor het verkrijgen van de steun, bepalingen over de omvang en de vorm van de steun en een omstandige weergave van de subsidiabele verrichtingen, zit vervat in het besluit van de Vlaamse regering van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw en een ministerieel besluit van dezelfde datum. Het besluit van de Vlaamse regering werd gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad van 14 februari 2001 en het bijhorend ministerieel besluit in dat van 12 mei 2001. Deze besluiten worden toegepast op aanvragen ingediend vanaf 1 januari 2000.

De middelen van het VLIF bestaan hoofdzakelijk uit een dotatie ten laste van de uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap.

1.2 BELEIDSVISIE

Met het verlenen van investeringssteun maar ook met de vestigingssteun, wordt beoogd de bedrijfsleiders in staat te stellen de structuur van hun bedrijf sneller aan te passen aan nieuwe en snel evoluerende omstandigheden. Via deze weg worden de voorwaarden geschapen om een verbetering van het inkomen te realiseren.

De steunverlening gebeurt met in acht neming van een aantal voorwaarden. Voor het verkrijgen van steun worden algemene voorwaarden gesteld rond de bekwaamheid van de aanvrager, de levensvatbaarheid van het bedrijf, de afzetmogelijkheden voor de productie en het respecteren van normen inzake leefmilieu en dierenwelzijn. De voorgenomen investeringen moeten planmatig aangepakt worden waarbij op bedrijfsniveau gewerkt wordt aan de realisatie van één of meer van volgende doelstellingen:

- verlagen van de productiekosten;
- verbeteren en omschakelen van de productie;
- verhogen van de kwaliteit;
- verbeteren van het leefmilieu, de hygiënische omstandigheden en het welzijn van de dieren;
- bevorderen van de diversificatie van de activiteiten op het landbouwbedrijf.

In deze omstandigheden ligt de nadruk niet zozeer op het verhogen van de productie en de productiviteit.

Met de VLIF-steunmaatregelen wordt op Vlaams niveau uitvoering gegeven aan het EU-beleid (Verordening 1257/99) inzake steun aan de investeringen en de vestiging. Er wordt maximaal gebruik gemaakt van de mogelijkheden voor het verlenen van vestigingssteun aan jonge land- en tuinbouwers. Bij het verlenen van steun aan de investeringen wordt volop ingespeeld op de doelstellingen van het EU-beleid zoals extra aandacht voor de diversificatie van de activiteiten op het land- en tuinbouwbedrijf en voor investeringen die een duurzame productie toelaten.

Aansluitend zijn de VLIF-steunmaatregelen gericht op de realisatie van de Vlaamse beleidsopties inzake de gewenste evolutie van de landbouwstructuren, namelijk:

- de economische leefbaarheid van de Vlaamse land- en tuinbouw ondersteunen door diversificatie en risicospreiding te bevorderen en de multifunctionele rol te ontwikkelen;
- het bevorderen van kwaliteitsvolle productiemethodes die milieu-, natuur en diervriendelijk zijn en bovendien sociaal verantwoord;
- de versnelde ontwikkeling van verbrede activiteiten, biologische landbouw, beheerslandbouw en van de markt van hoeveproducten.

Aan de realisatie van andere beleidsopties met name het verlenen van gelijke steun ongeacht de financiering door middel van kapitaalpremies, het betrekken van de landbouwer bij de dossierbehandeling, het afstemmen van de maatregelen op die inzake leefmilieu, dierenwelzijn, ruimtelijke ordening en afbouw van de veestapel, het verruimen van de doelgroep met landbouwers in bijberoep en de verhoogde aandacht voor het kleinschalige, werd evenzeer aandacht geschonken.

In de loop van 2002 werd de regelgeving in beperkte mate aangepast teneinde beter tegemoet te komen aan actuele noden in de land- en tuinbouw. Hierna volgt een beknopt overzicht van de voornaamste beslissingen:

- veehouders die anticiperen op mogelijke maatregelen gericht op de reductie van ammoniakemissie uit de veestallen, in voorkomend geval in combinatie met maatregelen gericht op de verbetering van het dierenwelzijn in zeugen- en leghennenstallen, kunnen 40 % investeringssteun krijgen;
- veehouders die anticiperen op aangekondigde maatregelen rond de verplichte groepshuisvesting van zeugen en de huisvesting van leghennen in volièrestallen, kunnen 20 % investeringssteun krijgen;
- veehouders die de biologische productiemethode toepassen kunnen voor al hun investeringen in veestallen 40 % steun verkrijgen;
- melkveehouders die investeren in een potstal kunnen 40 % steun verkrijgen;
- steun voor mestinjectie wordt verleend zonder toepassing van normen inzake grondgebondenheid.

Tevens werd in de loop van 2002 verregaand voorbereidend werk geleverd met het oog op de aanpassing van de VLIF-regelgeving inzake de startpremie aan de samenwerkingsverbanden op basis van de EU-richtsnoeren voor staatssteun.

1.3 BEGROTING 2002

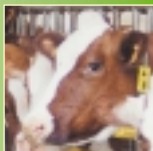
In 2002 beschikte het VLIF over een vastleggingsmachtiging van 55,37 miljoen euro vermeerderd met de niet-aangewende middelen 2001, zodat uiteindelijk 77,14 miljoen euro beschikbaar was.

De Vlaamse Gemeenschap maakte een dotatie van 28,77 miljoen euro vrij voor het VLIF. De begroting, zowel in ontvangsten als in uitgaven, beliep in totaal 40,798 miljoen euro waarvan een detail wordt gegeven in tabel 1.

Tabel 1: Overzicht van de ontvangsten en de uitgaven van het VLIF in 2002 (in 1000 euro)

Ontvangsten		Uitgaven	
Dotatie Vlaamse Gemeenschap	28.766	Diverse uitgaven	174
Waarborgbijdragen en terugbetalingen	210	Rentesubsidies	26.267
EU-bijstand	943	Aanvullende premies (1)	112
Saldo 2001	10.705	Investeringspremies	9.600
Diverse ontvangsten	174	Vestigingspremies	2.700
		Startsteun aan erkende groeperingen	45
		Waarborgen	1.900

(1) Aanvullende investeringspremies (bij eerste installatie en in de varkenssector) volgens de oude VLIF-regelgeving van 1996 (dossiers ingediend tot eind 1999)

1.4 INGEDIENDE AANVRAGEN

In 2002 werden bij het VLIF 3.930 aanvragen om steun ingeleid die betrekking hadden op investeringen uitgevoerd door particuliere land- en tuinbouwers. Het betrof 2.483 dossiers voor verrichtingen die geheel of gedeeltelijk gefinancierd werden met kredieten waarbij het totale kredietvolume 214,78 miljoen euro bedroeg. De andere 1.447 aanvragen hadden betrekking op dossiers die louter met eigen middelen werden gefinancierd.

Gezien de nieuwe VLIF-regelgeving, waarbij het investeringsbedrag centraal staat voor subsidiëring i.p.v. het kredietbedrag, wordt het investeringsvolume aldus uitgesplitst in onderstaande tabellen 2 en 3, hetzij volgens de aard van het bedrijf, hetzij per provincie.

Tabel 2: Verdeling van de aanvragen om VLIF-steun tussen land- en tuinbouw (bedragen in miljoen euro)

Aard bedrijf	Aanvragen met volledige financiering door eigen middelen			Aanvragen waarvoor werd geleend		
	Aantal dossiers	Investeringsbedrag	Aantal dossiers	Investeringsbedrag	Aangevraagd krediet	Geleend deel van de subsidiabele investering
Landbouwbedrijf	938	25,743	1700	157,172	134,326	108,347
Tuinbouwbedrijf	509	15,955	783	88,769	80,458	68,526
Totaal	1447	41,698	2483	245,941	214,784	176,873

Tabel 3: Verdeling van de aanvragen om VLIF-steun per provincie in 2002

Provincie	Aanvragen met volledige financiering door eigen middelen			Aanvragen waarvoor werd geleend		
	Aantal dossiers	Investeringsbedrag	Aantal dossiers	Investeringsbedrag	Aangevraagd krediet	Geleend deel van de subsidiabele investering
West-Vlaanderen	578	15,127	882	85,920	74,527	64,006
Oost-Vlaanderen	358	10,254	567	54,891	46,519	38,342
Antwerpen	276	9,652	210	56,120	51,414	42,514
Limburg	145	3,823	277	27,428	23,157	17,498
Vlaams Brabant	90	2,842	247	21,582	19,167	14,513
Totaal	1447	41,698	2483	245,941	214,874	176,873

In deze cijfers zijn zowel de investeringen op een bestaand bedrijf als de vestigingen (overnames) opgenomen. Specifiek voor vestigingen werden in 2002 slechts 165 aanvragen ingediend, voor een totaal bedrag van 33,29 miljoen euro (0,64 miljoen euro in dossiers uitsluitend gefinancierd met eigen middelen).

Daarnaast ontving het VLIF in 2002 ook nog 9 aanvragen van coöperatieve land- of tuinbouwvennootschappen voor afzet, verwerking of dienstverlening, waarvan 6 met externe financiering voor een totaal investeringsbedrag van 1,36 miljoen euro (kredietvolume: 1,37 miljoen euro) en 3 met volledige eigen financiering voor een investeringsbedrag van 0,04 miljoen euro.

Er werden in 2002 iets minder aanvragen om steun ingediend dan in 2001 (3.930 t.o.v. 4.220). De inhaaloperatie na het bekend raken van de nieuwe VLIF-regelgeving was achter de rug en de ingekorte aanvraagtermijn was van kracht. Door het algemeen bekend zijn van de nieuwe regelgeving werden geen aanvragen om steun ingeleid voor verrichtingen waarvoor geen steun meer mogelijk was. Niettemin wordt toch de 4.000 aanvragen benaderd, daar waar dit tot 1999 gemiddeld rond de 3.000 aanvragen was.

1.5 TOEGEKENDE VLIF-STEUN

1.5.1 NIEUWE BESLISSINGEN (RENTESUBSIDIES + KAPITAALPREMIES)

Er werden in 2002 steunbeslissingen genomen voor 4.282 dossiers.

De totale verbintenissen voor 3986 gunstige beslissingen beliepen 60,68 miljoen euro:

- 35,54 miljoen euro rentesubsidies
- 20,08 miljoen euro investeringspremies
- 5,06 miljoen euro vestigingspremies

Naast gunstige beslissingen, werden 296 aanvragen ongunstig beslist. Zowel absoluut als relatief is dit cijfer lager dan in 2001 wat samenhangt met het beter bekend zijn van de regelgeving op het tijdstip van de aanvraag om steun. Verdeeld over de verrichtingen volledig gefinancierd met eigen middelen en deze met kredietfinanciering geeft dit per steunmaatregel (investerings- en vestigings-) en steuntype (rentesubsidie en kapitaalpremies) de in tabel 4 vermelde aantallen dossiers en bedragen.

Tabel 4: Overzicht van het aantal besliste dossiers en van de toegekende VLIF-steun in 2002 (in 1000 euro)

	Aantal dossiers (1)	Gesubsidieerde investering	Toegekende steun		
			Rente-subsidie	Vestigings-premies	Investerings-premies
Eigen middelen					
Ongunstig beslist	110				
Gunstig beslist	1589				
waarvan:					
- investeringssteun	1580	40.121	-	-7.483	
- vestigingssteun	10	444	-	222	-
- coöperatieven	1	18	-	-	2
Met krediet					
Ongunstig beslist	186				
Gunstig beslist:	2397				
waarvan:					
communautaire steun (2)					
- investeringen	2245	208.976	26.650	-	12.118
- vestiging	185	32.054	3.219	4.838	-
Regionale steun (3)					
- particulieren	119		1.661 (4)	-	-
- coöperatieven	13	10.539	4.011	-	477
Algemeen totaal		292.152	35.541	5.060	20.080

(1) Het is mogelijk dat bij één gunstige beslissing steun verleend wordt van verschillende categorieën. Daardoor worden sommige dossiers in deze tabel minstens dubbel geteld.

(2) Communautaire steun: van de uitbetalingen in deze steuncategorie wordt een deel medegefinancierd door het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds (EOGFL), momenteel 25% op steun binnen een verbeteringsplan en 50 % op installatiesteun.

(3) Voor deze categorie is er geen EOGFL-medefinanciering. Er werd geen investeringsbedrag vermeld omdat het over dezelfde vestigingskosten met EOGFL-medefinanciering gaat.

(4) Waarvan 1,637 miljoen euro als regionale aanvulling van vestigingssteun voor 114 dossiers.

Voor investeringssteun zijn er 4 steuncategorieën waarbij het steunvolume respectievelijk 10, 20, 30 en 40 % van de subsidiabele investering bedraagt. Uit tabel 5 blijkt dat de 30%-categorie bijna onbestaande is in de steunverlening, daar waar de 40%-categorie een niet onaanzienlijk aandeel vertegenwoordigt.

Tabel 5: Procentuele verdeling van de in 2002 toegekende investeringssteun over de verschillende steuncategorieën

steuncategorie	10 %	20 %	30 %	40 %
Totaal gesubsidieerd investeringsbedrag	31,65	55,90	0,06	12,39
Bedrag waarop rentesubsidie is verleend	27,44	60,85	0,03	11,68
Toegekende rentesubsidie	13,57	70,98	0,02	15,43
Toegekende investeringspremies	17,65	45,71	0,16	36,48

De coöperatieve vennootschappen voor afzet, verwerking en dienstverlening konden in 2002 rekenen op een rentesubsidie van 4,01 miljoen euro en investeringspremies ten belope van 0,48 miljoen euro. Het betreft 14 dossiers waarvan 1 met volledige financiering met eigen middelen.

1.5.2 HERZIENINGEN OP BESTAANDE BESLISSINGEN

Het VLIF behandelde in 2002 bovendien nog 559 herzieningen van eerder genomen beslissingen, waarvan 285 met een verlaging van de steun (effectieve minkost voor 50 dossiers: -67.043,85 euro) en 274 met een meerkost van 1.400.074,55 euro voor het VLIF.

Globaal werd aldus 1.333.030,70 euro extra steun vastgelegd: 457.315,33 euro rentesubsidie, 830.296,07 euro investeringspremies en 45.419,30 euro vestigingspremies.

1.5.3 AANVULLENDE INVESTERINGSPREMIES (VLIF-REGELGEVING VOOR DE AANVRAGEN INGEDIEND TOT EN MET 1999)

De aanvullende investeringspremies worden definitief toegekend na factuurcontrole en eventuele herziening van de VLIF-beslissing.

In 2002 werd voor 51.709,78 euro aanvullende investeringspremies voor uitbetaling goedgekeurd voor 22 dossiers voor beide premietypes samen (zie tabel 6). Het betreft alleen het Vlaams deel van de steun aangezien toch slechts dit deel door het VLIF zelf moet worden uitbetaald.

Tabel 6: Overzicht van het aantal besliste dossiers en van de toegekende premies in 2002

	Aantal dossiers	Premiebedrag
Premie aan investeringen bij eerste installatie	18	38.138,10 euro
Premie aan investeringen in de varkenssector	4	13.571,68 euro

1.5.4 STARTSTEUN AAN SAMENWERKINGSVERBANDEN

Er werden in 2002 geen aanvragen voor het verkrijgen van een startpremie door een erkende groepering ingediend noch afgehandeld.

De maatregel, nochtans een ongewijzigde voortzetting van een oude maatregel, werd in het kader van de nieuwe VLIF-regelgeving nog steeds niet goedgekeurd door de EU. De maatregel werd bovendien door het Rekenhof onvoldoende duidelijk bevonden. Een ontwerp van gewijzigde maatregel werd inmiddels door de Vlaamse regering principieel goedgekeurd. De adviesprocedures zijn lopende.

1.5.5 WAARBORG

Van de 2.397 gunstig afgehandelde dossiers waar de financiering al dan niet volledig gebeurde met vreemde middelen werd er in 2002 voor 162 aanvragen VLIF-waARBORG verleend (alle van particulieren), nl. in totaal voor 33,67 miljoen euro. Het totaal gevraagde kredietvolume voor deze dossiers beliep 53,23 miljoen euro.

1.6 UITBETAALDE VLIF-STEUN

De uitgaven aan VLIF-tussenkomen beliepen in 2002 in totaal miljoen euro. Dit is enkel het gedeelte van de steun ten laste van de Vlaamse begroting. Vanaf 2001 dient het VLIF immers niet meer het Europese gedeelte van de steun voor te schieten omdat de EU-medefinanciering geregeld wordt via het Vlaamse betaalorgaan EOGFL-Garantie.

Niettemin is het nuttig het totale steunvolume (Vlaams en Europees gedeelte) weer te geven dat uiteindelijk bij de begunstigden is terechtgekomen.

1.6.1 RENTESUBSIDIES

In 2002 werd in totaal 25,98 miljoen euro rentesubsidie uitbetaald door het VLIF zelf (= Vlaams gedeelte) op basis van VLIF-beslissingen van 1993 tot 2002 (= totaal steunvolume van 34,12 miljoen euro), over de verschillende steunmaatregelen verdeeld zoals in tabel 7 weergegeven.

Tabel 7: Aandeel Vlaamse steun in het geheel van de betaalde rentesubsidie voor 2002 (in euro)

	Vlaams gedeelte	Totale steun
communautaire steuninvesteringen	14.919.969,40	19.893.292,53
communautaire steun eerste installatie	3.170.738,44	6.341.476,88
Regionale steun	7.885.504,29	7.885.504,29

1.6.2 KAPITAALPREMIES

De VLIF-premies worden uitbetaald nadat de factuurcontrole is uitgevoerd, hetzij in 1 keer voor kleine premies (minder dan 1000 euro per dossier), hetzij in 2 gelijke jaarschijven voor de anderen.

Tot mei 2002 werd er uitbetaald in 5 jaarschijven zodat vanaf dan de tweede schijf 4/5 van de toegekende premie bedroeg om te komen tot 2 uitbetalingen voor deze die reeds 1/5 hadden gekregen.

In 2002 kwam de uitbetaling van de kapitaalpremies toegekend volgens de nieuwe VLIF-regelgeving op kruis-snelheid. Er werd dan ook 12,18 miljoen euro uitbetaald door het VLIF (= Vlaams gedeelte), wat een totaal steunvolume van 19,91 miljoen euro betekent, verdeeld over de beide premietypes zoals weergegeven in tabel 8.

Tabel 8: Aandeel Vlaamse steun in het geheel van de betaalde kapitaalpremies voor 2002 (in euro)

	Vlaams gedeelte	Totale steun
Investeringspremies	9.667.858,35	12.890.477,80
Vestigingspremies	2.510.922,98	5.021.845,96

1.6.3 AANVULLENDE INVESTERINGSPREMIES (VLIF-REGELGEVING VOOR DE AANVRAGEN INGEDIEND TOT EN MET 1999)

Vermits deze premies pas worden vastgelegd bij uitbetaling werden de vastgelegde bedragen (zie tabel 6) ook effectief uitbetaald in 2002 volgens de in tabel 9 weergegeven verdeling over de beide premietypes.

Tabel 9: Overzicht van de uitbetaalde premies in 2002

	Vlaams gedeelte	Totale steun
Premie aan investeringen bij eerste installatie	38.138,10 euro	76.276,20 euro
Premie aan investeringen in de varkenssector	13.571,68 euro	18.095,57 euro

1.6.4 STARTSTEUN AAN SAMENWERKINGSVERBANDEN

Er werden in 2002 geen uitbetalingen gedaan (cfr. commentaar bij de toegekende steun).

1.6.5 WAARBORG

In 2002 werd er 907.729,65 euro waarborg uitbetaald nadat de kredietinstelling een beroep deed op de VLIF-waarborg na uitwinning van 7 bedrijven ingevolge kredietopzegging omwille van oplopende achterstallen en/of faillissementen.

Daarnaast werd ook nog voor 4 kredietinstellingen de borgsom voor erkenning teruggestort ingevolge de beëindiging van hun erkenning wegens opname in een groter fusieverband. Het betrof in totaal 49.578,70 euro.

1.7 INKOMSTEN VAN HET VLIF

Om de hiervoor opgesomde uitgaven te dekken beschikte het VLIF in 2002 over de volgende inkomsten:

- overdracht saldo 2001: 10.704.673 euro
- dotatie van de Vlaamse Gemeenschap: 28.766.000 euro
- waarborgbijdragen: 218.397 euro
- terugbetalingen aan het VLIF: 8.434 euro
- vergoeding voor goed beheer van de VLIF-rekening (in het kader van het centraal thesauriebeheer van de Vlaamse Gemeenschap) 24.913 euro
- ontvangen borgsom van een nieuw erkende kredietinstelling: 12.395 euro

1.8 REFERENTIES

Bijzondere wet van 16 juli 1993 tot vervollediging van de federale staatsstructuur (BS 20/07/1993)

Decreet van 22 december 1993 houdende bepalingen tot begeleiding van de begroting 1994, inzonderheid artikel 12 (BS 29/12/1993), gewijzigd bij decreet van 19 juli 2002 (BS 27/08/2002)

Besluit van de Vlaamse regering van 24 november 2000 betreffende steun aan de investeringen en aan de installatie in de landbouw (BS 14/02/2001)

Ministerieel besluit van 24 november 2000 betreffende steun aan investeringen en aan de installatie in de landbouw (BS 12/05/2001), gewijzigd bij de ministeriële besluiten van 2 mei 2001 (BS 29/06/2001), 12 september 2001 (BS 13/12/2001) en 6 september 2002 (BS 06/11/2002)

Besluit van de Vlaamse regering van 16 juli 1996 houdende vaststelling van de regelen tot de werking en het beheer van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (BS 13/09/1996), gewijzigd bij het ministerieel besluit van 30 maart 2001 (BS 18/05/2001)

Decreet van 5 juli 2002 houdende tweede aanpassing van de algemene uitgavenbegroting van de Vlaamse Gemeenschap voor het begrotingsjaar 2002 (BS 29/01/2003)

Brochure "Steun voor vestiging en investeringen in land- en tuinbouw"

VLIF-activiteitenverslag 2002 (verschijnt in juli 2003)

2 FINANCIERINGSINSTRUMENT VOOR DE VLAAMSE VISSERIJ- EN AQUICULTUURSECTOR (FIVA)

2.1 INLEIDING - SITUERING

Het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector (FIVA) werd bij decreet van 13 mei 1997 opgericht (uitvoeringsbesluiten: juli 98) om binnen het Vlaamse Gewest financiële middelen ter beschikking te stellen van reders en viskwekers en hun verenigingen en coöperaties voor structuurverbetering in de visserij- en aquicultuursector.

De werking en het beheer werden toevertrouwd aan de afdeling Land- en Tuinbouwondersteuningsbeleid van de Administratie Land- en Tuinbouw (ALT).

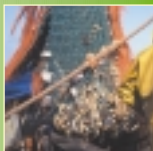
De steunverlening van het FIVA richt zich op:

- de instap in het beroep van jonge reders en aquicultuurbedrijven;
- de verjonging van de vissersvloot;
- moderniseren van rederijen en aquicultuurbedrijven.

De steun wordt toegekend onder vorm van een rentesubsidie op een lening toegekend door een erkende kredietinstelling, desgevallend aangevuld met FIVA-waarborg op die lening.

Investeren met eigen middelen genieten van een gelijkwaardige kapitaalpremie.

2.2 ORGANISATIE VAN HET FIVA

De praktische werking van het FIVA ressorteert onder de afdeling Land- en Tuinbouwondersteuningsbeleid, waarbij de provinciale buitendienst van West-Vlaanderen ingevolge de geografische lokalisatie van de visserij een belangrijke rol speelt in de afhandeling van de FIVA-dossiers.

2.3 BEGROTING 2002 VAN HET FIVA

In 2002 beschikte het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector over een vastleggingsmachtiging van 2,97 miljoen euro. Dit bleek zoals in 2001 ruim voldoende voor de behoeften, te meer dat ingevolge het in onderzoek zijn van de nieuwe regelgeving, enkel de resterende dossiers 2001 konden worden beslist (dossiers 2002: nieuwe regelgeving).

Bij de begrotingscontrole 2002 gaven de verbintenissen aan rentesubsidies en kapitaalpremies aanleiding tot een verhoging van de totale begroting van het FIVA (betalingskredieten) tot 4,29 miljoen euro, bij een dotatie van 1,73 miljoen euro.

Tenslotte dient vermeld dat door het FIVA in 2002 een waarborg mocht worden toegekend van 12,5 miljoen euro.

2.4 INGEDIENDE AANVRAGEN

In 2002 werden 21 dossiers ingediend voor een totaal kredietvolume van 3.143.183 euro en een totaal investeringsbedrag van 5.043.345 euro. Het betrof dossiers van 19 verschillende rederijen. Bij de investeringsdossiers maakte 32% van het globale investeringsbedrag het voorwerp uit van dossiers die volledig met eigen middelen gefinancierd werden (voorheen 5 à 10%) en die derhalve door de rederijen zelf ingediend werden voor het bekomen van een kapitaalpremie.

De 21 FIVA-dossiers die werden ingediend in 2002 betreffen:

- eerste installatie van een jonge reder (1);
- modernisering van vissersvaartuigen (17);
- aankoop van een vervangend vaartuig (1);
- aankoop pakhuis (2).

2.5 TOEGEKENDE FIVA-STEUN

Op 9.395 euro na (herziening van 1 dossier) hadden alle verbintenissen betrekking op 26 nieuwe dossiers (ad 645.140 euro verbintenissen).

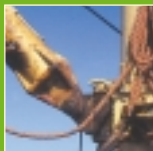
2.5.1 RENTESUBSIDIE

De totale verbintenissen voor de in 2002 toegekende FIVA-rentesubsidies beliep 126.559 euro (-83 % t.o.v. 2001).

2.5.2 KAPITAALPREMIES

Wanneer de investeringen slechts gedeeltelijk of niet met investeringskrediet worden gefinancierd, kan krachtens de FIVA-regelgeving een aanvullende en/of rentesubsidie vervangende kapitaalpremie worden toegekend.

De totale verbintenissen voor de in 2002 toegekende FIVA-kapitaalpremies belopen 518.580 euro (+23 % t.o.v. 2001).

2.5.3 OVERZICHT

In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de toegekende rentesubsidie en kapitaalpremie, in totaal 645.140 euro.

Tabel 1: Overzicht toegekende steun (rentesubsidie - kapitaalpremie) per actieterrein (in euro)

	Rentesubsidie	Kapitaalpremie	Totaal
Nieuwbouw van vaartuigen	-	-	-
Modernisering van vaartuigen	117.164	518.581	635.745
Aankoop vervangend vaartuig	-	-	-
1e Installatie /aankoop vaartuig	-	-	-
Redersateliers	-	-	-
Aquicultuur	-	-	-
Herzieningen dossiers 2001	9.395	-	9.395
Totaal	126.559	518.581	645.140

2.5.4 TOEGEKENDE FIVA-WAARBORG

Voor de dossiers beslist in 2002 diende (voor het eerst) geen waarborg toegekend.

2.6 INKOMSTEN EN UITGAVEN FIVA

De inkomsten en de uitbetalingen van het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij- en Aquicultuursector verlopen via een financiële rekening bij de KBC Bank in het kader van het Centraal Financieringsorgaan (CFO), het systeem voor centraal thesauriebeheer van de Vlaamse openbare instellingen.

De rekening van het FIVA vertoonde op 31/12/2001 een creditsaldo van 2.413.904 euro, dat overgedragen werd naar 2002. Hierbij voegde zich een dotatie van 1.728.000 euro vanwege de Vlaamse begroting en werden voor 737 euro aan waarborgbijdragen geïnd.

De totale uitbetalingen in 2002 bedroegen 2.267.655 euro (3.577.045 euro in 2001):

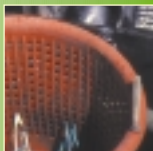
- Rentesubsidie: 1.853.821 euro
- Kapitaalsubsidie: 413.834 euro
- Waarborgen: -
- Diverse premies: -

Uit navolgend overzicht blijkt dat, mede door het uitzonderlijk groot volume aan kredieten, de beslissingen van 1999 blijven doorwegen in het totale volume uitbetaalde rentesubsidie. Mede gelet op het geringere aandeel rentesubsidie die werd toegekend in 2002 werd nog geen rentesubsidie voor dat jaar opgevraagd (tabel 2).

Tabel 2: Overzicht uitbetaalde rentesubsidie (in euro)

Uitbetaald in 2002	
Uitbetalingen voor beslissingen 1998	395.159
Uitbetalingen voor beslissingen 1999	1.194.846
Uitbetalingen voor beslissingen 2000	104.190
Uitbetalingen voor beslissingen 2001	159.626
Uitbetalingen voor beslissingen 2002	-
Totaal	1.853.821

Sedert het oprichten van het FIVA diende nog geen waarborg uitbetaald, ook niet in 2002.

2.7 BESLUITEN EN VOORUITZICHTEN

In het jaar 2002 werden zoals in 2001 veel minder dossiers ingediend dan in het topjaar 1999. Vooral het gemiddelde investeringsbedrag ligt laag. Dit komt doordat de (ver)nieuwbouw van vaartuigen niet meer betoelaagd wordt ingevolge het Gemeenschappelijke Visserijbeleid.

Tevens wordt inzake investeringen en overname visserijbedrijven blijkbaar een afwachtende houding aangenomen, zowel t.o.v. de algemene conjunctuur in de visserijsector, als naar de nieuwe regelgeving toe, die na advies van de EU en de Raad van State, in het voorjaar van 2003 definitief wordt beslist.

Naar de toekomst toe is de continuïteit van dit jonge Financieringsinstrument immers verder noodzakelijk; in de nieuwe regelgeving is hierbij ruimte voor vernieuwing en voor economisch en ecologisch meer duurzame productiemethoden voorzien.

3 EUROPESE STEUNVERLENING AAN DE VISSERIJ- EN AQUICULTUURSECTOR (FIOV)

3.1 INLEIDING - SITUERING

Het “Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij” (FIOV) is het Europese structuurfonds dat specifiek voor de visserij- en aquicultuursector is opgericht.

In toepassing van Verordening 2792/99 van 17 december 1999 “tot vaststelling van de uitvoeringsbepalingen en voorwaarden voor de structurele acties van de Gemeenschap in de visserijsector” werd eind 2000 de programmering van het nationale programma “Visserij buiten doelstelling 1” 2000-2006 goedgekeurd. Na regionalisering van de ex-federale dienst Zeevisserij beschikt Vlaanderen inmiddels over 95 % van de middelen van dit programma.

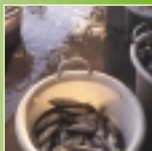
De steun van het FIOV heeft betrekking op kapitaalpremies voor structuurverbetering in de visserij- en aquicultuursector die worden toegekend zowel voor de productie (rederijen en aquicultuurbedrijven), de commercialisering (verwerking en groothandel), de havenuitrusting als voor de generieke promotie.

In de nieuwe periode 2000-2006 kunnen ook subsidies worden toegekend voor eerste installatie van jonge vissers als reder en voor kleinschalige kustvisserij. Ook allerlei andere ondersteunende projecten van algemeen belang, die in het verleden binnen het 5b- en Pescaprogramma werden betaald, komen binnen het nieuwe programma voor steun in aanmerking. Hiervoor werden de eerste projecten goedgekeurd (zie verder).

Voor de rederijen en aquicultuurbedrijven loopt de FIOV-steun parallel met de steun van het Financieringsinstrument voor de Vlaamse Visserij en Aquicultuursector (FIVA) die hiertoe een voorwaarde uitmaakt.

De kapitaalpremie wordt toegekend op basis van de in aanmerking komende uitgaven of investeringsbedragen. Na factuurcontrole wordt de steun in functie van de uitgevoerde investeringen aan de begunstigden uitbetaald in één of meerdere schijven.

3.2 STEUNVERLENING 2002

In 2002 werden 39 (investerings)projecten betoelaagd, voor een totaal steunbedrag van 1.551.813 euro en van 9.272.641 euro aan gesubsidieerde kosten.

Bovendien werd voor twee projecten onder de maatregel: “acties van het bedrijfsleven” door de Vlaamse regering de Vlaamse cofinanciering goedgekeurd, zodat begin 2003 ook de FIOV-steun kon worden toegekend.

In tabel 1 worden voor wat het actieterrein van de Administratie Land- en Tuinbouw betreft de voorziene middelen weergegeven, samen met de bedragen die reeds aan projecten werden toegewezen (situatie 31/3/2003).

Tabel 1: Overzicht van de toegekende FIOV-steun in 2002 t.o.v. de voorziene middelen voor de periode 2000-2006

Euro	Voorzien 2000-2006	Toegekend 2002
Beëindigingspremies	p.m.	-
Investerings vloot	9.730.000	848.189
Aquicultuur	2.250.000	-
Eerste vestiging	250.000	-
Uitrusting	1.850.000	36.729
Visverwerking	9.375.000	220.055
Vispromotie	2.625.000	446.840
Andere acties	5.690.000	495.063
Totaal	31.770.000	2.046.876

3.3 AFSLUITING VORIG PROGRAMMA 1994-99

In 2002 gebeurden de belangrijkste stappen voor de administratieve afsluiting van het programma 1994-99 in toepassing van Verordening (EEG) 2468/98 (ex 3699/93): ex post-evaluatie, boekhoudkundige verwerking van alle gegevens, opstellen saldobetalingsaanvraag met eindrapport; tevens werd een audit verricht van de controle- en beheerssystemen, evenals een bijkomende ex-post controle van een aantal projecten.

4 GEMEENSCHAPPELIJKE MARKTORDENING (GMO)

GROENTEN EN FRUIT

Sinds begin 1997 is een nieuwe gemeenschappelijke ordening van de markten in de sector groenten en fruit (Verordening (EG) Nr. 2200/96) van toepassing. Het belangrijkste objectief is evenwicht te brengen in de productie t.o.v. de markten. Dit gebeurt met de nieuwe marktverordening door de financiering van operationele programma's ingediend door erkende telersverenigingen en betrekking hebbend op diverse clusters: programmering van de productie, commerciële structuur, kwaliteit, onderzoek, promotie, telerbegeleiding, milieuvriendelijke teelten/-technieken en interventiepreventie. De steun gaat tot 50% van de totale uitgaven en wordt gefinancierd door de Europese Gemeenschap.

In Vlaanderen zijn er momenteel 6 telersverenigingen erkend, namelijk: LAVA (samenwerking 7 tuinbouwveilingen: BFV, BRAVA, LTV, PROFRUCO, REO, Veiling Hoogstraten en VMV), HABO (2 fruitveilingen: Veiling Haspengouw en Veiling Borgloon), BND (toelevering aan de industrie), VOC (5 champignontelers), Rijke Oogst (toelevering aan de industrie) en GREENBOW (2 coöperaties nl. Greenpartners (serreteelten) en Atalanta (bioproducenten)).

Sinds de recente regionalisering is Vlaanderen bevoegd voor het volledig programma van de Vlaamse telersverenigingen. Voorheen omvatten de operationele programma's (OP's) acties vallend onder zowel federale als regionale bevoegdheid. Door deze nieuwe regionalisering wordt de noodzakelijke samenwerking van de betrokken diensten aangewakkerd.

De dossierbehandeling betrof in 2002 enerzijds de goedkeuring van de jaarprogramma's 2003 binnen de gewijzigde operationele programma's en anderzijds de inhoudelijke controle van de ingediende uitgaven 2001.

4.1 GOEDKEURING JAARPROGRAMMA'S

Wat de goedkeuring van de jaarprogramma's betreft, werd tot vorig jaar door de Administratie Land- en Tuinbouw (ALT) rechtstreeks aan de minister gerapporteerd over het ganse Vlaamse bevoegdheidspakket. Ingevolge de regionalisering werd het Bestuur voor het Landbouwbeleid aangeduid als GMO-coördinator voor Vlaanderen. De inbreng van de ALT betreft dan ook het uitbrengen van een advies aan de coördinerende administratie. De belangrijkste onderzochte clusters door de ALT, waarvan de aanvaarde bedragen voor 2003 per telersvereniging in tabel 1 worden weergegeven, waren commerciële structuur, promotie en milieuvriendelijke teelten/-technieken.

Tabel 1: Aanvaard bedrag per telersvereniging voor de clusters commerciële structuur, promotie en milieuvriendelijke teelten/-technieken (2003)

Telersvereniging	Operationeel Programma (O.P.)	Aanvaard bedrag 2003 (euro)
LAVA	1999-2003	26.328.541,00
HABO(1)	1999-2003	3.746.662,73
VOC	1999-2003	370.901,00
BND	1999-2003	260.722,00
Rijke Oogst	2000-2004	87.786,00
GREENBOW	2002-2006	1.308.110,00

(1) Pro memorie: bij telersvereniging HABO werden in 2002 geen wijzigingen in het oorspronkelijk goedgekeurde O.P. voor 2003 aangebracht.

4.2 INHOUDELIJKE CONTROLE INGEDIENDE UITGAVEN

Wat de inhoudelijke controle van de ingediende uitgaven 2001 betreft, werd gewerkt als voorheen.

In het kader van de Gemeenschappelijke Marktordening Groenten en Fruit, werd het Belgisch Interventie- en Restitutiebureau (BIRB) erkend als enig betaalorgaan voor België. De inbreng van het Vlaamse Gewest bij de controle van de uitgaven betreft voornamelijk een inhoudelijke controle van de acties. Wat de ALT betreft, werd per 2 juli 2002 de controle van de uitgaven 2001 grotendeels afgerond.

5 EU-STEUN VOOR VERWERKING EN AFZET VAN LAND- EN TUINBOUWPRODUCTEN

5.1 INLEIDING

Voor de periode 2000-2006 wordt de investeringssteun voor de sector van de verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten (agrovoedingssector) ingebouwd in de nieuwe plattelandsverordening (1257/1999¹). Teneinde uitvoering te geven aan deze EU-verordening werd er voor de periode 2000-2006 een Programma voor plattelandsontwikkeling in Vlaanderen (PDPO) ingediend (ontvankelijkheidsverklaring door de Commissie 15 mei 2000). Hierin werd meerbepaald een hoofdstuk gewijd aan de steun voor de verbetering van de verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten. Op 6 oktober 2000 werd het programmeringsdocument voor plattelandsontwikkeling voor het Vlaamse Gewest (België) met betrekking tot de programmeringsperiode 2000-2006 goedgekeurd.

In 2002 kwam de EU-steunverlening voor verwerking en afzet van land- en tuinbouwproducten in het kader van de nieuwe regelgeving op kruissnelheid.

De vorige programmeringsperiode 1994-99 werd intussen volledig afgesloten. De laatste betalingen aan de projecten werden uitgevoerd eind 2001. Het enige dat in dit kader nog gebeurde in 2002 was de eindevaluatie, een systeemaudit, een 5% controle, het afsluiten van de rekeningen en het opstellen van een eindverslag. Dit laatste werd op 25 maart 2003 officieel overgemaakt aan de EU. In tegenstelling tot vorig jaarverslag wordt dan ook geen apart stuk meer gewijd aan de vorige programmeringsperiode.

¹ Verordening (EG) nr. 1257/99 van de Raad van 17 mei 1999 inzake steun voor plattelandsontwikkeling uit het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de landbouw (EOGFL) en tot wijziging van een aantal verordeningen

5.2 PROGRAMMERINGSDOCUMENT 2000-2006

De belangrijkste kerngetallen en -gegevens uit het programma voor wat betreft de afzet en verwerking van land- en tuinbouwproducten worden hierna opgesomd:

Oorspronkelijk werd er 18,9 miljoen euro Europese steun voorzien voor de periode 2000-2006, te verdelen over de diverse landbouwsectoren. Op jaarbasis is dit beduidend minder dan in de periode 1994-1999. In 1994-1999 bedroeg de gemiddelde jaarlijkse steun 7,14 miljoen euro, voor 2000-2006 zal deze (vooralsnog) slechts 2,7 miljoen euro belopen.

Ingevolge een beslissing dd. 25 oktober 2001 van het Comité van Toezicht (CvT) voor het programma plattelandsontwikkeling werd bovendien een lineaire korting toegepast voor alle maatregelen, hierdoor werden de middelen voor investeringen in de agrovoedingssector teruggebracht tot 15,7 miljoen euro.

De steun van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL) wordt toegekend en uitbetaald als kapitaalpremie (directe steun) gebaseerd op het in aanmerking komende en gecontroleerde investeringsbedrag. Eén van de basisvoorwaarden voor EOGFL-steun is het bekomen van een minimumsteun van minstens 5 % van de subsidiabele investeringskosten vanwege de lidstaat, in casu de Vlaamse Overheid. Deze noodzakelijke cofinanciering van de lidstaat wordt aangebracht door:

- het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) (coöperatieve afzet van land- en tuinbouwproducten);
- economische expansie (niet-coöperatieve afzet van land- en tuinbouwproducten);
- het Investeringsfonds voor de gemeenten (gemeentelijke ondernemingen, bvb. slachthuizen).

De sectoren die aan bod komen zijn principieel dezelfde als in de vorige programmeringsperiode (primaire verwerking); toch werden nieuwe accenten gelegd meer bepaald inzake milieu-investeringen, kwaliteit van de producten, traceerbaarheid, maar ook m.b.t. de voorgestane verbreding in de landbouw (streekproducten, hoeve-producten en medicinale planten). In tabel 1 wordt de indicatieve verdeling van de middelen over de verschillende sectoren weergegeven:

Tabel 1: Indicatieve verdeling van de middelen per sector

Sectoren	Subsidieerbare investeringskosten	EOGFL-steun	Steun	Beslissing CvT 25/10/01
	Euro	Euro	%	Euro
Vlees	37.800.000	3.780.000	10	3.142.200
Kleinvee en eieren	28.350.000	2.835.000	10	2.356.650
Zuivelproducten	37.800.000	3.780.000	10	3.142.200
Groenten en fruit	28.350.000	2.835.000	10	2.356.650
NET	5.040.000	756.000	15	628.440
Granen	3.780.000	378.000	10	314.220
Zaaizaad en pootgoed	3.780.000	378.000	10	1.256.880
Aardappelen	15.120.000	1.512.000	10	314.220
Industriële gewassen	3.780.000	378.000	10	1.571.100
Biologische producten	12.600.000	1.890.000	15	314.220
Alternatieve producten (streekproducten, hoeveproducten en medicinale planten)	2.520.000	378.000	15	15.711.000
TOTAAL	178.920.000	18.900.000	10,6	15.711.000

Waar de nadruk inhoudelijk voorheen lag op 'commerciële productverbetering' is dit voor de huidige programmeringsperiode uitdrukkelijk 'bescherming van het leefmilieu' en 'voedselveiligheid'.

5.3 GOEDGEKEURDE DOSSIERS 2002

De eerste indieningsronde voor de investeringsprojecten werd op 1 september 2001 afgesloten. Op 17 juni 2002 besliste de minister haar goedkeuring te hechten aan de financiering van de projecten, zoals in tabel 2 wordt weergegeven.

Tabel 2: Toegekende steun bij ministeriële beslissing d.d. 17/06/2002

Sectoren	Aantal projecten	Maximale/Aanvaardbare investeringen	Steun	EOGFL-steun
		Euro	%	Euro
Vlees	9	15.484.721,85	10	1.548.472,15
Kleinvee en eieren	5	15.272.962,50	10	1.527.296,22
Zuivelproducten	8	23.003.710,75	10	2.300.371,05
Groenten en fruit	24	79.987.843,41	10	7.998.784,17
Niet eetbare tuinbouwproducten(NET)	0	0,00	15	0,00
Granen	1	175.211,14	10	17.521,11
Zaaizaad en pootgoed	0	0,00	10	0,00
Aardappelen	6	19.514.248,92	10	1.951.424,85
Industriële gewassen	26	20.130.067,78	10	2.013.006,64
Biologische producten	1	567.676,17	15	85.151,42
Alternatieve producten	0	0,00	15	0,00
TOTAAL	80	174.136.442,52		17.442.027,6

De lineaire korting van de voorziene middelen leidde tot een 'maximaal' tekort van 1.731.027 EUR t.o.v. de finale vastgestelde benodigde middelen (17.442.027,69 EUR). Het managementcomité ging op 22/3/02 akkoord met de noodzakelijke toename van de middelen met 1,731 miljoen euro met gelden afkomstig van de reserves binnen de overgangsmaatregelen van het VLIF.

5.4 UITBETAALDE STEUN

In tabel 3 wordt per sector de reeds uitbetaalde steun op 31 december 2002 gegeven.

Dit loopt wel niet parallel met de steun uitbetaald in het EOGFL-boekjaar 2002. Dit laatste sloot immers af op 15 oktober 2002. De betalingen op 15 oktober 2002 bedroegen 4,02 miljoen euro hetgeen ruim boven het begrote bedrag van 3,40 miljoen euro was (uitvoeringspercentage 118,30 %). Een uitvoeringspercentage van 75 % van het PDPO is noodzakelijk om boetes bij de EG te vermijden.

Tabel 3: Uitbetaalde steun per sector op 31/12/2002

Sectoren	Aantal projecten	toegekende EOGFL-steun	uitbetaalde EOGFL-steun	reeds uitbetaald
		Euro	Euro	%
Vlees	9	1.548.472,15	183.737,71	11,87
Kleinvee en eieren	5	1.527.296,22	523.056,32	34,25
Zuivelproducten	8	2.300.371,05	0	0
Groenten en fruit	24	7.998.784,17	2.902.098,13	36,28
Niet eetbare tuinbouwproducten (NET)	0	0,00	0	0
Granen	1	17.521,11	0	0
Zaaizaad en pootgoed	0	0,00	0	0
Aardappelen	6	1.951.424,85	492.816,70	25,25
Industriële gewassen	26	2.013.006,64	304.832,45	15,14
Biologische producten	1	85.151,42	0	0
Alternatieve producten	0	0,00	0	0
TOTAAL	80	17.442.027,61	4.406.541,31	25,26

6 TUINBOUWPROEFTUINEN EN -CENTRA

De tuinbouwproeftuinen en -centra die erkend zijn in het kader van het KB van 15 december 1975¹, hebben steeds subsidies verkregen van Vlaanderen voor structuurverbeteringen. De subsidies hebben betrekking op de uitvoering van investeringen en beslaan maximaal 50 % van het aanvaarde investeringsbedrag.

De middelen waren tot medio 2000 afkomstig van het Fonds voor Industrieel Onderzoek (FIOV) in Vlaanderen. Op 30 juni 2000 werd dit fonds echter opgeheven en werden alle uitstaande rechten en plichten van dit fonds overgedragen aan het IWT, Instituut voor de aanmoediging van Innovatie door Wetenschap en Technologie in Vlaanderen. Als overgangsmaatregel werden, bij wijze van uitzondering, alle dossiers van de proeftuinen en -centra ingediend in 2000 nog gesubsidieerd via het IWT.

In 2001 werden geen nieuwe dossiers gesubsidieerd, in afwachting van de regionalisering van de landbouw en de hiermee gepaard gaande uitwerking van een specifiek kader voor deze centra.

In het begrotingsjaar 2002 werden er beperkte middelen voorzien op de begroting van de Administratie Land- en Tuinbouw (ALT).

6.1 NIEUWE DOSSIERS

In tabel 1 wordt een overzicht gegeven van de investeringsdossiers van proeftuinen en -centra die op de begroting 2002 werden vastgelegd.

Tabel 1: Investeringsdossiers vastgelegd op de begroting van 2002

Naam Proeftuin	Dossiernr.	Aanvaard investeringsbedrag (in euro)	Toegezegde Steun (in euro)	Reeds uitbetaalde steun (in euro)
Proefcentrum voor Sierteelt	P2002-001	483.392,38	241.696,19	120.848,10
Nationale Proeftuin voor Witloof te Herent	P2002-002	29.580,00	14.790,00	0,00
TOTAAL		512.972,38	256.486,19	120.848,10

Eén dossier (P2002-003 van het Proefstation voor de Groenteteelt te Sint-Katelijne-Waver) werd ingediend eind 2002 en kon niet tijdig worden beslist. Het werd doorgeschoven naar 2003.

6.2 STAND VAN ZAKEN LOPENDE DOSSIERS

In 2002 werden alle dossiers (3-tal), die nog in 1999² werden goedgekeurd op de begroting van het FIOV, afgesloten.

Van de 6 dossiers vastgelegd op de begroting van het IWT in 2000-2001 waren er nog 4 lopende begin 2002. Van deze 4 werden er in 2002 twee volledig afgesloten, de overige twee ontvingen een uitstel m.b.t. de uitvoering van de werken en dus ook wat de saldi-betalingen betreft.

¹ Koninklijk Besluit van 15 december 1975 betreffende de erkenning en subsidiëring van tuinbouwproeftuinen en -centra

² De voorheen gesubsidieerde dossiers van de proeftuinen en -centra worden beheerd door de administratie Economisch Ondersteuningsbeleid (zie ook vorige jaarverslagen ALT)

BEGELEIDING VAN BEDRIJVEN IN FINANCIËLE MOEILIKHEDEN OF IN RECONVERSIE 2002

7.1 INLEIDING

De landbouwsector, zoals trouwens de gehele economie, opereert in een steeds concurrentiëler wordende omgeving. Mede als gevolg hiervan worden de moderne land- en tuinbouwbedrijven steeds kapitaalintensiever maar ook kwetsbaarder. Hierdoor worden een toenemend aantal bedrijven al dan niet tijdelijk geconfronteerd met financiële moeilijkheden. Dit geldt a fortiori voor bedrijven die onvoldoende geïnvesteerd hebben.

Om deze bedrijven te helpen werd sedert 17 maart 1998 steun verleend voor de begeleiding van bedrijven in financiële moeilijkheden. Deze maatregel liep tot 31 december 2000, maar er werd te weinig van gebruik gemaakt bij de gedefinieerde doelgroep.

Aangezien verschillende studies uitgevoerd in opdracht van de Koning Boudewijn Stichting aantonen dat er wel degelijk nood is aan begeleiding van bedrijven in moeilijkheden is een nieuwe regelgeving voor de begeleiding van bedrijven in moeilijkheden of in reconversie uitgewerkt.

Het nieuwe besluit maakt de maatregel toegankelijk voor een bredere doelgroep en sluit beter aan bij de problematiek van de armoedebestrijding op het platteland, met name in de landbouwsector.

De begeleiding wordt ook uitgebreid naar bedrijven in reconversie. Het introduceren van bijkomende activiteiten o.a. thuisverwerking van landbouwproducten, thuisverkoop van hoeveproducten, hoevetoeisme, natuurbeheer, kinderboerderij, zorgboerderij kan op de meest efficiënte manier gebeuren door een intensieve begeleiding.

Op 8 november 2002 keurde de Vlaamse regering het besluit betreffende de steun voor de begeleiding van land- en tuinbouwers in moeilijkheden of in reconversie definitief goed.

7.2 DE ORGANISATIE VAN DE REGELGEVING IS ALS VOLGT:

7.2.1 ERKENNING CENTRUM VOOR BEDRIJFSBEGELEIDING

Om de kwaliteit van de gesubsidieerde bedrijfsbegeleiding te garanderen wordt enkel subsidie gegeven aan de door de Vlaamse overheid erkende centra voor begeleiding van land- en tuinbouwers in moeilijkheden of in reconversie.

Een centrum dat erkend wenst te worden dient minstens een bedrijfsbegeleider in dienst te hebben die kennis heeft van de technische, economische en financiële aspecten van een land- en tuinbouwbedrijf, die over voldoende ervaring beschikt inzake begeleiding en de nodige diploma's heeft.

De centra die een dergelijke dienstverlening kunnen waarborgen kunnen een aanvraag tot erkenning indienen bij de Administratie Land- en Tuinbouw (ALT). Een 10-tal centra hebben reeds een erkenning aangevraagd waarvan er reeds 9 door de minister erkend zijn als centrum voor bedrijfsbegeleiding.

7.2.2 WIE KOMT IN AANMERKING VOOR STEUN VOOR DE BEGELEIDING VAN BEDRIJVEN IN MOEILIKHEDEN?

Landbouwers die in financiële moeilijkheden verkeren en dit kunnen aantonen door:

- achterstalligheid bij kredietinstelling, toeleveringsbedrijven of RSZ bijdragen;
- gering bedrijfsinkomen;
- grote bedrijfsverliezen;
- familiale omstandigheden

en voor de begeleiding beroep doen op een door de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw erkend centrum.

7.2.3 WIE KOMT IN AANMERKING VOOR STEUN VOOR DE BEGELEIDING VAN BEDRIJVEN IN RECONVERSIE?

Landbouwers in hoofdberoep die een kleinschalig, land- of tuinbouwbedrijf uitbaten en die kunnen aantonen dat hun bedrijf door reconversie uitgebouwd wordt tot een economisch levensvatbaar bedrijf en voor de begeleiding beroep doen op een door de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw erkend centrum.

7.2.4 HOEVEEL BEDRAAGT DE SUBSIDIE?

- 600 euro voor de doorlichting van het bedrijf, het opstellen van een streefplan en een voorstel van intensieve begeleiding;
- 200 euro per bezoek voor de intensieve begeleiding, met een maximum van zes bezoeken, gespreid over een periode van één jaar, aanvattend bij de goedkeuring van de aanvraag;
- 200 euro voor de eindevaluatie van de intensieve begeleiding en het opstellen van een eindevaluatieverslag.

7.2.5 HOE STEUN BEKOMEN?

Om van deze maatregel gebruik te kunnen maken dient de betrokken bedrijfsleider contact op te nemen met een erkend centrum dat instaat voor de bedrijfsbegeleiding. Het erkend centrum dient in samenspraak met de bedrijfsleider de aanvraag voor steun in.

8 LANDBOUWVORMING

8.1 ORGANISATIE VAN DE LANDBOUWVORMING IN VLAANDEREN

De afdeling Land- en Tuinbouwvorming is voor de Vlaamse Gemeenschap bevoegd voor de permanente vorming van de land- en tuinbouwers en hun medewerkers. Deze afdeling van de Administratie Land- en Tuinbouw (ALT) subsidieert de vormingsactiviteiten die ingericht worden door erkende vormingscentra.

Het vormingsaanbod bestaat uit een reeks van mogelijke vormingstypes, ingericht door eerdergenoemde centra. De afdeling Land- en Tuinbouwvorming staat in voor de erkenning van de organisatoren, de registratie van de lesgevers, de subsidiëring van de vormingsactiviteiten, de inspecties ter plaatse, de visering van de getuigschriften en de betaling van de vergoeding voor sociale promotie aan de deelnemers. Een deel van de kosten wordt bij de Europese Unie teruggevorderd.

8.1.1 JURIDISCHE BASIS

- Besluit van de Vlaamse regering van 21/12/92 betreffende de permanente vorming van de personen die in de landbouw werkzaam zijn (B.S. van 14/5/1993), gewijzigd door het besluit van de Vlaamse regering van 13/12/95 (B.S. van 2/3/1996);
- Ministerieel besluit van 23/5/1996 (B.S. van 4/2/1997);
- Ministerieel besluit van 18/12/96 (B.S. van 13/5/97);
- Richtsnoer nr. 1: verhouding theorie/demonstratie/praktijk naargelang het thema van de cursussen, vereisten voor de gebruikte lokalen, maximale duur van de cursustests, model getuigschriften;
- Richtsnoer nr. 2: niet aanvaardbare thema's, te gebruiken themacodes;
- Omzendbrief van EME 98/1 van 1998 betreffende de organisatie van de installatieattestproeven;
- Wet van 1 juli 1963 houdende toekenning van een vergoeding voor sociale promotie;
- KB van 27 mei 1975, dat aan de zelfstandigen en helpers uit de landbouwsector die met goed gevolg bepaalde leergangen hebben beëindigd waardoor zij hun beroepskwalificatie kunnen verhogen, een vergoeding toekent.

8.1.2 DOELGROEP

De vormingsactiviteiten zijn bestemd voor bedrijfshoofden van een land- of tuinbouwbedrijf en hun medewerkende inwonende gezinsleden en werknemers. De landbouwwerknemers dienen te vallen onder het paritair comité voor land- en tuinbouw (nummers 144 - 145).

De doelgroep is uitgebreid naar het leidinggevende personeel en de beheerders van producentengroeperingen, de werknemers in erkende organisaties voor bedrijfsverzorging in land- en tuinbouw, de imkers, de erkende gebruikers van fytoproducten, de loonwerkers, de floristen en de tuinaannemers.

8.1.3 VORMINGSACTIVITEITEN

Een onderscheid wordt gemaakt tussen cursussen, korte vormingsactiviteiten en voordrachten.

8.1.3.1 CURSUSSEN

De B-cursussen bezorgen een gerichte opleiding aan personen die zich als landbouwer wensen te vestigen of een landbouwbedrijf wensen over te nemen; zij zijn afgestemd op welbepaalde bedrijfstypen en toegespitst op de moderne organisatie- en exploitatiemethodes. Er zijn drie types complementaire opleidingen, die afgesloten worden door een specifiek examen:

- de vestigingscursussen (B1) zijn cursussen van minimum 75 lesuren die een specifieke vorming verstrekken aan personen die zich voorbereiden op een bedrijfsovername of een eerste installatie;
- de stages (B2) zijn praktische opleidingen van minimum 2 weken op een vreemd bedrijf dat voldoet aan bepaalde voorwaarden, met het doel het bedrijfsbeheer ter plaatse te observeren of speciale kennis te verwerven;
- de specialisatiecursussen (B3) zijn aanvullende cursussen van minimum 40 uren die dieper ingaan op de materie van de vestigingscursussen voor een bepaalde bedrijfsspecialisatie;
- de installatieproeven (B4) zijn proeven die de afdeling Land- en Tuinbouwvorming inricht voor het bekomen van een installatieattest. Het installatieattest geeft toegang tot de subsidies van het Vlaams Landbouw-investeringsfonds (VLIF) aan personen die geen landbouwopleiding gevolgd hebben.

De vormingscursussen (C-cursussen) zijn gewijd aan een of meerdere bedrijfstakken, specialisaties, technische of bedrijfseconomische problemen die verband houden met de landbouw. Dit kunnen theoretische cursussen of praktijkcursussen zijn. De C-cursussen nemen veruit het grootste aantal uren van de landbouwvorming voor zich.

8.1.3.2 KORTE VORMINGSACTIVITEITEN

De studievergaderingen, panelgesprekken en geleide bezoeken zijn korte vormingsactiviteiten van maximum 3 uur rond een sociaal, juridisch, technisch of economisch thema. Zij zijn bestemd voor de landbouwers.

De contactvergaderingen zijn de jaarlijkse bijeenkomsten van maximum 3 uur van landbouwersverantwoordelijken voor de planning van de permanente vorming op plaatselijk vlak.

De vervolmakingsdagen zijn opleidingen voor de bijscholing van de lesgevers van de landbouwvorming.

8.1.3.3 VOORDRACHTEN

De voordrachten zijn informatievergaderingen voor de personen die de landbouw als liefhebberij uitoefenen.

8.1.4 ORGANISATOREN

De afdeling Land- en Tuinbouwvorming heeft de mogelijkheid zelf activiteiten in te richten. In de praktijk richt zij buiten de installatieproeven zelf geen vormingsactiviteiten in. Het initiatief van het inrichten van vormingsactiviteiten ligt bij de vormingscentra, die op dit terrein heel wat ervaring hebben opgebouwd.

De erkende centra zijn vzw's die de vorming in de landbouwsector in hun statuten hebben ingeschreven. Eenzelfde vzw kan slechts één erkenning krijgen.

8.1.4.1 DE ALGEMENE CENTRA

Deze centra zijn verbonden aan een landbouworganisatie en zijn in ten minste 4 provincies actief. Zij moeten over een secretariaat en een centrale dienst beschikken, bestaande uit ten minste drie voltijdse personeelsleden met een voldoende technisch-economische beroepskwalificatie, waarvan ten minste één houder is van een universitaire of een daarmee gelijkgesteld diploma. Als compensatie voor deze personeelseis ontvangen zij voor de ingerichte activiteiten een hogere vergoeding.

De algemene centra kunnen alle vormingstypen behalve de voordrachten inrichten.

8.1.4.2 DE GEWESTELIJKE CENTRA

Deze centra zijn meestal gespecialiseerd in een specifieke sector of regionaal (bvb. provinciaal) georiënteerd. De gewestelijke centra kunnen B3-cursussen, C-cursussen en alle korte vormingsactiviteiten behalve de voordrachten inrichten.

8.1.4.3 DE LIEFHEBBERSVERENIGINGEN

De liefhebbersverenigingen hebben in hun statuten de vorming van liefhebbers in de landbouwsector ingeschreven. Zij kunnen enkel voordrachten inrichten, bestemd voor de liefhebbers.

8.1.4.4 DE ERKENDE CENTRA IN 2002

In 2002 waren erkend:

- 4 algemene centra;
- 51 gewestelijke centra;
- 11 liefhebbersverenigingen.

8.2 DE LANDBOUWVORMING IN CIJFERS

8.2.1 BEGROTINGSJAAR VERSUS JAAR VAN BETALING

Dit jaarverslag steunt op de gegevens over de landbouwvorming, die aanvang 2002 beschikbaar zijn. Er gaat nog ruime aandacht naar de activiteiten van 2001. Daarom volgende toelichting.

De begroting van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap werkt op basis van het kalenderjaar, terwijl de meeste activiteiten in de land- en tuinbouwvorming plaatsvinden in de winter, en daardoor dikwijls over twee kalenderjaren lopen.

De activiteiten worden toegewezen aan het begrotingsjaar waarin zij starten. Een aantal cursussen lopen door in het volgende kalenderjaar. Na afloop van de cursussen hebben de centra wettelijk drie maanden om hun afrekening in te dienen. In de veronderstelling dat alles volgens timing verloopt, is het volgende jaar al goed gevorderd voordat alle afrekeningen binnen zijn. De verwerking van de dossiers neemt tussen het tijdstip van indiening en van de afrekening en uitbetaling nog een zekere tijd in beslag. Uiteindelijk kunnen de betalingen van een bepaald begrotingsjaar pas definitief afgesloten worden tegen het einde van het volgende begrotingsjaar. De laatste betalingen vinden plaats in het begin van het daaropvolgende jaar. Dit verklaart waarom pas begin 2003 definitieve cijfers beschikbaar zijn over 2001.

Wij kunnen op basis van de ingediende aanvragen van vormingsactiviteiten uit 2002 voor dat jaar reeds een aantal voorlopige conclusies trekken. Wij aanvaarden dan enkele beperkingen: een aantal van de aangevraagde activiteiten wordt niet uitgevoerd (bvb. omwille van te weinig inschrijvingen), of worden om een of andere reden niet gesubsidieerd (bvb. onvoldoende geldige deelnemers), zodat de uren sowieso overschat zijn. De gegevens die wij moeten halen uit de afrekeningen, namelijk het effectief aantal gepresteerde uren, het aantal deelnemers, het aantal afgeleverde getuigschriften en de uiteindelijke subsidiebedragen, zijn voor 2002 nog niet volledig beschikbaar. De in dit verslag opgenomen gegevens van 2002 zijn dus slechts indicatief.

8.2.2 BESTEMMING VAN DE MIDDELEN

De subsidie is forfaitair en wordt aan de inrichters (de erkende centra) uitbetaald. Hij wordt berekend per ingericht lesuur. De vergoedingen zijn gekoppeld aan de gezondheidsindex (tabel 1).

De subsidie bestaat uit een vergoeding voor de lesgever, een werkingstoelage en een bijkomende toelage voor de demonstratie- en praktijklessen. Een buitenlandse lesgever ontvangt voor zijn prestaties tijdens vervolmakingdagen per dag een bijkomende vergoeding. De algemene centra krijgen een vergoeding die verband houdt met de gestelde eisen inzake personeelsbezetting. Voor de stages is een vergoeding voorzien op basis van maximum 3 uur per week stage en een vergoeding per dag voor het stagebedrijf.

De subsidie voor de voordrachten voor liefhebbers is dezelfde als die voor de andere vormingsactiviteiten, maar van elke voordracht wordt maximaal 1 uur vergoed, ongeacht de duur.

De door de afdeling georganiseerde activiteiten worden op basis van de reële kosten vergoed.

Tabel 1: Basistoelagen en geïndexeerde toelagen (euro)

	Basis	2001	2002
Lesgeververgoeding:			
- universitair niveau:	34,71	39,16	40,26
- niveau H.O.K.T.:	29,75	33,57	34,50
- niveau H.S.O. of ervaring:	24,79	27,97	28,75
- toelage buitenlandse lesgevers:	74,37	83,91	86,26
Administratie/werkingstoelage:	30,99	34,96	35,94
Demonstratietoelage:	12,39	13,98	14,37
Praktijktoelage:	24,79	27,97	28,75
Toelage voor het stagebedrijf:	24,79	27,97	28,75
Toelage algemeen centrum:	18,59	20,97	21,56

Het budget van de landbouwworming bedroeg in 2002 3,199 miljoen euro. Dit bedrag stond ingeschreven in basisallocatie 31.03 van programma 54.1 van de begroting 2002 van de Vlaamse Gemeenschap. Voor de sociale promotie van de deelnemers was op de basisallocatie 54.1 van datzelfde programma 56.000 euro voorzien.

De landbouwworming is opgenomen in het Programma voor Plattelandsontwikkeling in Vlaanderen, dat op 6/10/2000 door de Europese Commissie werd goedgekeurd en de uitvoering regelt van verordening (EG) nr 1257/99. Hierdoor wordt 25 % van de uitgaven van de landbouwworming door de Europese Unie terugbetaald.

Deze middelen werden in 2002 door de EU teruggestort op de begroting van de Vlaamse Gemeenschap en waren beschikbaar voor de subsidiëring van de vormingsactiviteiten en voor andere initiatieven in het kader van de landbouwworming, zoals demonstraties van duurzame landbouwmethoden, voorbeeldbedrijven en opleidingen in de biologische landbouw.

Het grootste deel van de vergoedingen dient voor de organisatie van de vormingsactiviteiten (huur van lokalen, administratie, verzekeringen, cursusmateriaal), gevolgd door de bezoldigingen van de lesgevers (tabel 2, grafiek 1).

Tabel 2: Type vergoedingen, begrotingsjaar 2001 (euro)

Voorwerp	Bedrag	%
Lesgeververgoedingen:	1.163.085,63	36,8
Administratie/werking:	1.136.143,52	36,0
Demonstratietoelage:	14.204,58	0,4
Praktijktoelage:	103.639,90	6,8
Toelage voor het stagebedrijf:	112.331,46	3,6
Toelage algemeen centrum:	518.535,29	16,4
Totaal:	3.160.271,83	100
Premies sociale promotie (deelnemers)	49.309,00	

Uit tabel 3 blijkt dat de middelen voor meer dan de helft dienen voor de inrichting van cursussen, en voor meer dan 80 % naar de algemene centra gaan. De algemene centra zijn veruit de grootste voorzieners van cursussen en van korte vorming. Zij kunnen voor de organisatie van de vormingsactiviteiten immers terugvallen op de leden van de landbouworganisaties. Zij alleen kunnen de stages en de B1-cursussen inrichten.

Het totaal van de uitgaven steeg in 2001 ten opzichte van 2000 minder dan de index (tabel 4).

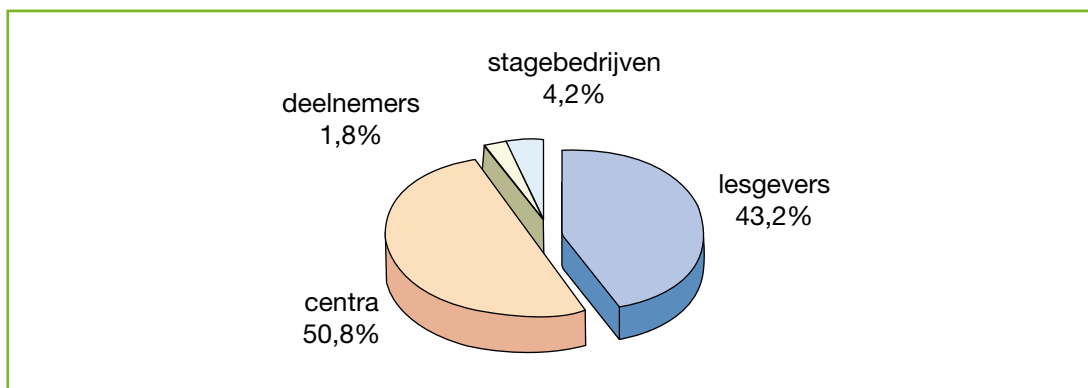
Tabel 3: Betaalde subsidies, begrotingsjaar 2001 (euro)

euro	cursussen	korte vorming	voordrachten	stages	totaal	%
Algemene centra	1.600.028,52	666.281,23	-	335.508,75	2.601.918,49	82,3
gewestelijke centra	170.697,32	184.802,65	-	-	355.499,98	11,2
liefhebbersver.	-	-	202.853,36	-	202.853,36	6,4
totaal	1.770.725,84	851.083,88	202.853,36	335.608,75	3.160.271,83	100
%	56,0	26,9	6,4	10,6	100	

Tabel 4: Evolutie van de uitgaven per begrotingsjaar (euro)

Type activiteit	1999	2000	2001
Cursussen	1.592.521,77	1.763.066,39	1.770.725,84
korte vorming	828.292,06	903.895,23	851.083,88
voordrachten	188.390,80	189.401,86	202.853,36
stages	282.631,	258.894,72	335.608,75
Totaal	2.891.836,20	3.115.258,190	3.160.271,83

Grafiek 1: Bestemming van de middelen (2001)

8.2.3 JAARPROGRAMMA

De centra dienen jaarlijks voor 1 november bij de afdeling een jaarprogramma in. De minister keurt het programma goed in functie van de beschikbare middelen.

De ervaring leert dat de meeste centra meer uren aanvragen dan zij achteraf realiseren. Toch moet de afdeling aan de minister een voorstel voorleggen dat binnen het beschikbare budget past. Elk centrum krijgt een aantal uren toegewezen dat in dat jaar met zekerheid kan uitbetaald worden. Het aantal toegewezen uren wordt beperkt op basis van een in 1996 ingevoerde prioriteitenlijst en de gepresteerde uren van de voorgaande jaren.

Een centrum dat meer dan het aantal toegewezen uren inricht, kan voor de bijkomende activiteiten maar uitbetaald worden in zoverre de budgettaire middelen van dat begrotingsjaar het toelaten. Meestal komen er daartoe voldoende middelen vrij uit de door de andere centra niet gerealiseerde uren.

Uit tabel 5 blijkt dat het goedgekeurde jaarprogramma voldoende was om alle uitgevoerde activiteiten te subsidiëren, maar dat het effectief aantal uren voordrachten en stages de verwachtingen overtrof.

Tabel 5: Realisatiegraad van de aangevraagde jaarprogramma's

	2001			2002		
	aangevraagd	toegekend	gerealiseerd	aangevraagd	toegekend	gerealiseerd*
Cursussen	27.264	19.429	17.325	28.440	18.955	17.638
korte vorming	15.184	11.131	9.695	14.929	10.540	10.504
Voordrachten	3.322	2.914	3.076	3.593	3.019	3.085
stages(3u/week)	2.952	2.452	2.414	3.092	2.436	2.514
Totaal	48.722	35.926	32.510	50.054	34.950	33.741
%	100	73,7	66,7	100	69,8	67,4

* toestand op 1/4/2003, voorlopige gegevens

8.2.4 DE LESGEVERS

De vormingsactiviteiten worden gegeven door de vaste medewerkers van de centra en door losse medewerkers uit het onderwijs, het wetenschappelijk onderzoek, de landbouwvoorlichting en de bedrijfswereld. De lesgevers zijn bij de afdeling Land- en Tuinbouwworming geregistreerd. Deze registratie is nodig omdat de vergoedingen afhankelijk zijn van het opleidingsniveau van de lesgevers. In 2002 werden 565 lesgevers geregistreerd.

8.2.5 VORMINGSACTIVITEITEN

Er werden in 2001, met inbegrip van de stages, 32.150 uren vorming gesubsidieerd, waarvan 76,1 % door de algemene centra, 14,5 % door de gewestelijke centra en 9,5 % door de liefhebbersverenigingen werden ingericht (tabel 6). Voor de aanvragen 2002 bedragen deze cijfers 33.741 uren, waarvan 75,4 % door de algemene centra, 15,5 % door de gewestelijke centra en 9,1 % door de liefhebbersverenigingen (tabel 7). De cijfers van 2002 zijn voorlopige gegevens en zijn normalerwijze overschat.

Tabel 6: Overzicht van de gesubsidieerde vormingsactiviteiten, begrotingsjaar 2001 (aantal uren)

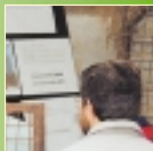
aantal uren	cursussen	korte vorming	voordrachten	stages (3u/week)	totaal	%
algemene centra	15.212	7.100	-	2.414	24.726	76,1
gewestelijke centra	2.113	2.595	-	-	4.708	14,5
liefhebbersver.	-	-	3.076	-	3.076	9,5
Totaal	17.325	9.695	3.076	2.414	32.150	100
%	53,3	29,8	9,5	7,4	100	

Tabel 7: Overzicht van de aangevraagde vormingsactiviteiten, begrotingsjaar 2002 (aantal uren)

aantal uren	cursussen	korte vorming	voordrachten	stages (3u/week)	totaal	%
algemene centra	15.569	7.347	-	2.514	25.430	75,4
gewestelijke centra	2.069	3.157	-	-	5.226	15,5
liefhebbersver.	-	-	3.085	-	3.085	9,1
Totaal	17.638	10.504	3.085	2.514	33.741	100
%	52,3	31,1	9,1	7,5	100	

Uit de tabellen 8 en 9 blijkt dat het totaal aantal gesubsidieerde uren zowel voor de cursussen als voor de korte vorming in 2001 daalde ten opzichte van 2000. De daling ligt weerom vooral bij de gewestelijke centra, die hun aandeel in de vorming daardoor zien terugvallen op 14,5 % van het totaal aantal uren. In 2002 zouden de gewestelijke centra zich herpakken. Globaal genomen is het totaal aantal uren betoelaagde korte vormingsactiviteiten sedert 1996 zeer stabiel (grafiek 3).

Bij de stages wordt de forse stijging van het aantal uren van 2001 door de definitieve cijfers bevestigd. In 2002

kunnen wij nog een lichte stijging verwachten. De nieuwe belangstelling voor stages komt uit minder traditionele landbouwsectoren, zoals de paardenhouderij.

Het aantal voordrachten voor liefhebbers in de landbouwsector blijft langzaam maar zeker stijgen. Dit heeft te maken met het succes van de door de liefhebbersverenigingen ingerichte lessenreeksen bloemschikken. Het onderhoud van de siertuin is een thema dat erop vooruitgaat, mede door de erkenning van een bijkomend centrum in 2000.

Tabel 8: Evolutie van het aantal betoelaagde vormingsactiviteiten per begrotingsjaar en per type (aantal uren)

	1999	2000	2001	2002*
cursussen	16.495	17.757	17.325	17.638
korte vorming	9.755	10.511	9.695	10.504
voordrachten	2.953	2.954	3.076	3.085
totaal (excl. stages)	29.203	31.222	30.096	31.227
Stages (weken)	690	653	805	838

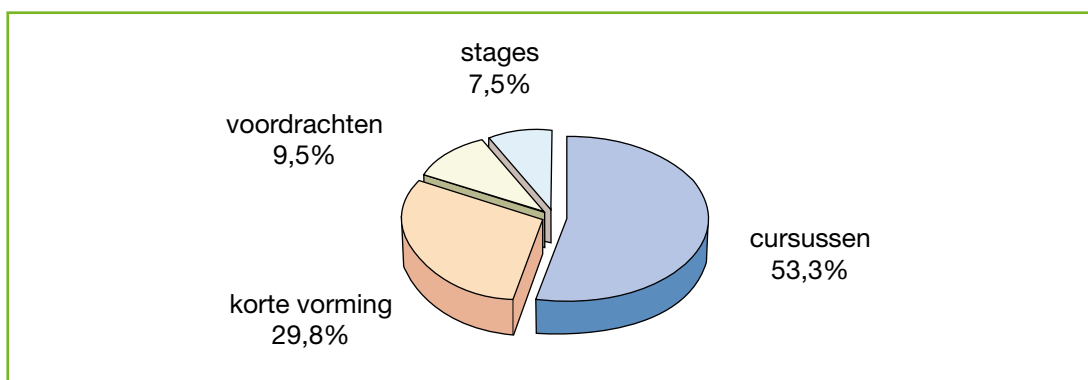
* toestand op 1/4/2003, voorlopige gegevens

Tabel 9: Evolutie van het aantal betoelaagde vormingsactiviteiten per type centrum in aantal uren (stages aan 3u/week), per begrotingsjaar

	1999	2000	2001	2002*
algemene centra (incl. stages)	22.746	24.795	24.726	25.430
gewestelijke centra	5.574	5.381	4.708	5.226
liefhebbersverenigingen	2.953	2.954	3.076	3.085
Totaal	31.273	33.130	32.510	33.741

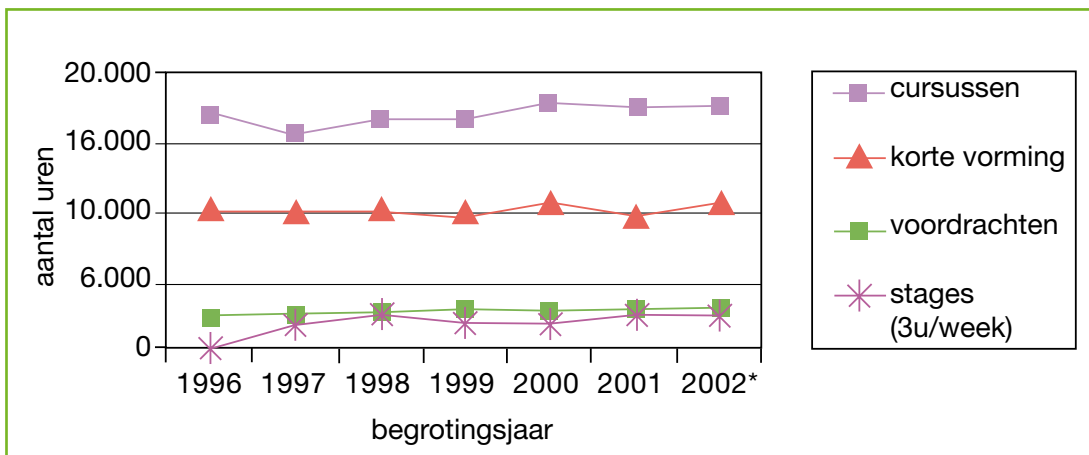
* toestand op 1/4/2003, voorlopige gegevens

Grafiek 2: Aantal uren per type vormingsactiviteit (2001)

Grafiek 3: Evolutie van het vormingsaanbod, per type opleiding

8.2.6 THEMA VAN DE VORMINGSACTIVITEITEN

Het initiatief voor het inrichten van vormingsactiviteiten ligt bij de centra. Het is afhankelijk van de detectie van vormingsbehoeften door de centra bij de potentiële deelnemers. Een cursus die onvoldoende belangstellenden aantrekt is niet subsidieerbaar en wordt afgelast. Een korte vormingsactiviteit die geen volk aantrekt zal niet herhaald worden, omdat het risico op het wegvallen van de subsidie wegens onvoldoende deelnemers voor het centrum te groot is. De thema's van de gesubsidieerde vormingsactiviteiten leren ons dus veel over de interesses van de landbouwers, en dus ook over hun bekommernissen op professioneel vlak zijn.

Richtsnoer 2 voorziet een themacode die moet ingevuld worden op de aanvraagformulieren van de vormingsactiviteiten. Met de invoering van de informaticatoepassing van de landbouwvorming is het aantal verschillende codes uitgebreid.

Deze code zou de afdeling moeten toelaten statistieken te genereren over de thema's die aan bod komen. De centra maakten in 2000 en 2001 nog onvoldoende gebruik van de informaticatoepassing van de landbouwvorming om representatieve overzichten te kunnen trekken van de thema's van de korte vorming.

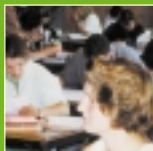
Voor de cursussen worden de themacodes apart verwerkt. In tabel 10 is voor de eerste maal gebruik gemaakt van de nieuwe, verfijnde themacodes. De tabel steunt niet op de definitieve, uitgezuiverde gegevens van de betaallijsten, zodat de totalen afwijken van deze van tabellen 6, 7 en 8.

Tabel 10: Thema's van de cursussen (aantal uren) op basis van de nieuwe themacodes, periode 2000-2002, aantal uren

AANTAL UREN		JAAR			voorbeelden
Sector	onderwerp	2000	2001	2002*	
01. algemeen	01. algemene thema's	210	86	42	B1-cursussen fyto cursussen metselen onderh. machines, lassen computergebr., Internet
	02. economische aspecten			22	
	03. bedrijfsleiding	1.889	1.970	1.857	
	04. ziektebestrijding	745	599	329	
	05. technische thema's		21	21	
	07. huisvesting	240	98	201	
	08. mechanisatie	539	90	477	
	09. juridisch en sociaal	79	21		
	10. veiligheid		81	48	
	11. milieuproblematiek	236	150	21	
	12. informatica	7.399	8.394	7.682	
	13. commercialis./verwerking			91	
	14. verbreding	42	105	21	
Totaal 01. algemeen		11.379	11.615	10.812	
02. rundvee	01. algemene thema's	155	154	106	B3-cursussen klauwverzorging voeding kunstm. inseminatie melkverwerking
	03. bedrijfsleiding	387	508	395	
	04. ziektebestrijding	117	139	188	
	05. technische thema's		31	56	
	06. selectie	1.081	732	805	
	08. mechanisatie	35	66		
	12. informatica	219	84	21	
	13. commercialis./verwerking	181	242	116	
Totaal 02. rundvee		2.175	1.956	1.687	
03. varkens	01. algemene thema's	169	119	165	B3-cursussen voeding
	03. bedrijfsleiding	106	164	154	
	04. ziektebestrijding		109	105	
	05. technische thema's	56	87	70	
	06. selectie	39			
	12. informatica	210	84	63	
Totaal 03. varkens		580	563	557	
04. pluimvee	01. algemene thema's		22	21	
Totaal 04. pluimvee			22	21	
05. paarden	01. algemene thema's	46		104	B3-cursussen voeding
	03. bedrijfsleiding	171	280	437	
	05. technische thema's			87	
Totaal 05. paarden		217	280	628	
06. schapen en geiten	01. algemene thema's		92		B3-cursussen
	03. bedrijfsleiding			277	
Totaal 06. schapen en geiten			92	277	
07. bijen en hommels	01. algemene thema's	526	828	877	imkercursussen
Totaal 07. bijen en hommels		526	828	877	

AANTAL UREN		JAAR			
Sector	onderwerp	2000	2001	2002*	voorbeelden
09. akkerbouw	01. algemene thema's	23	40		bemesting onderhoud tractoren
	03. bedrijfsleiding	48		40	
	05. technische thema's	80		47	
	08. mechanisatie	221	161	21	
	12. informatica	21		21	
Totaal 09. akkerbouw		393	201	129	
10. groenteteelt	02. economische aspecten	22			B3-cursussen
	03. bedrijfsleiding	201	239	334	
	04. ziektebestrijding		49		bemesting serrebouw, klimatisatie
	05. technische thema's	24	163	166	
	07. huisvesting	56			
	12. informatica	21			
	13. commercialis./verwerking			21	
Totaal 10. groenteteelt		324	451	521	
11. fruitteelt	03. bedrijfsleiding	112	84	147	B3-cursussen
	04. ziektebestrijding	110	21	41	
	05. technische thema's	284	211	134	snoeien bouw van koelcellen
	07. huisvesting		35		
	09. juridisch en sociaal			21	
	11. milieuproblematiek		22	41	
	12. informatica	21			
Totaal 11. fruitteelt		527	373	384	
12. sierteelt	01. algemene thema's		21		serrebouw, klimatisatie
	03. bedrijfsleiding			111	
	04. ziektebestrijding	70	58	21	
	05. technische thema's	63	42	46	
	07. huisvesting	24	24	24	
	12. informatica	21		42	
Totaal 12. sierteelt		178	145	244	
13. tuinaanleg	01. algemene thema's	70			tuinaanleg onderhoud machines
	03. bedrijfsleiding	48			
	05. technische thema's	1.101	724	836	
	08. mechanisatie	164	178	118	
	12. informatica			30	
Totaal 13. tuinaanleg		1.383	902	984	
14. floristen	05. technische thema's	174	138	174	bloemschikken
Totaal 14. floristen		174	138	174	
Totaal		17.856	17.566	17.295	

* toestand op 1/1/2003, voorlopige gegevens

De informaticaopleidingen blijven veruit het grootste aantal uren voor zich nemen en zijn in 2001 in aantal uren nog iets toegenomen ten opzichte van 2000, maar lijken toch wel een verzadigingsniveau te hebben bereikt: de voorlopige cijfers van 2002 voorspellen voor de eerste maal sedert 1996 een daling van het aantal uren, die echter nog door de definitieve cijfers moet bevestigd worden.

Na de informaticaopleidingen zijn de cursussen bedrijfsleiding de grootste groep. Hierin zitten vooral de B1- en B3-cursussen. Wij merken bij de B3-cursussen een duidelijke trend naar het inlassen van meer technische thema's. Hierdoor hopen de algemene centra meer gevestigde bedrijfsleiders naar de cursussen te lokken: het is voor de centra moeilijk om voor bepaalde sectoren voldoende grote groepen starters bijeen te krijgen. Deze werkwijze toont zich vooral succesvol in de paardensector, en in 2002 ook voor de B3-cursussen in de schapen- en geitenhouderij. Na de starters- en de informaticaopleidingen zijn de praktische thema's (onderhoud van machines, metselen, lassen), de imkerkursussen, de cursussen over tuinaanleg en kunstmatige inseminatie de populairste thema's. De fytocursussen, voor het behalen van de erkenning als verkoper/gebruiker van fytoproducten, zijn vaste waarden. De rundveesector is de meest actieve, dankzij het blijvende succes van de opleidingen kunstmatige inseminatie, klauwverzorging en melkverwerking. Deze sector komt ook meest voor in de specialisatiecursussen (B3) voor de starters.

De milieuthema's maken zelden het voorwerp uit van een gehele cursus, maar komen ook in andere cursussen, zoals de starteropleidingen, ruim aan bod.

8.2.7 DE BIOLOGISCHE LANDBOUW IN DE LANDBOUWVORMING

In 2001 en 2002 kregen de cursussen in de sector van de biologische landbouw zoals in 2000 een voorkeursbehandeling: voor deze opleidingen werd het aanvaardingscriterium voor subsidiëring versoepeld naar alle deelnemers, ouder dan 18 jaar. Deze opleidingen werden met een aparte begrotingspost van de landbouwworming gesubsidieerd. Het effect van deze beslissing is in tabel 11 duidelijk zichtbaar. De cursussen evolueren van algemene naar meer gespecialiseerde thema's. Tevens zijn meerdere B3-cursussen biologische landbouw ingericht. De biologische landbouw neemt een sterk groeiende plaats in bij de korte vorming en komt ook geregeld aan bod in de stages en de voordrachten voor liefhebbers. Kwantitatieve gegevens hieromtrent zijn voorlopig nog niet beschikbaar.

Tabel 11: Aantal uren cursussen in de biologische landbouw

Jaar	1999	2000	2001	2002*
Aantal uren	84	262	447	638

* voorlopige gegevens

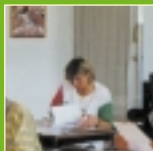
8.2.8 DE DEELNEMERS

De afdeling maakt een onderscheid tussen de geldige deelnemers, die behoren tot de doelgroep van artikel 3 van het besluit van de Vlaamse regering van 21/12/92, en de andere deelnemers. In tabel 12 worden alle deelnemers weergegeven.

Tabel 12: Totaal aantal deelnemers per type vormingsactiviteit

Type vormingsactiviteit	1999	2000	2001
Cursussen	6.413	6.119	6.513
Korte vorming	167.966	192.596	174.341
Voordrachten	86.906	69.159	78.809
Stages	270	266	375

De deelnemersaantallen van de korte vormingsactiviteiten en de voordrachten voor liefhebbers mogen niet verkeerd geïnterpreteerd worden. Het gaat hier om het aantal geregistreerde aanwezigheden. Dezelfde personen kunnen aan meerdere activiteiten deelnemen en worden dus meermaals meegerekend. De tabel zegt helaas niets over het aandeel van de doelgroep dat door de landbouwworming wordt bereikt. Wel is duidelijk dat minstens een deel van de doelgroep jaarlijks geregeld aan korte vormingsactiviteiten deelneemt.

De Europese Unie hecht veel belang aan de gelijkstelling van mannen en vrouwen bij de uitvoering van de door de EU gesteunde maatregelen. Wij trachten daarom een zicht te krijgen in het aandeel van mannen en vrouwen in de vormingsactiviteiten. In de cursussen, waar de deelnemers gekend zijn via de inschrijvingen, waren in 2001 37,9 % van de deelnemers vrouwen. Om een beeld te krijgen van het aantal vrouwen in de korte vormingsactiviteiten en de voordrachten, beschikken wij over een beperkte steekproef via onze inspecties van 2002. Bij de korte vormingsactiviteiten uit onze steekproef zijn 30 % van de deelnemers vrouwen. Bij de voordrachten voor liefhebbers is dat maar liefst 60 %, dankzij de vele voordrachten over bloemschikken.

8.2.9 DE INSTALLATIEPROEVEN IN 2002

Het installatieattest geeft toegang tot de subsidies van het Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF) aan personen die geen landbouwopleiding gevolgd hebben. Het wordt behaald na het slagen voor een installatieproef (B4).

De cursisten kunnen aan de proeven deelnemen na het volgen van een cursuspakket bestaande uit een vestigingscursus (B1), een stage (B2) van tweemaal twee weken en een specialisatiecursus (B3). In bepaalde gevallen is er vrijstelling van het volgen van een bepaald onderdeel van de opleiding.

De proeven worden tweemaal per jaar in elke provincie ingericht in samenwerking met de provinciale landbouwdiensten. De jury bestaat uit twee vertegenwoordigers van de afdeling Land- en Tuinbouwvorming, een ambtenaar van de betrokken provinciale dienst en een vertegenwoordiger van elk algemeen centrum waarvan deelnemers aan de proef deelnemen.

Elke proef bestaat uit een schriftelijk open boek gedeelte en een mondeling gedeelte waarbij de deelnemer een socio-economische voorstelling geeft van een bedrijf (meestal het stagebedrijf of het over te nemen bedrijf).

De resultaten van de proeven van 2002 zijn terug te vinden in tabel 13. De niet geslaagde deelnemers kunnen steeds aan de eerstvolgende proef in een andere provincie deelnemen.

Tabel 13: Resultaten van de installatieproeven in 2002

Provincie:	Voorjaar		Najaar		Totaal	
	geslaagd	niet gesl.	geslaagd	niet gesl.	geslaagd	niet gesl.
West-Vlaanderen	48	3	28	5	76	8
Antwerpen	25	8	7	1	32	9
Limburg	11	1	3	2	14	3
Oost-Vlaanderen	24	4	18	5	42	9
Vlaams-Brabant	14	1	-	-	14	1
Totaal:	122	17	56	13	178	30

Tabel 14: Evolutie van de deelname aan de installatieproeven

Jaar	1999	2000	2001	2002
Aantal geslaagde deelnemers	193	148	169	178

Het aantal deelnemers aan de proeven gaat sedert 2001 in stijgende lijn (tabel 14), maar haalt niet meer de aantallen van in de periode van voor het in voege treden van MAP II en de nutriëntenhalte. Daardoor stijgt het aandeel van meer alternatieve en kleinere sectoren zoals de biologische landbouw en de paardenhouderij.

8.2.10 KWALITEITSBEWAKING EN INSPECTIES

De afdeling inspecteert steekproefsgewijs een aantal vormingsactiviteiten ter plaatse. De inspecties hebben een dubbele functie. Enerzijds is er de controle op het naleven van de regelgeving. Anderzijds wenst de afdeling via de inspecties de kwaliteit van de opleidingen te stimuleren.

De afdeling Land- en Tuinbouwworming heeft in 2002 414 inspecties van vormingsactiviteiten uitgevoerd (tabel 15).

Tabel 15: Aantal inspecties in 2002

Provincie	Aantal inspecties
Antwerpen	69
Limburg	58
Oost-Vlaanderen	76
Vlaams-Brabant	50
West-Vlaanderen	161
Totaal	414

8.2.11 SOCIALE PROMOTIE

De landbouwers en hun helpers die een cursuscyclus van ten minste 75 uren binnen een tijdsbestek van 5 jaar met goed gevolg beëindigd hebben kunnen via de afdeling Land- en Tuinbouwworming een vergoeding voor sociale promotie ontvangen van 1,49 euro per uur.

In 2002 werd op deze basis een totaal bedrag van 32.927,51 euro uitbetaald aan 142 aanvragers (tabel 16).

Tabel 16: uitbetaalde premies voor sociale promotie (euro)

Begrotingsjaar	1999	2000	2001	2002
Uitbetaald bedrag	37.002,32	54.478,58	49.309,00	32.927,51

8.3 INFORMATISERING VAN DE VORMINGSAANVRAGEN

In 2002 zijn twee nieuwe versies van de toepassing Landbouwworming in gebruik genomen.

Dit programma laat toe dat de centra hun aanvragen van vormingsactiviteiten indienen via Internet. De erkenning van nieuwe lesgevers en de opmaak van de schuldvorderingen kunnen eveneens online. Het programma is sedert juni 2000 in gebruik en was de eerste operationele internettoepassing van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap waarbij rechtstreeks gegevens uitgewisseld werden met externe gebruikers. Het is dus een voorbeeld van e-government, zij het beperkt tot enkel de erkende centra. Steeds meer centra maken er gebruik van. Intern voert de afdeling de verdere dossierafhandeling via dit zelfde programma uit.

De centra kunnen sedert half 2001 via internet rechtstreeks gegevens uitwisselen tussen hun informatica-toepassingen en het bestand van de Afdeling Land- en Tuinbouwworming. De bestandsuitwisseling gebeurt onder xml-formaat. Hierdoor kunnen de centra die dit wensen hun subsidieaanvragen volledig automatiseren.

Een eerste aanpassing van het programma in 2002 had te maken met de invoering van de euro. Deze aanpassing verliep feilloos.

Op vraag van gebruikers is in 2002 tevens een aanpassing en uitbreiding gebeurd aan de logica voor de uitwisseling van gegevens d.m.v. xml. Sinds september 2002 heeft het Nationaal Centrum voor Beroepsvorming in de Landbouw (NCBL), de grootste aanbieder van landbouwworming, dit systeem in gebruik genomen. Daardoor wordt vanaf eind 2002 ongeveer de helft van het vormingsaanbod via Internet ingediend. De cel landbouwworming hoopt dat andere centra op deze mogelijkheid zullen inspikken.

9.1 VISIEVORMING DUURZAME LANDBOUW

Op basis van de discussietekst 'Elementen voor een toekomstvisie met betrekking tot een duurzame land- en tuinbouw in Vlaanderen' van de hand van de professoren D. Reheul, E. Mathijs en ir. J. Relaes werden, vooral begin 2002, diverse debatavonden opgezet. Ook werd de tekst aan diverse besturen van sectororganisaties voorgesteld. De tekst is integraal beschikbaar op de website van het beleidsdomein landbouw en visserij (www.vlaanderen.be/landbouw).

Aan deze toekomstvisietekst werd ruime aandacht geschonken in de vakpers. Er kwam ook heel wat respons binnen vanuit de landbouwwonderwijswereld die actief betrokken werd bij dit debat.

Omtrent de tekst werden uitvoerige adviezen ontvangen van de Mina-raad en de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad en een beperkt advies van de Sociaal-Economische Raad van Vlaanderen (SERV). Binnen de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad (VLTR) werden in antwoord op de toekomstvisietekst strategische visies ontwikkeld voor een aantal deelsectoren binnen de land- en tuinbouwsector.

Een belangrijk moment in het debat rond duurzame landbouw was de studiedag op Agribex 2002 in februari waar de visies van de auteurs van de tekst werden geconfronteerd met de visie van de landbouwsector, de milieu- en natuursector en de visie die men er ter zake op na houdt in Nederland.

Ook met het kabinet werd geregeld overleg gepleegd over de toekomstvisietekst die uiteindelijk quasi integraal werd overgenomen in de beleidsbrief 2002-2003 van de Vlaamse minister van Leefmilieu en Landbouw.

In het verlengde van de toekomstvisietekst werd in de dierlijke sector door een aantal belangrijke factoren het initiatief genomen om een aantal scenario's te ontwikkelen m.b.t. de dierlijke productie in Vlaanderen in de 21ste eeuw. De afdeling land- en tuinbouwvorming heeft intens (financieel en inhoudelijk) meegewerkt aan de totstandkoming van dit project in samenwerking met de Koning Boudewijnstichting. Dit project loopt nog door in 2003.

Tot slot werden er nog een aantal voorbereidende gesprekken gevoerd met het Steunpunt Duurzame Landbouw om de toekomstvisie verder wetenschappelijk te onderbouwen.

9.2 STIMULERING VAN EEN DUURZAME LANDBOUW IN VLAANDEREN

9.2.1 SUBSIDIES VOOR MILIEUVRIENDELIJKE LANDBOUWPRODUCTIE-

METHODEN EN DE INSTANDHOUDING VAN DE GENETISCHE DIVERSITEIT

In het kader van de Europese landbouw-milieuverordening 2078/92 waren een aantal subsidiemaatregelen uitgewerkt voor het toepassen van bepaalde milieuvriendelijke maatregelen.

De landbouw-milieuverordening werd overgenomen in de ruimere plattelandsverordening die een hele reeks van steunmaatregelen aan de landbouw bundelt. Dit betekent evenwel dat er geen overeenkomsten meer kunnen worden afgesloten in toepassing van de landbouwmilieuverordening.

In toepassing van de plattelandsverordening kunnen land- en tuinbouwers subsidies ontvangen voor het toepassen van de volgende milieuvriendelijke landbouwproductiemethoden op hun percelen die gelegen zijn in het Vlaams Gewest:

- Subsidie voor groenbedekking;
- Subsidie voor mechanische onkruidbestrijding;
- Subsidie voor de vermindering van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen;
- Subsidie voor de instandhouding van de genetische diversiteit van bedreigde lokale rassen en variëteiten.

Om voor deze subsidie in aanmerking te komen sluiten de landbouwers hiertoe een overeenkomst van 5 jaar af met de afdeling Land- en Tuinbouwvorming.

9.2.1.1 REGELGEVING

De reglementering voor deze milieuvriendelijke landbouwproductiemethoden wordt beschreven in de volgende wetgeving:

Regelgeving in toepassing van de verordening (EG) nr. 2078/92:

- Besluit van de Vlaamse regering van 4 juni 1999 betreffende de toekenning van subsidies om landbouwproductiemethoden toe te passen en het sluiten van beheersovereenkomsten ter uitvoering van de verordening (EEG) nr. 2078/92 van de Raad van 30 juni 1992 betreffende landbouwproductiemethoden die verenigbaar zijn

met de eisen inzake milieubescherming, en betreffende natuurbeheer;

- Ministerieel besluit van 4 juni 1999 betreffende het toepassen van milieuvriendelijke landbouwproductiemethoden ter uitvoering van de verordening (EEG) nr. 2078/92 van de raad van 30 juni 1992.

Regelgeving in toepassing van de verordening (EG) nr. 1257/99:

- Besluit van de Vlaamse regering van 18 juni 2001 betreffende de toekenning van subsidies voor het toepassen van milieuvriendelijke landbouwproductiemethoden en het in stand houden van de genetische diversiteit;
- Ministerieel besluit van 18 juni 2001 betreffende de toekenning van subsidies voor het inzaaien van een groenbedekker met toepassing van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling;
- Ministerieel besluit van 18 juni 2001 betreffende de toekenning van subsidies voor mechanische onkruidbestrijding met toepassing van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling;
- Ministerieel besluit van 18 juni 2001 betreffende de toekenning van subsidies voor mechanische onkruidbestrijding met toepassing van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling - erratum gepubliceerd in het Belgisch Staatsblad op 12 maart 2002;
- Ministerieel besluit van 18 juni 2001 betreffende de toekenning van subsidies voor de vermindering van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen in de sierteelt met toepassing van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling;
- Ministerieel besluit van 18 juni 2001 betreffende de toekenning van subsidies voor de bescherming van de genetische diversiteit met toepassing van het Vlaamse Programma voor Plattelandsontwikkeling.

9.2.1.2 BEKENDMAKING

De ingenieurs van de buitendiensten van de afdeling hebben bij diverse gelegenheden de maatregelen voorgesteld aan de landbouwers:

- tijdens studievergaderingen georganiseerd door de afdeling of door de landbouwers;
- tijdens cursussen en stages van de naschoolse vorming;
- op fora zoals Agribex en op lokale beurzen.

Op de internetsite van de ALT (www.vlaanderen.be/landbouw) is deze informatie eveneens beschikbaar.

9.2.1.3 GROENBEDEKKING

Het inzaaien van een groenbedekker na een hoofdeelt was in 2002 aan zijn 4de jaar toe. In 1999 en 2000 werden overeenkomsten afgesloten volgens de reglementering gebaseerd op de Verordening 2078/92. Sedert 2001 is er een nieuwe regelgeving van toepassing die kadert binnen de plattelandsverordening 1257/99 en die ruimer is dan de oude reglementering, zo kan er na alle akker- en tuinbouwteelten een betoelaagbare groenbedekker ingezaaid worden, waarbij bij de overeenkomsten afgesloten in 1999 en 2000 de hoofdeelt maïs of aardappelen moet zijn. Ook het assortiment aan groenbedekkers is sterk uitgebreid, naast raaigras en snijrogge kunnen ook andere groenbedekkers ingezaaid worden zoals gele mosterd, bladrammenas, phacelia, klavers,... De ligging van de ingezaaide percelen is volgens de nieuwe regelgeving niet meer gebonden aan bepaalde landbouwstroken zoals geldig is bij de overeenkomsten van 1999 en 2000 waarbij het ingezaaide perceel dient te liggen in de zandleem- of leemstreek. Het bedrag dat gegeven wordt aan de landbouwers die voor een bepaald aantal hectares een vijfjarige overeenkomst afsluiten, bedraagt 50 euro per ha per jaar. De premie wordt niet toegekend voor percelen die in dat jaar een verhoogde bemestingsnorm toegekend hebben gekregen in kader van het mestdecreet.

Tabel 1: Groenbedekking: lopende contracten in 2002

Provincie	Lopende contracten in 2002	Oppervlakte (in ha) (afgeronde cijfers)	Jaarlijkse subsidie (€) (1) (afgeronde cijfers)
West-Vlaanderen	1.766	11.015	549.404
Oost-Vlaanderen	1.177	10.207	510.122
Antwerpen	329	3.909	195.429
Limburg	415	4.530	226.469
Vlaams-Brabant	552	4.671	233.415
TOTAAL	4.239	34.332	1.714.839

(1) Voor de overeenkomsten afgesloten in 1999 en 2000 bedraagt de subsidie 2000/40,3399 euro per ha, voor de overeenkomsten 2001 en 2002 is dit 50,00 euro per ha

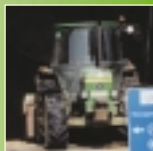
De interesse van de Vlaamse land- en tuinbouwers voor de overeenkomsten groenbedekking blijft stijgen. Tabel 1 geeft een overzicht van het aantal lopende contracten per provincie. In 2002 zijn er opnieuw 859 overeenkomsten bijgekomen ten opzichte van het jaar 2001. De oppervlakte die onder overeenkomst ligt is gestegen met 6.778 ha ten opzichte van het jaar 2001. Het gemiddeld aantal hectares groenbedekking dat per bedrijf jaarlijks wordt opgegeven voor de premie groenbedekking bedraagt 8,1 ha.

9.2.1.4 MECHANISCHE ONKRUIDBESTRIJDING

In 2000 werd van start gegaan met deze subsidiemaatregel. Toen was deze subsidie echter nog beperkt tot de maïsteelt (reglementering gebaseerd op de Verordening 2078/92). In 2001 kwamen alle andere teelten behalve graslanden in aanmerking, wat resulteerde in een gesubsidieerde oppervlakte van 1173 ha. In het jaar 2002 groeide deze oppervlakte tot bijna 2000 ha. Hiervan werd op 1656 ha uitsluitend mechanische onkruidbestrijding (150,00 euro per ha) toegepast en op 306 ha werd een combinatie van rijenbespuiting met mechanische onkruidbestrijding tussen de rijen (50,00 euro per ha) toegepast. 29 % van de totale gesubsidieerde oppervlakte werd ingenomen door de teelt van maïs en 49 % door de teelt van vollegrondsgroenten. Maar er waren ook subsidieaanvragen voor granen, fruit, hop, tabak, aardappelen en boomkwekerij. Tabel 2 toont de gegevens over het aantal lopende contracten en de bijbehorende oppervlakte per provincie.

De milieumaatregel mechanische onkruidbestrijding kent met andere woorden een groeiende belangstelling bij de land- en tuinbouwers in Vlaanderen. Mechanische onkruidbestrijding vraagt van de land- of tuinbouwer heel wat inspanningen. Naast een specifieke kennis over mechanische onkruidbestrijding, moet de landbouwer ook kunnen gebruik maken van een aantal werktuigen zoals bvb. wiedeg, schoffelmachine of vingereg. Deze werktuigen zijn helemaal nog niet ingeburgerd in de gangbare landbouw. Daarnaast is de landbouwer, voor een succesvolle onkruidbestrijding, natuurlijk ook sterk afhankelijk van de weersomstandigheden en vraagt mechanische onkruidbestrijding heel wat meer arbeidsuren dan de klassieke, chemische onkruidbestrijding. Reden genoeg om de landbouwers, die mechanische onkruidbestrijding toepassen, via een subsidie extra te stimuleren.

De combinatie van de subsidie mechanische onkruidbestrijding en de premie voor biologische teelten is niet mogelijk.

Tabel 2: Mechanische onkruidbestrijding: lopende contracten in 2002

Provincie	Aantal lopende contracten in 2002	Contractuele oppervlakte (ha)			Jaarlijkse subsidie (EUR)
		M	C	totaal (M+C)	
Antwerpen	18	65,80	139,11	204,91	16825,50
Vlaams-Brabant	15	164,11	0,12	164,23	24622,50
Limburg	13	158,13	0,00	158,13	23719,50
Oost-Vlaanderen	20	150,17	44,21	194,38	24736,00
West-Vlaanderen	230	1117,87	122,23	1240,10	173792,00
Totaal	296	1656,08	305,67	1961,75	263695,50

M: uitsluitend mechanische onkruidbestrijding

C: combinatie van chemische onkruidbestrijding op de rij en mechanische onkruidbestrijding tussen de rijen

9.2.1.5 VERMINDERING VAN HET GEBRUIK VAN MESTSTOFFEN

EN PESTICIDEN IN DE SIERTEELT

Milieubewust en terzelfder tijd bedrijfseconomisch telen is een uitdaging voor elke sierteler. Een eerste vereiste om milieubewust sierteeltproducten te kunnen telen is het registreren van het gebruik van milieubelastende elementen op het bedrijf. Registreren is weten en weten kan leiden tot een vermindering van het gebruik van milieubelastende stoffen.

Vlaanderen verstrekt een financiële steun voor milieubewuste sierteelt. Aanvankelijk gebeurde dit in het kader van de Europese verordening betreffende de landbouwproductiemethoden die verenigbaar zijn met de eisen inzake milieubescherming en betreffende natuurbeheer. Later werd een nieuwe regeling uitgewerkt in het kader van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling.

Bij beide regelingen ontvangt de sierteler, die zich verbindt om gedurende 5 opeenvolgende jaren het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen te optimaliseren door registratie en door het uitvoeren van een concreet plan om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen te verminderen, een jaarlijkse subsidie. De

registratie dient te gebeuren bij het VMS, het Vlaams Milieuplan Sierteelt. Deze vzw werd door de minister erkend als centrum voor milieubewuste tuinbouw.

In het kader van de oude regeling werden 90 contracten afgesloten.

In 2002 werden 66 concrete plannen om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen te verminderen, goedgekeurd. Een dergelijk concreet plan omvat 5 luiken:

- een reeks algemene gegevens over het bedrijf;
- een beschrijving per afdeling of perceel;
- een evaluatie van het voorbije jaar registratie;
- een overzicht van de maatregelen die in het verleden werden genomen om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen terug te dringen;
- een overzicht van de maatregelen die zullen genomen worden om het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen op het minimale niveau te brengen en te houden.

De siertelers nemen uiteenlopende maatregelen om milieubewust te telen, zoals:

- het gebruik van traagwerkende meststoffen;
- het overschakelen op gesloten teeltsystemen;
- het optimaliseren van de klimaatregeling en het toedienen van gewasbeschermingsmiddelen en meststoffen;
- het gebruik van kwalitatief hoogwaardig en meer resistent uitgangsmateriaal;
- mechanische onkruidbestrijding;
- het overschakelen naar minder schadelijke bestrijdingsmiddelen;
- biologische gewasbescherming.

In het kader van de nieuwe regeling werden in 2002 55 contracten afgesloten. In de nieuwe regeling bedraagt de jaarlijkse subsidie 250 euro per ha voor intensieve teelt onder glas of plastic, 100 euro per ha voor intensieve teelt in open lucht en 50 euro per ha voor extensieve teelt in open lucht. Alleen de teelt van boomkwekerijgewassen in de volle grond en in open lucht wordt tot de extensieve teelt gerekend.

In tabel 3 wordt een overzicht gegeven van de 55 contracten die in 2002 afgesloten werden.

Tabel 3: Overzicht contracten 2002

	Oppervlakte (are)	Jaarlijkse subsidie (euro)
Intensieve teelt onder glas of plastic	6.337,54	15.843,85
Intensieve teelt in open lucht	7.804,68	7.804,68
Extensieve teelt	23.357,00	11.678,50
Totaal	37.499,22	35.327,03

9.2.1.6 SUBSIDIE VOOR DE INSTANDHOUDING VAN DE GENETISCHE

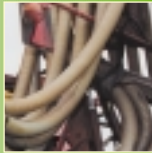
DIVERSITEIT VAN BEDREIGDE LOKALE RASSEN EN VARIËTEITEN

2002 was het 4de jaar waarin aan landbouwers met een contract voor het behoud van het Belgisch Trekpaard door een premie aangezet werden om met hun merries te kweken. Er werden geen nieuwe contracten afgesloten maar er bleven in 2002 contracten lopen met 421 fokkers voor 1058 merries. De premie bedraagt 118,99 euro en wordt maar uitgekeerd als de fokker effectief aantoonde dat hij inspanningen doet om met de merrie te kweken.

Voor het Rood Rundveeras, de Witte en Hertkleurige Geit en 9 schapenrassen: Kempens Schaap, Belgisch Melkschaap, Ardense Voskop, Entre-Sambre-et-Meuse-Schaap, Vlaams Kuddeschaap, Lakens Schaap, Mergelland Schaap, Houtlandschaap en Vlaams Schaap kan, na het afsluiten van een contract, gedurende 5 jaar een bedrag van 25 euro per jaar en per schaap of geit en 100 euro per jaar en per koe bekomen worden.

Voor deze premies wordt gewerkt met erkende verenigingen die hun expertise inbrengen zodat publiciteit voor de maatregelen, administratie en controle op een efficiënte wijze verlopen.

Het Nationaal Verbond van Geiten en Melkschapenfokkers treedt op voor de geiten en het Belgisch Melkschaap:

22 contracten voor 221 dieren.

De Stichting Levend Erfgoed treedt op voor de andere schapenrassen: 41 contracten voor 1585 dieren.

De Vlaamse Rundveeteelt Vereniging treedt op voor het Rood Rundveeras en sloot 8 overeenkomsten af voor 111 dieren.

Voor schapen, geiten, runderen en paarden samen zal voor 2002 een steunbedrag voor het behoud van de genetische diversiteit van 185.000 euro uitbetaald worden.

Er werd ondertussen verder gewerkt aan een uitbreiding van de steunregeling naar andere bedreigde veerassen en naar hoogstammige fruitbomen. Hiervoor moet echter nog formeel de goedkeuring van de EU bekomen worden.

9.2.2 DEMONSTRATIEPROJECTEN

Demonstratieprojecten zijn één van de middelen die de Afdeling Land- en Tuinbouwvorming inzet om de landbouwsector te helpen in zijn oriëntatie naar een duurzamere productie. De formule werd voor de eerste maal uitgetest met een oproep in 2000.

In juli 2002 deed de afdeling voor de derde maal een oproep om demonstratieprojecten in te dienen. De demonstraties moeten landbouwers en tuinders bewustmaken van nieuwe praktijken en technieken zodat die, door voorbeelden te velde, volop ingang vinden op onze Vlaamse bedrijven. De technieken moeten bijdragen tot een duurzamere land- en tuinbouw. Ze moeten vooraf hun waarde al hebben bewezen door wetenschappelijk onderzoek en meetbare praktijkervaring. De meeste aandacht gaat uit naar de verspreiding van de nieuwe inzichten rond duurzaamheid naar de landbouwers en de tuinders toe. Daarom werken in de projecten veelal instellingen en organisaties, die dicht bij de land- en tuinbouwers staan, samen met technisch-wetenschappelijke experts. Samen begeleiden zij pionierbedrijven die voortrekker zijn in hun sector.

De demonstratieprojecten oproep 2002 kaderen in één van de volgende thema's die van belang zijn voor een duurzaam landbouwbeleid:

- Technieken voor beperkter gewasbeschermingsmiddelengebruik: technieken die het gebruik en de emissie van gewasbeschermingsmiddelen kunnen reduceren zoals mechanische onkruidbestrijding, biologische en geïntegreerde gewasbescherming, spuittechnieken en driftbeperkende maatregelen;
- Rationeel energiegebruik en alternatieve energievormen in land- en tuinbouw: technieken om het energieverbruik te beperken evenals projecten waarin de nadruk gelegd wordt op alternatieve energiebronnen en het minimaliseren van energieverliezen, zoals wind- en zonne-energie en warmtewisselaars;
- Zorgverlening als verbreding op het landbouwbedrijf;
- Technieken voor een efficiënter water- en nutriëntenbenutting: technieken die het gebruik van water reduceren en aldus veelal tegelijkertijd het gebruik van meststoffen beperken, evenals technieken die het gebruik van nutriënten zelf reduceren;
- Biologische land- en tuinbouw met onder andere technieken van gewasbescherming, voedervoorziening, teelttechniek en dierenhuisvesting;
- Biomassateelten als energiebron zoals koolzaad, hout, e.a.;
- Reductie van de ammoniakuitstoot en verbetering van het dierenwelzijn door aangepaste huisvestingssystemen en bedrijfsvoering.

Voor de ingediende projecten beoordeelde de jury diverse criteria zoals de bijdrage tot duurzame landbouw, het doelpubliek, het aansluiten bij de beleidsprioriteiten zoals vastgelegd in de thema's, het inhoudelijke en innovatieve aspect en de technisch-wetenschappelijke basis ter ondersteuning van het project, de kostprijsefficiëntie, het langetermijneffect en de samenwerkingsefficiëntie van de partners. De jury hechtte vooral belang aan het sensibiliseringseffect bij de landbouwers en de frequentie van de demonstraties.

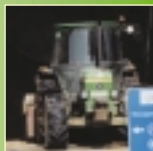
Van de 68 ingediende projecten werden er 18 geselecteerd voor een totaalbudget van 1,22 miljoen euro. De uitvoeringsperiode loopt van ten vroegste 1 december 2002 tot ten laatste 30 november 2004. U vindt de lijst in tabel 4.

Tabel 4: Demonstratieprojecten oproep 2002

Titel demonstratieproject	Uitvoerder
Valorisatie drainwater van substraatteelt op cultuurgronden	BB-Consult
Diverse vormen van nieuwe zorgfuncties op land- en tuinbouwbedrijven	BB-Consult vzw Innovatiesteunpunt
Betere stikstofbenutting op bedrijfsniveau door aangepaste rantsoenering ten einde ammoniakuitstoot te beperken	Vzw Blivo
Verbeterde benutting van eigen krachtvoeder en reststoffen uit de voedingsketen, door gemengd voeren	Vzw Werktuigendagen
Management stikstofvrijstelling uit oogstresten van groenten	Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt (PCG)
Demonstratie en voorlichting rond het gebruik van spuitlansen in de glastuinbouw	Praktijkcentrum voor Land- en Tuinbouw (PCLT)
Duurzame biologische beschutte teelt	Provinciaal Proefcentrum voor de Groenteteelt (PCG)
Demonstratie en verdieping van biologische teelttechnieken binnen de akkerbouw en grove groenteteelt	Vzw PIBO-Campus
Compost, basis voor een gezond agrarisch eco-systeem	Vlaams Agrarisch Centrum (VAC)
Minimale inzet van gewasbeschermingsmiddelen in aardappelen	Interprovinciaal Proefcentrum voor de Aardappelteelt (PCA)
Opstarten als zorgboerderij: praktijkervaringen	Vlaams Agrarisch Centrum
Stimuleren van praktijkgerichte oplossingen ter vermindering van emissie van gewasbeschermingsmiddelen in de fruitteelt	Proefcentrum Fruitteelt (PCF)- Diensten aan bedrijven
door gebruiks- en driftreductie van deze middelen (STOP emissie fruit)	
Emissiearm en dierenwelzijnsvriendelijk (ver)bouwen van zeugenstallen	Kempisch Instituut voor Land- en Tuinbouwonderzoek (KILTO)
Toepassen van houtachtige biomassateelten voor duurzame energieproductie binnen landbouwbedrijven in Vlaanderen	vzw Vereniging voor Bos in Vlaanderen
Uitloopbeheer bij legkippen met als doel de bemestingsdruk, de sanitaire situatie en het dierenwelzijn te verbeteren	vzw Belbior
Biozaad 2004	Interprovinciaal Proefcentrum voor de Biologische Teelt (PCBT)
Bodemverzorging in de biologische fruitteelt	Interprovinciaal Proefcentrum voor de Biologische Teelt (PCBT)
Alternatieve bestrijdingsmogelijkheden voor mineervlieg in serres	Provinciaal Onderzoeks- en Voorlichtingscentrum voor Land- en Tuinbouw (POVLT)

Het jaar 2002 was het eerste volledige werkjaar voor de 17 demonstratieprojecten van de oproep 2001. Deze projecten startten einde 2001 en worden uitgevoerd over één of twee jaren. De afdeling volgde de projecten op en stuurde bij waar nodig. U vindt de lijst met de projecten in tabel 5.

Tabel 5: Demonstratieprojecten oproep 2001

Titel Demonstratieproject	Uitvoerder
Biologische bestrijders rond onze percelen	KVLT, Geel
Zorgfuncties op het landbouwbedrijf	BB-consult vzw, Leuven
Duurzaam telen van bakgranen	Vredeseilanden-Coopibo vzw, Leuven
Gebruik van plantaardige eiwitbronnen en eigen voederwinning	Vereniging van zelfmengers vzw, Oedelem
Mogelijkheden van triticale als ruwvoedergewas	Landbouwcentrum voor voedergewassen vzw, St.-Katelijne-Waver
Nieuwe methoden voor ruwvoederwinning	BLIVO vzw, Berchem
Alternatieve onkruidbestrijding in de appelteelt	PCF-proeftuin Pit-en steenfruit, Sint-Truiden
Mechanische onkruidbestrijding en loofdoding in consumptieaardappelen	PCA, Kruishoutem-Beitem
Mechanische onkruidbeheersing in akkerbouw- en tuinbouwgewassen	PCBT, Rumbeke
Beperking uitspoeling nutriënten bij azalea en knolbegonia	Proefcentrum voor Sierteelt, Destelbergen
Beperking uitspoeling nutriënten bij kropsla onder glas door rationele watergift	Provinciaal proefcentrum Groententeelt, Kruishoutem
Demo nitraatresidu-beïnvloedende factoren en visualisatie van de N-cyclus bij vollegrondsgroenten	Bodemkundige Dienst van België, Heverlee
Rationeel energieverbruik in de sierteelt	Proefcentrum voor Sierteelt, Destelbergen
Rationalisering en optimalisering energie-input in de glasgroenteteelt	Proefcentrum Groenteteelt, St.-Katelijne-Waver
Energie besparende maatregelen in de melkveehouderij	Proclam, Rumbeke
Omschakeling individuele huisvesting naar groepshuisvesting bij drachtige zeugen	Varkens KI-West-Vlaanderen, Roeselare
Sturing dierenwelzijn en -gezondheid in de biologische kippenhouderij door middel van huisvesting	Belbior vzw, Berchem

9.3 DE ROL VAN DE AFDELING IN OVERLEG EN ADVIESTAKEN

De ingenieurs van de afdeling Land- en Tuinbouwvorming zijn betrokken bij het overleg of het advies bij maatregelen die een impact hebben op de toekomst en de mogelijkheden voor de Vlaamse landbouw. Deze adviezen zijn voornamelijk gericht naar de sociaal-economische impact en de bedrijfstechnische haalbaarheid van deze maatregelen. De afdeling levert voornamelijk inbreng voor materies die betrekking hebben op het medegebruik van de open ruimte in Vlaanderen waaronder het natuurbeheer, waterbeheer, erosiebestrijding, ruimtelijke planning en landinrichting en landschapsbescherming. Tabel 6 geeft een overzicht van de verschillende activiteiten voor overleg- en adviestaken.

9.3.1 RUILVERKADELING

De ruilverkaveling heeft als doel de landbouwstructuur op lokaal vlak optimaal te organiseren. Daar waar voorheen enkel landbouwdoelstellingen werden nagestreefd, wordt in de huidige ruilverkaveling gestreefd naar een optimalisering van het gebruik van de open ruimte, waarbij naast de doelstellingen voor landbouw ook overwegingen van medegebruik van de open ruimte in acht worden genomen.

De afdeling vertegenwoordigt de Vlaamse landbouwoverheid en waakt specifiek over de implicaties voor de landbouw van de in de ruilverkaveling opgenomen maatregelen.

9.3.2 LANDINRICHTING

De landinrichting heeft als doel de structuur van de open ruimte op een grotere schaal optimaal te organiseren. Ook hier vertegenwoordigt de afdeling de Vlaamse landbouwoverheid en waakt het over de verenigbaarheid van de voorgestelde maatregelen met de doelstellingen van het Vlaamse landbouwbeleid.

9.3.3 NATUURINRICHTING

Bij de natuurinrichting wordt gestreefd om de ruimte die op het gewestplan is voorbestemd voor natuurontwikkeling optimaal tot zijn recht te laten komen. De afdeling zorgt bij dit overleg specifiek voor de aandacht voor de sociaal-economische impact van de voorgestelde maatregelen.

9.3.4 WATERBEHEER

De afdeling wordt steeds meer betrokken bij de sturing en de opvolging van het waterbeheer.

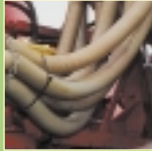
De afdeling zorgt hierbij voor de nodige aandacht voor de sociaal-economische impact bij het ontwerp en de uitvoering van de projecten.

9.3.5 RUIMTELIJKE PLANNING

Als medegebruiker van de open ruimte is het voor de landbouw van belang dat de kansen voor het behoud van de landbouwactiviteiten maximaal worden gevrijwaard. De afdeling is betrokken bij de advisering van de ruimtelijke planning waarbij de landbouw betrokken is.

9.3.6 LANDBOUW EN MILIEU

Als gebruiker van de open ruimte is de landbouwer ook mede verantwoordelijk voor een goed beheer van de bodem. Vaak zorgen de verschillende belangen van de landbouw en de milieubescherming voor conflicten. Bijvoorbeeld bij het bestrijden van de erosieproblematiek is er inderdaad een belangrijke taak weggelegd voor de landbouwer. Voor andere met erosie en wateroverlast verband houdende problemen is de landbouwer echter niet of in mindere mate verantwoordelijk. Steeds meer wordt de afdeling betrokken bij diverse initiatieven om op Vlaams, provinciaal en lokaal vlak mee te denken over methoden om de erosie te beperken. De taak van de afdeling bestaat erin om in deze discussies de rol van de landbouw in deze problematiek duidelijk weer te geven en de sociaal-economische en bedrijfstechnische impact van erosiebestrijdende maatregelen in te schatten.

9.3.7 BEBOSSING VAN LANDBOUWGRONDEN

Bij de bebossing van landbouwgronden, waarvoor vroeger in het kader van de verordening 2080/92 en nu in toepassing van de plattelandsverordening 1257/99 een subsidieregeling van kracht is, geeft de Afdeling Land- en Tuinbouwvorming advies indien er op de betrokken cultuurgrond een pachtovereenkomst opgezegd werd na 1992, wanneer de aanvraag uitgaat van een landbouwer in hoofdberoep en wanneer deze een verbeteringsplan heeft tengevolge van een VLIF-dossier.

9.3.8 AGRARISCH NATUURBEHEER

De afdeling verleent advies aangaande de aanvragen voor een beheersovereenkomst agrarisch natuurbeheer met als beheersdoelstellingen weidevogelbeheer, perceelsrandenbeheer en herstel en ontwikkeling en onderhoud van kleine landschapselementen. Voor aanvragen met betrekking tot percelen waarvan de pachtovereenkomst na 31 juli 1992, begindatum EU-verordening 2078/92, werd opgezegd, wordt de adviesverlening van de afdeling gevraagd. Rekening houdend met de doelstellingen van het landbouwbeleid wordt hierop een advies geformuleerd.

9.3.9 ERKENNING VAN NATUURRESERVATEN

In toepassing van het natuurdecreet kan een natuurvereniging een terrein in eigendom of in beheer als natuurreservaat laten erkennen waardoor ze een toelage kan ontvangen voor de aankoop, voor de beheerswerkzaamheden en voor de eventuele verdere uitbreiding van het natuurreservaat.

Indien bij deze erkenningsprocedure gronden betrokken zijn die in agrarisch gebied gelegen zijn, levert de afdeling Land- en Tuinbouwvorming hierbij advies over de landbouwwaarde van de betrokken cultuurgrond en over de sociaal-economische gevolgen van de erkenning voor de betrokken landbouwers.

9.3.10 ADVIES VOORKOOPRECHT NATUUR

In toepassing van het natuurdecreet kan de Vlaamse Landmaatschappij een voorkooprecht uitoefenen bij een verkoop van landbouwgronden gelegen in groengebieden en bepaalde andere gebieden met een natuurlijke bestemming.

Hiertoe dient De Vlaamse Landmaatschappij een advies te vragen aan de afdeling Natuur en aan de afdeling Land- en Tuinbouwvorming.

Het advies van de afdeling Land- en Tuinbouwvorming betreft de impact van deze voorkoop op de agrarische structuur en de impact op de economische leefbaarheid van de bedrijven.

9.3.11 FAUNABRAAK

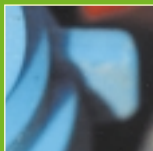
In kader van de steunregeling voor akkerbouwgewassen is er ook de mogelijkheid om als speciale vorm van braak "faunabraak" toe te passen. Deze vorm van braak biedt meer mogelijkheden aan de ontwikkeling en het behoud van de fauna op de percelen door onder meer het uitstellen van de maaidatum. De landbouwer sluit hiervoor een overeenkomst af met een erkende jachtrechthouder en/of wildbeheerseenheid. De volledigheid, correctheid en naleving van deze overeenkomst wordt nagegaan door de afdeling.

9.3.12 KLASSERING LANDSCHAPPEN

De afdeling levert advies bij de procedure die leidt tot de bescherming van landschappen. Hierin wordt nagegaan of de voorziene beschermingsmaatregelen een nadelige invloed kunnen hebben op de aanwezige landbouw en zijn ontwikkelingskansen.

9.3.13 AD HOC ADVIEZEN

Er wordt bij de afdeling advies gevraagd over diverse thema's waar de landbouw betrokken partij is. Dit gaat onder meer over de milieuwetgeving, milieuvriendelijke landbouwmethodes, erosiebestrijding, multifunctionele landbouw en landbouw met verbrede doelstellingen.

Tabel 6: Globaal overzicht van de activiteiten voor de verschillende overleg- en adviestaken

	Vergaderingen	Adviezen
1. Ruilverkaveling	75	6
2. Landinrichting	11	2
3. Natuurinrichting	15	
4. Waterbeheer	19	2
5. Ruimtelijke planning	11	5
6. Landbouw en milieu	49	20
7. Bebossing van landbouwgronden	4	4
8. Agrarisch natuurbeheer	10	1
9. Erkenning van natuurreservaten		37
10. Voorkooprecht natuur	1	54
11. Faunabraak		13
12. Klassering landschappen	5	5
13. Ad hoc adviezen	17	13

9.4 HOEVE- EN STREEKPRODUCTEN

In Vlaanderen waren er slechts fragmentarisch gegevens beschikbaar over hoeve- en streekproducten. Daarom werd, via twee opdrachten die door het Vlaamse Gewest werden uitgeschreven, een inventaris gemaakt van hoeve- en streekproducten en van de producenten van deze producten.

De inventaris van hoeveproducten en -producenten werd gerealiseerd door het Vlaams Agrarisch Centrum. In de eerste plaats werd het begrip 'hoeveproduct' afgebakend. Hoeveproducten zijn verse of verwerkte producten geproduceerd of geteeld door een land- of tuinbouwer in hoofd- of bijberoep. De verwerking gebeurt op een ambachtelijke wijze met hoofdzakelijk basisgrondstoffen van eigen productie. Deze gebeurt in eigen beheer, hoofdzakelijk op het eigen bedrijf. Samenwerking met collega-landbouwers behoort tot de mogelijkheden. Bij de verkoop van hoeveproducten is de directe relatie met de consument belangrijk. De herkomst van de producten wordt gewaarborgd tot bij de consument. Bij de verkoop kunnen de eigen hoeveproducten aangevuld worden met hoeveproducten van collega-landbouwers.

Via 135 openbare instellingen en organisaties (een brief die bij de 15 mei-telling gevoegd werd in 103 gemeenten), aankondigingen in de landbouwpers en folders, die onder meer werden uitgedeeld op de programmatiedagen van de vzw Katholiek Vormingswerk van Landelijke Vrouwen (KVLV), werden adressen van hoeveproducenten verzameld. Deze producenten werden nadien bezocht om een gedetailleerde bedrijfsfiche in te vullen. De verzamelde gegevens werden dan in een overzichtelijke Access-databank opgeslagen.

In totaal werden 1.535 adressen verzameld. Voor 1.082 bedrijven werd de bedrijfsfiche ingevuld. Deze bedrijven zijn verdeeld over de provincies zoals weergegeven in tabel 7.

Tabel 7: Aantal hoeveproducenten per provincie

Provincie	Aantal hoeveproducenten
West-Vlaanderen	396
Oost-Vlaanderen	232
Vlaams-Brabant	187
Antwerpen	139
Limburg	128

Verschiede bedrijven zijn actief in de rechtstreekse verkoop in verschillende sectoren. De verdeling van het aantal bedrijven naargelang de sector is weergegeven in tabel 8.

Tabel 8: Verdeling van het aantal bedrijven naargelang de sector

Zuivel	518
Eieren	127
Vlees	110
Fruit	188
Groenten	174
Akkerbouwproducten	318
Diverse (wijn, snijbloemen, honing, brood ...)	131

Het dient benadrukt te worden dat de inventarisatie een momentopname (einde 2002) is en dat de rechtstreekse verkoop van hoeveproducten een dynamisch gegeven is, waarbij bedrijven (tijdelijk) kunnen stoppen of kunnen (her)starten.

Hetzelfde geldt natuurlijk voor de productie van streekproducten. De inventarisatie van streekproducten en -producenten in Vlaanderen werd uitgevoerd door de Afdeling Landbouw- en Milieueconomie van de Faculteit Landbouwkundige en Toegepaste Biologische Wetenschappen van de Katholieke Universiteit van Leuven.

Bij deze inventarisatie werd nagenoeg dezelfde werkwijze gevolgd als bij de inventarisatie van hoeveproducten. Er werd vertrokken van de volgende definitie: een streekproduct is een product dat algemeen als zodanig erkend wordt, overwegend gemaakt is van streekeigen grondstoffen of grondstoffen die traditiegetrouw gebruikt worden om een streekproduct te maken, en dat al minstens een generatie lang bestaat of in het verleden bestaan heeft en naar ambachtelijke wijze vervaardigd is. Deze definitie werd geoperationaliseerd tot de 5 volgende elementen:

- gemaakt met streekeigen grondstoffen en/of grondstoffen die als streekeigen worden beschouwd;
- algemeen aanvaard als een streekeigen product;
- naar ambachtelijke wijze vervaardigd;
- streekproduct en bereidingsstreek moeten overeenkomen;
- met langdurige of historische bekendheid.

Deze operationalisering werd verwerkt in een vragenlijst, die aan de streekproducenten werd bezorgd. De adressen van deze producenten werden verkregen van instellingen zoals de Stichting Streekproducten Vlaams-Brabant, Lekker Limburgs, Het Beste Van Bij Ons in West-Vlaanderen en EROV in Oost-Vlaanderen. In de provincies Antwerpen, Limburg en Oost-Vlaanderen werden bijkomende adressen verzameld o.m. via de diensten voor toerisme.

Het overzicht van het aantal producenten en producten per provincie volgt in tabel 9, waarbij de inventarisatie in West-Vlaanderen alleen de Westhoek omvat.

Tabel 9: Aantal producenten en streekproducten per provincie

	Aantal producenten	Aantal producten
Antwerpen	160	227
Limburg	470	878
Vlaams-Brabant	185	354
West-Vlaanderen	50	195
Oost-Vlaanderen	242	421

In totaal werden 1107 producenten geïnventariseerd.

In Antwerpen is, qua aantal, bier het belangrijkste product gevolgd door koffie en biscuiterie. In Limburg worden vooral jenevers, vleesproducten en taarten geproduceerd. Vlaamsbrabantse streekproducenten produceren vooral vleesproducten, jenevers en bieren. In de Westhoek is biscuiterie de belangrijkste productgroep, gevolgd door zuivelproducten en bieren. In Oost-Vlaanderen worden vooral bieren, jenevers, gebak en taarten als streekproduct gecommercialiseerd. Concluderend kan dus gesteld worden dat jenevers, bieren, vleesproducten en taarten het

meest voorkomen als streekproduct. Provinciale specialiteiten zijn: champignons en fruit en afgeleiden (confituur, fruitsap) in Limburg, koffie in Antwerpen en verwerkt fruit in West-Vlaanderen.

Er dient opgemerkt te worden dat de verzamelde gegevens het economisch belang niet specificeren.

Voor de ontwikkeling van het platteland is het belangrijk dat hoeveproducten een duidelijk statuut krijgen en dat streekproducten behouden worden als plattelandspatrimonium.

De ondersteuning van de producenten van hoeve- en streekproducten om te komen tot een grotere professionalisering en een betere afzet behoort tot de geplande activiteiten van de ALT en het Vlaams Promotiecentrum voor de Agro- en Visserijmarketing (VLAM). Daartoe werden de volgende projecten goedgekeurd, die in 2003 zullen uitgevoerd worden:

- de oprichting van een steunpunt om reeds gevestigde of potentiële producenten van hoeveproducten bij te staan met informatie op het vlak van de ingevoerde wetgeving, de optimale productiewijze, kwaliteitsverbetering, bedrijfseconomie, arbeidsbehoefte en commercialisatie; dit project werd toevertrouwd aan KVLV;
- het tot stand brengen van een vademecum rechtstreekse verkoop van hoeveproducten, toegekend aan het Vlaams Agrarisch Centrum;
- Kwaliteit en labelling - grondslag in de Westhoek Hoeveproducten, toegekend aan de vzw 'De Westhoek Hoeveproducten'.

Daarnaast werd er eveneens een facultatieve subsidie verleend aan de VLAM voor het uitwerken van een marketingplan voor streekproducten en dit als een bijkomende ondersteuning voor de producenten van hoeve- en streekproducten.

9.5 ZORGBOERDERIJEN

Eén van de wegen in de richting van een meer duurzame landbouw voor eerder kleinschalige landbouwbedrijven is het introduceren van diversificatie in de bedrijfsvoering in de richting van een multifunctionele landbouw.

In deze context kunnen we denken aan het opnemen van bijkomende functies op het landbouwbedrijf die gerelateerd zijn aan landbouw zoals o.a. het verlenen van zorg aan zorgbehoevenden. Uiteraard heeft het opnemen van dergelijke bijkomende zorgverlenende activiteiten zeker zin wanneer één van de partners op het bedrijf een opleiding heeft genoten in de maatschappelijke - verzorgende sfeer, wat zich de laatste tijd steeds meer en meer

blijkt voor te doen. Mede veroorzaakt door goedlopende en veelbelovende initiatieven in de ons omringende landen neemt de vraag en de interesse naar de mogelijkheden van het uitbouwen van een zorgboerderij op bestaande land- en tuinbouwbedrijven toe. Immers het ritme van de seizoenen, het werken op zich in een natuurlijke omgeving en het resultaatgericht kunnen handelen met onmiddellijk effect (bijvoorbeeld het voederen en verzorgen van dieren) zijn elementen en handelingen die voor specifieke zorgvragers een therapeutisch belangrijke meerwaarde kunnen opleveren.

Door de VZW De Sleutel is in samenwerking met de Administratie Land- en Tuinbouw via een overheidsopdracht in het begin van 2002 een theoretisch draaiboek opgesteld dat geïnteresseerde land- en tuinbouwers moet wegwijs maken in het kluwen van vragen en problemen waarmee men geconfronteerd kan worden bij het opstarten van een zorgboerderij.

De studienamiddag waarop het draaiboek werd voorgesteld werd georganiseerd op 21 juni 2002 en kon rekenen op een grote belangstelling. Het draaiboek evenals de database, waarin alle initiatieven worden geïnventariseerd die momenteel lopende zijn aangaande zorgverlening op het landbouwbedrijf, zijn te vinden op de website van De Sleutel (www.desleutel.be).

Een ander initiatief waardoor de Afdeling Land- en Tuinbouwvorming de mogelijkheden van zorgverlening in de landbouw probeert te tonen zijn de demonstratieprojecten. In de rand van dit thema kan vermeld worden dat twee demonstratieprojecten zijn gestart rond landbouw en zorg (zie eerder). Zowel de Boerenbond als het Vlaams Agrarisch Centrum werkt momenteel aan het organiseren van studiedagen, het opmaken van brochures, het uitwerken van een video,... om aan geïnteresseerde land- en tuinbouwers te tonen dat er vele mogelijkheden zijn.

Momenteel gebeurt de zorgverlening vanuit landbouw nog op een zo goed als vrijwillige basis, vaak zonder dat de vergoeding die wordt gegeven kostendekkend is. Als de land- of tuinbouwer een vergoeding kan ontvangen voor deze dienstverlening kan er een win-win-situatie ontstaan en kan deze diversificatietak volwaardig worden uitgebouwd.

Om deze reden is bij de wijzigingen van het Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling voor het jaar 2002 een subsidiemaatregel aangemeld bij Europa voor landbouwers die zorg verlenen op hun landbouwbedrijf. Het zal vermoedelijk eind 2004 begin 2005 zijn vooraleer deze maatregel kan worden geoperationaliseerd op Vlaams niveau.

9.6 LANDBOUWEDUCATIE

In de loop van 2001 werd op gezamenlijk initiatief van de afdeling Land- en Tuinbouwvorming van ALT en de afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid van de Administratie Milieu, Natuur, Land- en Waterbeheer (AMINAL) een werkgroep landbouweducatie opgericht.

De afdeling Land- en Tuinbouwvorming neemt het voorzitterschap van deze werkgroep waar, terwijl de cel Natuur- en Milieu Educatie (NME) van de afdeling Algemeen Milieu- en Natuurbeleid het secretariaat voor haar rekening neemt.

Alle aanbieders van landbouweducatie (voor zover bekend) worden uitgenodigd om deel te nemen aan de vergaderingen van de werkgroep.

Uitgaande van de realisatie van een gezamenlijk opgestelde beleidsvisietekst 'Aan mensen buitenkansen geven', die begin 2002 aan de bevoegde minister werd overgemaakt, kwam de werkgroep in de loop van 2002 viermaal samen.

Aan de hand van een gestandaardiseerd enquêteformulier werd een overzicht gemaakt van alle bestaande en gekende initiatieven op het vlak van landbouweducatie.

De werkgroep voerde in de loop van 2002 heel wat discussies omtrent eenduidige kwaliteitscriteria en indicatoren voor 'duurzame' landbouweducatieve projecten, men spiegelde zich hierbij aan de kwaliteitsindicatoren zoals die reeds werden opgesteld voor natuur- en milieueducatie.

Teneinde de haalbaarheid van dergelijke criteria en indicatoren in de praktijk te kunnen toetsen werden een aantal initiatiefnemers uitgenodigd hun project voor te stellen:

- Vlaamse Landmaatschappij: educatief spel 'Meester van de Mest';
- Plattelandsklassen: Europees lessenpakket rond landbouw in Europa 'Tellus';
- Onderzoeks- en informatiefcentrum van de verbruikersorganisaties (OIVO): platform veilig voedsel;
- Vlaams Instituut voor Biotechnologie: klassenproject farmers@work.

Vanuit de werkgroep worden er daarnaast heel wat inspanningen geleverd om de wederzijdse verstandhouding tussen natuur en milieu enerzijds en landbouw anderzijds te verbeteren, de beide betrokken afdelingen proberen in dit verband een voorbeeldfunctie te vervullen.

Dit moet in de loop van 2003 leiden tot een gezamenlijke studiedag omtrent milieuvriendelijke landbouw.

9.7 ACTIEPLAN BIOLOGISCHE LANDBOUW

9.7.1 SITUERING

Sinds juni 2000 is het Actieplan Biologische Landbouw operationeel. Het kwam op kruissnelheid in 2001 met de werving van vier personeelsleden. In 2002 werd het actieplan met dezelfde vaart verder uitgevoerd. De Cel Biologische Landbouw van de afdeling Land- en Tuinbouwvorming kreeg daarbij versterking van de Vlaamse Onderzoekseenheid voor Land- en Tuinbouweconomie (VOLT), de Administratie Landbouwproductiebeheer en de Administratie Kwaliteit Landbouwproductie.

In het Actieplan Biologische landbouw zijn een groot aantal strategieën opgenomen die binnen de bevoegdheden van de Vlaamse regering vallen. Door de regionalisering van de landbouwbevoegdheid worden deze bevoegdheden uitgebreid en kan een coherenter geheel van maatregelen uitgewerkt worden. Een dergelijke aanpak vergt, zeker in een beginfase, echter extra coördinatie. Daarom werd het concept van een projectgroep biologische landbouw uitgedacht. De projectgroep is samengesteld uit ambtenaren van verschillende betrokken administraties en staat in voor de sturing van de uitvoering van het actieplan, alsmede de evaluatie en de bijsturing.

9.7.2 GANGBARE BOEREN WORDEN GESTEUND BIJ OMSCHAKELING

Om de drempel naar omschakeling te verlagen helpt de overheid biologische landbouwers financieel en op kennisvlak.

Investerings in de biologische landbouw vallen binnen de hoogste categorie van investeringssteun (40%) die bij het VLIF (Afdeling Land- en Tuinbouwondersteuningsbeleid) kan verkregen worden. Het bouwen, verbouwen en uitrusten van bedrijfsgebouwen die bedoeld zijn voor het houden van biologische varkens, biologische leghennen of voor de biologische veehouderij en de aanleg van hoogstamboomgaarden in de bioteelt werden expliciet vermeld in de VLIF- reglementering maar ook andere investeringen die noodzakelijk zijn bij omschakeling naar biologische productiemethoden kunnen in aanmerking komen voor de hoogste investeringsschijf.

De afdeling Land- en Tuinbouwvorming geeft subsidies voor het laten opmaken van een omschakelingsplan en voor bedrijfsbegeleiding op maat van het individuele landbouwbedrijf. Drie organisaties werden door de overheid erkend om advies te verlenen en ervaring door te geven.

Door een omschakelingsplan krijgt de geïnteresseerde bedrijfsleider een antwoord op vragen als: Hoe lang duurt het voor ik biologische producten op de markt kan brengen? Welke investeringen zijn daarvoor nodig op mijn bedrijf? Welke kennis mis ik? Welk bedrijfsresultaat kan ik verwachten? Deze subsidie kan aangevraagd worden door gangbare landbouwers, pas omgeschakelde landbouwers of kandidaat-landbouwers. Landbouwers die daadwerkelijk omschakelen kunnen vijf jaar lang subsidie voor bedrijfsbegeleiding krijgen. In 2002 deden zo'n 50 landbouwers beroep op deze subsidiemogelijkheden.

Aan landbouwers tonen hoe omschakeling in de praktijk verloopt, deed de ALT door voorbeeldbedrijven en demonstratieprojecten te financieren. Op een voorbeeldbedrijf kan de landbouwer van gedachten wisselen met een collega die al enkele jaren ervaring heeft opgedaan. In 2002 werd een gevarieerde selectie voorbeeldbedrijven biologische landbouw gemaakt. Varkenshouderij, melk- en vleesveehouderij, groenteproductie en fruitteelt kwamen aan bod.

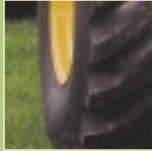
De demonstratieprojecten hebben dan weer de bedoeling nieuwe technieken en wetenschappelijke bevindingen beter bekend te maken door ze in de praktijk voor te stellen.

9.7.3 KENNISOVERDRACHT DOOR VORMING EN ONDERWIJS

Naast het stimuleren van contacten tussen landbouwers, gaat aandacht uit naar vorming en onderwijs. Binnen het gamma gesubsidieerde cursussen van de naschoolse landbouwvorming heeft de biologische landbouw al een eigen plaats verworven.

Ook binnen het lessenpakket van het landbouwonderwijs krijgt biologische landbouw steeds meer aandacht. Sinds de lancering van het Actieplan Biologische Landbouw hebben een aantal hogescholen en universiteiten biologische landbouw opgenomen in de landbouwopleidingen. Sommigen hebben een apart vak biologische landbouw ingericht, anderen hebben biologische landbouw geïntegreerd in bestaande vakken. Ook binnen het secundair landbouwonderwijs is biologische landbouw sinds 2001 opgenomen in het lessenpakket.

In 2002 werd voorbereidend werk gemaakt voor lessenpakketten biologische landbouw voor het lager en secundair algemeen onderwijs. Dit zal in 2003-2004 verder verfijnd en uitgewerkt worden om te kunnen lanceren in het schooljaar 2004-2005.

9.7.4 MARKTONTWIKKELING DOOR VOORLICHTING EN COMMUNICATIE

De afzetmarkt voor biologische producten bestendigen, vergroten en beter structureren is even belangrijk als de biologische omschakeling stimuleren. De afzetmarkt moet immers permanent in evenwicht zijn met de groeiende productie om de dynamiek in de biologische landbouw te houden. Daarom heeft de ALT in samenwerking met VLAM twee bioketenmanagers aan het werk gezet die knelpunten in de afzetmarkt opsporen en projectmatig oplossingen uitwerken. Hierbij is gekozen voor twee personen met verschillende ervaring. Hun taken werden hierop afgestemd: één ketenmanager heeft ervaring in de primaire sector en richt zijn activiteiten in de eerste plaats op landbouwers, de tweede ketenmanager heeft vooral ervaring met de voedingssector en richt zijn activiteiten vooral op verdere schakels in de afzetketen. Zo werd in 2002 bijvoorbeeld gewerkt aan catering als nieuw afzetkanaal voor biologische producten.

Om ook het brede publiek kennis te laten maken met bio werd steun verleend aan verschillende externe projecten. Zo kreeg het Vlaams Platform voor de biologische landbouw subsidie voor de campagneweek in juni. Bovendien kreeg Bioforum Vlaanderen de opdracht om de Biotheek, een kennis- en informatiecentrum voor biologische productie, verder uit te bouwen. Bij dit infoloket kunnen zowel biologische land- en tuinbouwers, handelaars en verwerkers als consumenten terecht. Om consumenten met degelijke argumenten te kunnen overtuigen liet ALT aansluitend bij deze initiatieven onderzoek uitvoeren naar de prijsvorming van een biologisch product en naar traceerbaarheid in de biologische keten.

Eind 2002 konden zes kleinschalige projecten voor de bevordering van de afzet van biologische producten starten. Deze projecten hebben tot doel samenwerkingsverbanden tussen landbouwers te stimuleren, korte-keten-afzet te bevorderen en het vertrouwen van consumenten in biologische producten te vergroten.

Door de veelheid aan initiatieven dreigde het overzicht verloren te gaan en de doorstroming van informatie naar alle betrokkenen kwam in het gedrang. Daarom werd een werkgroep Afzet en promotie in het leven geroepen waar betrokkenen van de verschillende initiatieven informatie uitwisselen en activiteiten onderling kunnen afstemmen.

9.7.5 OPVOLGING VAN HET ACTIEPLAN

Achter de schermen gebeurde nog heel wat meer. Met andere ambtenaren overlegde de Cel Biologische Landbouw over wetgeving, subsidiëring, onderzoek, onderwijs,... Er waren veelvuldige contacten met alle geledingen van de sector: landbouworganisaties, koepelorganisaties voor handel- en verwerking en consumentenorganisaties.

Na de definitieve doorvoering van de regionalisering in oktober 2002 werd besloten om het bestaande overleg met de sector te hervormen. Er werd voor gekozen om meer in thematische werkgroepen te werken. Zo zagen de werkgroep Wetgeving en de werkgroep Afzet en promotie het levenslicht. Daarnaast blijft overleg met de sector over de uitvoering van het actieplan bestaan, maar dit overleg wordt minder vaak georganiseerd dan voorheen.

Door de regionalisering en het nieuwe Vlaamse takenpakket dringt een herwerking van het Actieplan Biologische Landbouw zich op. Bovendien kan de ervaring van een paar jaar werking in een nieuwe versie zinvol worden verwerkt. De bedoeling is om de nieuwe versie van het plan midden 2003 klaar te hebben.

9.8 COMMUNAUTAIR INITIATIEF VOOR PLATTELANDSONTWIKKELING: LEADER+

Leader (= Liaisons Entre Actions de Développement de l' Economie Rurale) is een communautair initiatief voor plattelandsontwikkeling, waartoe werd besloten door de Europese Commissie in 1991.

In de eerste periode (1991-1993) was er het initiatief 'Leader-I', dat mogelijkheden bood voor lokale benaderingen voor plattelandsontwikkeling, vaak met een innovatief karakter en voorbeeldfunctie voor alle plattelandsgebieden. In Vlaanderen werd Leader-I uitgevoerd in het Hageland.

'Leader-II' liep gedurende de periode 1994-1999 en voor Vlaanderen kwamen de Westhoek en het Meetjesland in aanmerking. Dit initiatief was er op gericht impulsen te geven aan innovatieve, demonstratieve acties (multi-sectorieel en geïntegreerd) en de verspreiding ervan in de EU.

Voor 2000-2006 is het communautaire initiatief voor plattelandsontwikkeling 'Leader+' voorzien dat tot doel heeft plattelandsactoren ertoe aan te zetten na te denken over het potentieel van hun gebied in een langetermijn-perspectief en hen hierbij te helpen. Er wordt beoogd kwalitatief hoogstaande, geïntegreerde strategieën voor een duurzame plattelandsontwikkeling te ontwikkelen en te ondersteunen.

Het initiatief wordt beschouwd als een experimenteel laboratorium voor en een aanvulling op de mainstream-programma's inzake plattelandsontwikkeling (cfr. Plan voor Plattelandsontwikkeling). Ook wordt sterk de nadruk gelegd op samenwerking en netwerkvorming tussen de plattelandsgebieden.

In tegenstelling tot Leader-I en Leader-II, geldt Leader+ potentieel voor alle plattelandsgebieden. Teneinde echter

de middelen te concentreren op de meest belovende voorstellen en het hefboomeffect ervan maximaal te benutten, werd na een algemene oproep slechts een beperkt aantal gebieden na een open en strenge selectie in aanmerking genomen voor communautaire steun.

De begunstigden voor een financiële tussenkomst van Leader+ zijn de “plaatselijke groepen” (PG's). Deze moesten voldoen aan criteria en voorwaarden met betrekking tot de samenstelling, de interne structuur en de administratieve en financiële mogelijkheden.

Elke lidstaat moest een oproep doen tot het indienen van voorstellen door de PG's. Deze plaatselijke groepen werkten een ontwikkelingsstrategie uit en zijn verantwoordelijk voor de uitvoering ervan. Voor de selectie waren onder andere voorwaarden voorzien met betrekking tot de betrokken gebieden, de plaatselijke groepen en de ontwikkelingsplannen en -strategieën.

Drie soorten acties komen in aanmerking voor steun in het kader van Leader+, in tabel 10 worden ze weergegeven.

Tabel 10: Drie acties die in aanmerking komen voor steun in het kader van Leader+

Onderdeel 1 : gebiedsgebonden geïntegreerde strategieën voor plattelandontwikkeling met een experimenteel karakter. Via dit onderdeel kan steun verleend worden aan gebieden die blijf geven van de wil en het vermogen om een duurzame geïntegreerde ontwikkelingsstrategie te concipiëren en uit te voeren, welke strategie wordt gestaafd door de indiening van een ontwikkelingsplan en is gebaseerd op een representatief partnerschap en toegespitst op een sterk thema dat voor de identiteit van het betrokken gebied kenmerkend is.
Onderdeel 2: steun voor samenwerking tussen plattelandsgebieden Voor deze actie komen zowel samenwerking tussen gebieden binnen de lidstaat (interterritoriaal) als samenwerking tussen gebieden van minimum twee verschillende lidstaten (transnationaal) in aanmerking. De samenwerking moet voor het gebied een reële meerwaarde opleveren, de voor het project noodzakelijke kritische massa bereiken en zoeken naar mogelijke complementariteit. Voor dit onderdeel zal een tweede oproep tot indienen van voorstellen worden georganiseerd.
Onderdeel 3: netwerkvorming Doel van deze actie is het opnemen van alle plattelandsgebieden in een netwerk, ongeacht of zij al dan niet voor Leader geselecteerd zijn, en van alle betrokken organisaties en administratieve instanties met het oog op : - de uitwisseling en overdracht van ervaringen; - de bevordering van samenwerkingsverbanden; - de verspreiding van informatie inzake gebiedsgebonden plattelandontwikkeling.

Alle Leader+ partners die bij bovenvermelde acties betrokken zijn, zijn verplicht actief deel te nemen aan het netwerk. Op niveau van de lidstaat werd een ‘activeringscel’ voorzien en op Europees niveau een ‘waarnemingspost voor de plattelandsgebieden’.

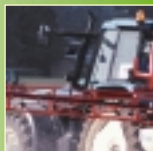
Zoals voorzien in het Vlaamse Leader+ programma, werd ter uitvoering van het eerste onderdeel door het Vlaamse Gewest eind maart 2002 een oproep tot indiening van voorstellen gelanceerd, onder meer via het Belgisch Staatsblad d.d. 10 april 2002 en via een studiedag op 29 maart 2002.

Tot uiterlijk 31 juli 2002 konden ‘Plaatselijke Groepen’ voor een door hen zelf af te bakenen regio een ontwikkelingsplan uitwerken en indienen. Zowel de PG's, de betrokken regio's als de ontwikkelingsplannen zijn aan een aantal voorwaarden onderworpen.

In totaal werden er acht voorstellen van ontwikkelingsplannen ingediend.

De ontwikkelingsplannen werden ter beoordeling voorgelegd aan de Bestendige Deputaties van de betrokken provincies. Hierbij werd gevraagd een beoordeling te geven over de beschrijving van de regio, de voorgestelde maatregelen, het al of niet kaderen binnen het eigen beleidsgericht beleid van de provincie en de relatie met andere Europese programma's binnen de betrokken regio. Indien meerdere plannen voor een provincie werden ingediend, werd ook gevraagd een vergelijkende beoordeling te geven tussen de betrokken plannen.

Mede op basis van de beoordelingen van de bestendige Deputaties en een beoordeling door de Administratie Land- en Tuinbouw werden 5 ontwikkelingsplannen voorgelegd en geselecteerd door de Vlaamse regering eind 2002. In tabel 11 geven we een kort overzicht van deze 5 goedgekeurde ontwikkelingsplannen en hun voorstellen.

Tabel 11: Goedgekeurde ontwikkelingsplannen en hun voorstellen

1. Ontwikkelingsplan Brugs Ommeland PG : Streekplatform Arrondissement Brugge vzw Thema : ‘verbetering van de leefkwaliteit in de plattlandsgebieden’ Maatregelen : 1. werking van de plaatselijke groep 2. verbetering van de leefkwaliteit 2.1 stimulering van de verbreding van de landbouw 2.2 milieuzorg in de landbouw	2. Ontwikkelingsplan Meetjesland PG : Forum Plattelandsontwikkeling Meetjesland Thema : ‘verbetering van de leefkwaliteit in de plattlandsgebieden’ Maatregelen : 1. werking van de plaatselijke groep 2. verbetering van de leefkwaliteit in de plattlandsgebieden 2.1 het ondersteunen van toekomstgerichte ontwikkelingen inzake multifunctionele land- en tuinbouw en voeding 2.2 het valoriseren en communiceren van de culturele en landschappelijke identiteit	3. Ontwikkelingsplan Pajottenland PG : Pajottenland+ Thema : ‘verbetering van de leefkwaliteit in de plattlandsgebieden’ Maatregelen : 1.werking van de plaatselijke groep 2.verbetering van de leefkwaliteit Doel : versterking plattlands-economie, detecteren en valoriseren van de toeristisch-recreatieve troeven van het Pajottenland, natuur - en milieuprojecten om de gewenste evoluties op een ecologisch duurzame wijze te ondersteunen. Verhogen van het welzijnsniveau van de regio	
4. Ontwikkelingsplan Midden-Maasland PG : Leader+ Midden-Maasland Thema : ‘valorisatie van de natuurlijke en culturele hulpbronnen, met inbegrip van de valorisatie van de in het kader van Natura 2000 aangewezen gebieden van communautair belang’ Maatregelen : 1. werking van de plaatselijke groep 2. valorisatie van de natuurlijke en culturele hulpbronnen, met inbegrip van de valorisatie van de in het kader van Natura 2000 aangewezen gebieden van communautair belang 2.1 het concipiëren, versterken en van een zo breed mogelijk draagvlak voorzien van een positieve regionale identiteit als plattlandsgebied, die gebaseerd is op een duurzame en toekomstgerichte omgang met de natuurlijke en culturele hulpbronnen die de regio eigen zijn 2.2 het verrijken en verbreden van de toeristische en recreatieve attractiviteit van de regio als aantrekkelijk plattlandsgebied o.a. door projecten rond plattlands-toerisme, natuurontwikkeling, landschapszorg, lokale cultuur, fietstoerisme,...			5. Ontwikkelingsplan Regio Kempen PG : Plattelandsoverleg Kempen Thema : ‘valorisatie van de plaatselijke producten, met name door via collectieve maatregelen de toegang tot de markten voor kleinschalige productiestructuren te vergemakkelijken’ Maatregelen : 1. werking van de plaatselijke groep 2. valorisatie van de plaatselijke producten, met name door via collectieve maatregelen de toegang tot de markten voor kleinschalige productiestructuren te vergemakkelijken acties : 2.1 inrichten en uitbaten plattlandscentrum, 2.2 opzetten van een ‘proefbedrijf’ voor educatieve en recreatieve taken, 2.3 uitbouw van een kwalitatief hoogstaand recreatief/educatief netwerk, 2.4 inrichten, uitbouwen en uitbaten van een educatief bezoekerscentrum op het provinciaal proefmelkveebedrijf ‘de Hooibeekhoeve’ 2.5 het samenbrengen en valoriseren van de bovenstaande elementen via de ontwikkeling van ‘arrangementen’ op basis van het bovenstaande netwerk.

9.9 SCREENING INSTELLINGEN WETENSCHAPPELIJK ONDERZOEK EN VOORLICHTING IN DE LAND- EN TUINBOUW.

In het aanvullend regeerakkoord van 09/07/2001, ingevolge bijkomende overgehevelde landbouwbevoegdheden naar aanleiding van het Lambermontakkoord, werd de noodzaak omschreven om, naar aanleiding van de overheveling van onder andere de diensten van DG 6 "Onderzoek en Ontwikkeling" van het vroegere federale ministerie van Middenstand en Landbouw naar de Gewesten, een doorlichting van het wetenschappelijk landbouwonderzoek en -voorlichting uit te laten voeren door een externe dienstverlener.

Eveneens in het aanvullend regeerakkoord werd aangegeven dat de overheveling van het landbouwonderzoek moet toelaten om een herstructurering en herorganisatie mogelijk te maken.

Ook in de beleidsprioriteitenbrief landbouw voor de periode 2001-2002, ingediend door mevrouw Vera Dua, werd naast de verwijzing naar de aanpassingen in het aanvullend regeerakkoord aangegeven dat de overdracht van het landbouwkundig onderzoek en de bijhorende voorlichting naar Vlaanderen op die manier moet gebeuren dat het de toekomst van een rechtszekere duurzame land- en tuinbouw in Vlaanderen kan helpen onderbouwen.

Naast een doorlichting van individuele landbouwonderzoeksinstellingen moesten een aantal aanbevelingen gegeven worden omtrent de organisatie en het invoegen van het landbouwonderzoek en de landbouwvoorlichting in Vlaanderen in het departement Landbouw, rekening houdende met de oefeningen die momenteel lopende zijn rond "Beter Bestuurlijk Beleid".

9.9.1 KORTE INHOUDELIJKE BESPREKING VAN DE OPDRACHT.

De doorlichtingsopdracht bestond uit de volgende deelopdrachten:

Grondige analyse en doorlichting van het landbouwonderzoek en -voorlichting van bestaande entiteiten die onderzoek verrichten en/of voorlichting geven op het vlak van de land- en tuinbouw.

Door middel van een sterkte/zwakte-analyse werd telkens per entiteit een doorlichting uitgevoerd en werd er gepeild in welke mate organisatorische (beheersstructuur, onderzoeksstrategie, personeel en infrastructuur), inhoudelijke en financiële kwaliteiten globaal of in verschillende mate aanwezig zijn. De doorlichting moest belicht worden, enerzijds vanuit de hoek van het algemeen wetenschappelijk onderzoek, anderzijds rekening houdende met de specificiteit en de eigenheid van het landbouwonderzoek.

Op basis van de doorlichtingsgegevens van de afzonderlijke entiteiten werd het huidige landbouwonderzoek en de landbouwvoorlichting in Vlaanderen in kaart gebracht en werd er een beeld geschetst worden van de huidige activiteiten en de huidige structuur.

Op deze wijze kwam er een globale beschrijving tot stand van de werking van het huidig landbouwonderzoek en de -voorlichting met inbegrip van een inventarisatie van de belangrijkste knelpunten, overlappende activiteiten, zwaartepunten, ...

Dit overzichtsdocument vormt de basis voor aanbevelingen tot een nieuwe aangepaste sectorvisie omtrent onderzoek en voorlichting waarbinnen aangepaste structuren en financieringsmechanismen kunnen worden uitgetekend.

Op basis van de resultaten van de individuele doorlichtingen formuleerde opdrachtnemer een reeks van aanbevelingen omtrent de efficiënte organisatie van het toekomstig landbouwonderzoek en bijhorende voorlichting, in het bijzonder wat de organisatie, taakafbakening van de instellingen en afstemming van de verschillende financieringskanalen betreft.

Bij het bepalen van de aanbevelingen werd rekening gehouden met het feit dat het in de praktijk brengen van de regionalisering van de bevoegdheden voor het landbouwonderzoek en de voorlichting bijzondere aandachtspunten zijn.

9.9.2 BEGELEIDENDE STUURGROEP.

Er werd tevens besloten om een begeleidende stuurgroep op te richten die op geregelde tijdstippen bijeenkwam om met de dienstverlener de tussentijdse rapporten te bespreken.

De stuurgroep kwam bijeen op:

- 20 juni 2002;
- 19 september 2002;
- 21 november 2002.

Telkens werd er een verslag gemaakt van de stuurgroepvergadering, rondgestuurd en goedgekeurd.

De voorstelling van het eindrapport met de aanbevelingen heeft plaatsgevonden op de vooraf vastgelegde datum van 19 december 2002.

De aanbevelingen vanwege de opdrachtuitvoerder worden in 2003 aangewend om het landbouwonderzoeks- en voorlichtingslandschap in Vlaanderen te hertekenen en te herstructureren.

9.10 DE VLAAMSE LAND- EN TUINBOUWRAAD.

De afdeling Land- en Tuinbouwvorming verzorgt het secretariaat van de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad (VLTR). Dit is een Vlaams adviesorgaan dat het Vlaams Parlement en de Vlaamse regering adviseert over alle aangelegenheden die betrekking hebben op de economische aspecten en facetten van land- en tuinbouw die tot de gewestelijke bevoegdheden behoren. Indien nodig kan de Vlaamse Land- en Tuinbouwraad werkgroepen oprichten waarin externe deskundigen vertegenwoordigd kunnen zijn.

De Vlaamse Land- en Tuinbouwraad is samengesteld uit volgende leden:

- de Boerenbond (4);
- het Algemeen Boerensyndicaat (3);
- het Vlaams Agrarisch centrum (2);
- de Belgische Biologische Organische Boeren (1);
- de Beroepsvereniging van de mengvoederfabrikanten;
- de Organisatie van zelfstandige ondernemers;
- de Belgische Vereniging van Banken;
- de Belgische vereniging van de fosfaatmeststoffenindustrie;
- de landbouwfaculteit KU Leuven;
- de landbouwfaculteit Universiteit Gent;
- de consumentenorganisatie Test-Aankoop;
- het Verbond van Belgische Tuinbouwveilingen;
- de Belgische Confederatie van de Zuivelindustrieën;
- de Belgische Federatie van de Distributieondernemingen;
- de leidend ambtenaar van de administratie Land- en Tuinbouw van het ministerie van de Vlaamse Gemeenschap als adviserend lid.

De voorzitter van de VLTR is de heer N. DEVISCH, ondervoorzitters zijn de heren C. ADRIAENS en R. DE RIDDER. Secretaris is de heer L. UYTDEWILLIGEN.

In 2002 werd de VLTR 5 maal samengeroepen (25/01, 15/03, 24/05, 25/10 en 20/12).

Omtrent de hieronder vermelde regelgeving werden in 2002 formele adviezen opgesteld door de VLTR betreffende:

- Besluit van de Vlaamse regering betreffende de steun voor de begeleiding van land- en tuinbouwers in moeilijkheden of in reconversie;
- Voorontwerp van besluit van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 20 april 2001 tot regeling van de vrijwillige, volledige en definitieve stopzetting van de productie van alle dierlijke mest, afkomstig van varkens;
- Besluit van de Vlaamse regering betreffende de steun voor de begeleiding van land- en tuinbouwers in moeilijkheden of in reconversie;
- Ontwerp besluit van de Vlaamse regering tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 18 mei 2001 betreffende de toekenning van subsidies voor het toepassen van milieuvriendelijke productiemethoden en het instandhouden van de genetische diversiteit;
- Ministerieel besluit betreffende de toekenning van subsidies voor de reconversie naar de biologische zeugenhouderij met toepassing van het Vlaams Programma voor Plattelandsontwikkeling;
- Ontwerpbesluit van de Vlaamse regering betreffende het sluiten van beheersovereenkomsten in uitvoering van de verordening (EEG) nr. 1257/99 van de Raad van 17 mei 1999 inzake steun voor plattelandsontwikkeling;
- Ministerieel besluit tot uitvoering van het besluit van de Vlaamse regering van ... betreffende het sluiten van beheersovereenkomsten in uitvoering van de verordening (EEG) nr. 1257/99 van de Raad van 17 mei 1999 inzake steun voor plattelandsontwikkeling;
- Wijzigingen Programmeringsdocument plattelandsontwikkeling (PDPO) voor Vlaanderen voor het jaar 2002.;
- Ontwerpbesluit van de Vlaamse regering tot regeling van de vrijwillige, volledige en definitieve stopzetting van de productie van alle dierlijke mest, afkomstig van rundvee;
- Ontwerpbesluit van de Vlaamse regering tot regeling van de vrijwillige, volledige en definitieve stopzetting van de productie van alle dierlijke mest, afkomstig van pluimvee;
- Ontwerp koninklijk besluit betreffende autocontrole, meldingsplicht (en traceerbaarheid) in de voedselketen (op eigen initiatief);
- Voorontwerp van decreet tot bevordering van duurzame landbouw in Vlaanderen.

HERZIENING VAN HET EUROPESE LANDBOUWBELEID - MID TERM REVIEW (CAP REFORM)

In 1999 heeft de Europese Raad in Berlijn besloten tot de Agenda 2000 hervorming van het Gemeenschappelijk Landbouwbeleid (GLB). In juli 2002 werd een tussenbalans, de zogenaamde mid term review, opgemaakt door de Commissie met als doel het gevoerde landbouwbeleid te onderzoeken. In deze tussenbalans werden ook een aantal hervormingen voorgesteld om ervoor te zorgen dat het GLB beter zou beantwoorden aan de in Agenda 2000 en in Göteborg bepaalde doelstellingen (strategie voor duurzame ontwikkeling).

De hoofdlijnen van de voorgestelde hervormingen zijn:

- één enkele bedrijfstoelage die losstaat van de productie ("ontkoppeling"). De ontkoppeling past in de overgang van prijsondersteuning (markt- en prijsbeleid) via directe productiesteun naar een steun per bedrijf los van de productie en gebaseerd op een historische referentieperiode;
- de toeslagen afhankelijk stellen van de naleving van normen inzake milieu, voedselveiligheid, dierenwelzijn en diergezondheid en arbeidsveiligheid ("randvoorwaarden");
- een krachtiger beleid inzake plattelandsontwikkeling met meer geld (vanaf 2007) en nieuwe maatregelen om de kwaliteit en het dierenwelzijn te bevorderen en om de landbouwers te helpen aan EU-normen op productiegebied te voldoen;
- een verlaging van de rechtstreekse betalingen ("degressieve toekenning") aan grotere landbouwbedrijven om extra geld beschikbaar te kunnen stellen voor plattelandsontwikkeling en de besparingen te realiseren die nodig zijn voor de financiering van verdere hervormingen;
- herziening van het GLB-marktbeleid in bepaalde sectoren;
- de laatste verlaging met 5 % van de interventieprijs voor granen, die gedeeltelijk wordt gecompenseerd door hogere rechtstreekse betalingen aan de producenten van akkerbouwgewassen;
- een ingrijpendere en versnelde hervorming in de zuivelsector met gedifferentieerde prijsverlagingen voor boter en magere melkpoeder en handhaving van de melkquota tot 2014/2015;
- hervormingen in de sectoren rijst, durumtarwe, noten, zetmeelaardappelen en gedroogde voedergewassen.

De Administratie Land- en Tuinbouw (ALT) en de Vlaamse Onderzoekseenheid voor Land- en Tuinbouweconomie (VOLT) lieten door het Nederlandse LEI (Landbouw Economisch Instituut) een onderzoek uitvoeren om de mogelijke effecten van de ontkoppeling voor de Vlaamse landbouwsector in te schatten. Het LEI maakte daarbij gebruik van het socio-economisch landbouw effecten evaluatie systeem (SELES).

De belangrijkste resultaten kunnen als volgt worden samengevat (voor- en nadelen zijn aangegeven met + of -):

- Ontkoppeling leidt tot een daling (circa 10 %) van het areaal granen, snijmaïs en eiwithoudende gewassen en tot een stijging van het areaal groentegewassen met 7 tot 13%. Het areaal consumptieaardappelen stijgt met 5 procent. Het areaal grasland stijgt met 10%. In vergelijking met een scenario van gekoppelde directe betalingen en een aangescherpt mestdecreet heeft ontkoppeling mogelijk een (beperkte) positieve invloed op de inkomensmogelijkheden in de primaire landbouwsector en het agro-complex als totaal vanwege meer vrijheid om te produceren; (+)
- Ontkoppeling van directe betalingen leidt tot verlies aan werkgelegenheid met name in het rund- en vleesveecomplex; (-)
- Het positieve effect van ontkoppeling van directe betalingen hangt sterk samen met de prijsontwikkeling van 'vrije' producten (consumptieaardappelen, groente, varkens, kippen). Een verdere prijsdaling van 'vrije' producten valt te verwachten; (-)
- Jaarlijkse schommelingen in prijzen en inkomen van alle landbouwproducten nemen toe bij ontkoppeling van de directe betalingen; (-)
- In vergelijking met gekoppelde directe betalingen, leidt ontkoppeling tot een kleine daling van het stikstofoverschot en de ammoniakemissie; (+)
- Ontkoppeling leidt tot intensivering van het bouwplan. Vanwege het relatief hoge gebruik van bestrijdingsmiddelen op deze gewassen, kan het gebruik van bestrijdingsmiddelen toenemen; (-)

Specifiek voor wat de tweede pijler van het GLB betreft, stelt de Europese Commissie voor een aantal wijzigingen aan te brengen aan de kaderverordening nr. 1257/1999 inzake steun voor plattelandsontwikkeling. Belangrijk in dit opzicht is het voorstel om 2 nieuwe hoofdstukken 'voldoen aan normen' en 'voedselkwaliteit' toe te voegen aan deze verordening. Deze nieuwe maatregelen spelen in op de bezorgdheid bij de consumenten voor wat de voedselveiligheid en -kwaliteit betreft en moeten de landbouwers helpen zich aan te passen bij de invoering van veel-eisende normen die op communautaire regelgeving zijn gebaseerd. Daarnaast wil men ook steun voor het 'dierenwelzijn' in het bestaande agro-milieuhoofdstuk van de plattelandsverordening onderbrengen.

Als gevolg van de financiële plafonds vastgelegd op de Europese Raad van staatshoofden en regeringsleiders in Brussel in oktober 2002, zijn tot 2006 geen bijkomende financiële middelen voorzien ter ondersteuning van deze nieuwe maatregelen. Financiering van deze nieuwe maatregelen moet dus gevonden worden binnen het bestaande

- door de Commissie toegekende- budget van plattelandsontwikkeling voor de periode 2000-2006.

De voorgestelde nieuwe maatregelen zijn gericht op de bevordering van een meer duurzame landbouw en op het voldoen aan de bredere verwachtingen van de Europese samenleving als geheel. Vandaar de centrale plaats die zij innemen in het pakket voor de hervorming van het GLB.

De voorstellen van de mid term review werden in 2002 in verschillende werkgroepen besproken. ALT nam deel aan de voorbereidende werkzaamheden van een aantal raads werkgroepen. Op basis hiervan stelde de Europese Commissie begin 2003 een Verordening voor welke hopelijk voor het einde van het Griekse voorzitterschap (juni 2003) zal goedgekeurd worden.

10.1 KLIMAAT

België engageerde zich in het Kyotoprotocol en moet in de periode 2008-2012 een emissiereductie van 7,5 % behalen ten opzichte van het referentiejaar 1990. Op 30 januari 2002 werd het Protocol ook door het Vlaams Parlement geratificeerd. Toch bestaat er nog steeds geen duidelijkheid over wat het aandeel van de 2 gewesten in de nationale emissiereductie doelstelling moet zijn, laat staan dat er duidelijkheid is over het aandeel van de verschillende sectoren. Van de Vlaamse landbouw, in 2001 goed voor ongeveer 9,9 Mton CO₂-eq. en daarmee verantwoordelijk voor ongeveer 11 % van de totale broeikasgasuitstoot in Vlaanderen, wordt niettemin verwacht dat ook zij zich inspant om een bijdrage te leveren aan de emissiereductiedoelstelling.

De concrete planning van het te voeren beleid kwam er in 2002 via het Vlaamse klimaatbeleidsplan 2002-2005. Dit Klimaatbeleidsplan omvat maatregelen en projecten die een surplus aan emissiereductie betekenen t.o.v. het tot 2002 gevoerde beleid. Eén van de projecten beschreven in dit klimaatbeleidsplan is het "Ontwikkelen van een Klimaatactieplan landbouw". In het kader van dit project werd in 2002 door de VOLT een studiedag "landbouw, energie en klimaat" georganiseerd en gewerkt aan een publicatie "Analyse van broeikasgas emissiereducerende maatregelen in de landbouw".

In deze publicatie werd in een eerste deel een stand van zaken gegeven van de Vlaamse landbouwemissies. In een tweede deel werden verschillende emissiereducerende technieken besproken en waar mogelijk op hun kosten-efficiëntie beoordeeld.

De belangrijkste conclusies uit deze publicatie waren de afnemende tendens in landbouw(broeikasgas)emissies en het weinig kostenefficiënte karakter van de potentiële maatregelen. Maatregelen op vlak van voeder, vertering bij rundvee en het verbranden van kippenmest blijken de meest efficiënte maatregelen. In 2003 zal mede op basis van deze publicatie het klimaatactieplan ontwikkeld worden.

10.2 EVALUATIE PROGRAMMERINGSDOCUMENT VOOR PLATTELANDSONTWIKKELING

(PDPO) - CONTEXT, MANIER VAN AANPAK, INDICATOREN, MEERWAARDE

Met het Programma voor Plattelandsontwikkeling 2000-2006 wil de Vlaamse overheid inspelen op de mogelijkheden die door de EU (in het kader van de Verordening 1257/1999) geboden worden om bij te dragen tot een integraal plattelandsbeleid.

Het programma is van toepassing op het gehele Vlaamse grondgebied en omvat zowel economische, sociale als ecologische doelstellingen, voornamelijk ten behoeve van de land- en tuinbouw. De belangrijkste instrumenten hiertoe vormen de investerings- en vestigingssteun, het aanbieden van vorming, het aanmoedigen van milieuvriendelijkere productiemethoden via beheersovereenkomsten en steun aan biologische landbouw, steun voor bebossing, steun voor de agro-voedingssector maar ook voor kleinschalige afzet en verwerking en een insteek voor het tot stand komen van een integraal plattelandsbeleid.

De totale overheidsuitgaven gedurende de ganse programmeringsperiode bedragen ongeveer 550 miljoen Euro. Enig toezicht op de vooruitgang van de implementatie van het programma is dan ook op zijn plaats. Hiertoe zijn er heel wat instrumenten beschikbaar. Naast audits die meer dienen ter interne controle werd er ook een monitoringsysteem opgezet. Aan de hand van welbepaalde indicatoren wordt nagegaan of de uitvoering loopt zoals gepland.

Ook zijn er bij dit programma drie evaluatiemomenten voorzien. Er is een evaluatie voor de start van het programma (ex ante), een evaluatie halverwege de looptijd (mid term) en een evaluatie achteraf (ex post). Eind 2002 werd de mid term evaluatie aangevat.

Voor het uitvoeren van de mid term evaluatie werd besloten om vanuit de ALT-VOLT gedurende het ganse evaluatieproces nauw samen te werken met de hiervoor aangeduide externe evaluator. Deze manier van werken moet toelaten om het werk van de evaluator te vereenvoudigen (1 aanspreekpunt bij de overheid), maar moet ook

leiden tot kennisopbouw bij de overheid over het evaluatieproces en hierdoor natuurlijk over het programma zelf. De mid term evaluatie heeft tot doel om na te gaan wat de eerste effecten van het programma zijn. Eventueel moet de evaluatie leiden tot een kleine bijsturing van het programma. Bedoeling van de evaluatie is vooral de uitvoering van het programma te verbeteren.

10.3 MEST, MESTVERWERKING EN AMMONIAK

10.3.1 MESTBELEID

In 2002 werden de kwetsbare zones afgebakend op basis van de resultaten van het Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) oppervlaktewatermeetnet en een studie over de nitraatgevoeligheid van geologische afzettingen in Vlaanderen.

De ALT heeft er steeds voor gepleit om de procedure tot afbakening correct en transparant toe te passen. Per meetpunt moeten er voldoende metingen zijn om statistisch verantwoorde beslissingen te kunnen nemen. De beslissing dient daarenboven omkeerbaar te zijn. De omkeerbaarheid van de afbakening werd in het mestdecreet opgenomen. De ALT heeft samen met het CLE (Centrum voor Landbouweconomie) en het Steunpunt Duurzame Landbouw (STEDULA) in opdracht van Vlaams minister van Leefmilieu en Landbouw de kosteneffectiviteit voor een aantal begeleidende maatregelen berekend. Het doel van deze studie was na te gaan:

- met welke beschikbare instrumenten de reductie van het mestoverschot kon worden gehaald;
- wat vanuit kosten oogpunt de optimale instrumentenmix was om deze reductie te realiseren.

Instrumenten zoals verwerking en export van alle vaste kippenmest en een verdere reductie van de nutriënten-excretie via de diervoeding scoren economisch goed. De kosten voor de afbouw van de veestapel of verwerking van varkensmest zijn aanzienlijk hoger. Deze studie heeft de ALT er toe aangezet om te pleiten voor een betere adviesdoorstroming om een optimale en gebiedsgerichte invulling van teeltspecifieke bemestingsnormen mogelijk te maken. De boer heeft een voorkeur voor inspanningen die hij efficiënt op zijn bedrijf kan realiseren en beheersen. De ALT is er steeds voorstander van geweest om voor de realisatie van de milieudoelstellingen meer een beroep te doen op de verantwoordelijkheidszin van de bedrijfsleider en de keuzemogelijkheden op bedrijfsniveau. De combinatie van inspanningen aan de bron (voedergericht) en aan het einde (efficiëntie bemesting en plantenproductie) dient samen met mestverwerking optimaal te worden benut.

10.3.2 MESTVERWERKING - SAMENWERKING MET HET

VLAAMS COÖRDINATIECENTRUM MESTVERWERKING (VCM)

De ALT ondersteunde samen met de Vlaamse provincies, beroepsfederaties en Vlaamse milieuhuizen het VCM. ALT is voorstander van een verbreding van het draagvlak van VCM. Hierbij dient vooral gedacht te worden aan een verbreding in de richting van de verwerking en afzet van eindproducten.

Een enquête uit 2002 onder mestverwerkers wees op volgende knelpunten:

- bekomen van bouwvergunning in agrarisch gebied voor middelgrote lokale projecten is niet haalbaar;
- banksector staat sceptisch ten opzichte van mestverwerking. Koppeling van de looptijd van de milieuvergunning van de mestverwerkingsinstallatie aan de looptijd van de vergunning van het landbouwbedrijf bij bedrijfsmatige mestverwerkingsprojecten maakt financiering onmogelijk;
- knelpunten op technisch vlak worden vooral gesignaleerd voor de varkensmestprojecten, waarbij gestreefd wordt naar het bekomen van een losbaar effluent. Uit de ervaring van de mestverwerkers en de studie "Beste Beschikbare Technieken (BBT) voor mestverwerking" uitgevoerd door de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO) blijkt dat het 100% verwerken van varkensmest in veel gevallen onrealistisch is;
- export van verwerkte varkensmestproducten blijft een knelpunt.

10.3.3 AMMONIAK

De ALT heeft een impactanalyse gemaakt van de ammoniakreductiemaatregelen in de studie: "Impactanalyse van het gebiedsgericht luik in het voorliggend ontwerp van VLAREM¹-voorstel". De studie stelt dat er een sterke correlatie is tussen de grootte van een landbouwbedrijf, uitgedrukt in Bruto Standaard Saldo (BSS), en de impact die het nemen van NH₃-reductiemaatregelen heeft op het globale BSS van dat bedrijf. Hoe groter het BSS van een bedrijf, hoe sterker de reductie van dit BSS door de gebiedsgerichte ammoniakreductiemaatregelen. Het afbakenen van een corridor van 500 meter en één van 250 meter rond kwetsbare natuurgebieden, heeft voor de kleinste bedrijven slechts een geringe procentuele afname van het BSS door de ammoniakreductiemaatregelen tot gevolg. Dit geldt niet voor de grotere veebedrijven, in casu de pluimveebedrijven die in groep op een fractie van hun oorspronkelijke BSS terugvallen.

Deze ALT studie droeg in 2002 bij tot een heroriëntatie van de weerhouden ammoniak reductiemaatregelen in de richting van een meer generieke aanpak. ALT is voorstander van een stimulerende en bedrijfsgerichte aanpak in het ammoniakdossier. Wetenschappelijke studies hebben aangetoond dat 50% van de ammoniakemissie volledig te wijten is aan de gehanteerde managementvorm. De mogelijkheden van de landbouwer op vlak van bedrijfsmanagement (waar hij elke dag aan werkt) moeten dan ook een volwaardige plaats krijgen in het bestrijden van verstoring door geur of ammoniak.

10.4 LANDBOUWMONITORINGSNETWERK

Eén van de basisopdrachten van de VOLT is de uitbouw van een Vlaams bedrijfseconomisch en milieukundig boekhoudnet. Wegens de regionalisering van de federale landbouwbevoegdheden werd afgezien van de ontwikkeling van een eigen VOLT boekhoudnetwerk, maar werd er voor geopteerd door de optimalisatie, verbreding en verdieping van het boekhoudnet van het CLE (Centrum voor Landbouweconomie) te komen tot een Vlaams landbouwmonitoringsnetwerk.

Dat netwerk dient te zorgen voor economische, technische en milieukundige gegevens die zowel intern door de administratie als extern door onderzoekers kunnen worden gebruikt.

Het netwerk moet enerzijds voldoen aan de verplichting jaarlijks aan het Informatienet Landbouwboekhoudingen van de Europese Gemeenschap (ILB) landbouwgegevens over te maken en anderzijds zorgen voor de flexibele en tijdige levering van betrouwbare en onafhankelijke gegevens.

Uit een door de VOLT uitgevoerde quick-scan bleek dat de ontwikkeling van een nieuw softwarepakket op maat - gezien de omvang en complexiteit van de activiteiten - moeilijk realiseerbaar was en weinig opportuun op het vlak van kostprijs, personeelsbehoefte en timing. Tevens bleek dat er op de markt reeds een aantal softwarepakketten voorhanden waren, welke mogelijks voor het CLE bruikbaar konden zijn.

Voor de implementatie van een nieuw softwarepakket werd door de VOLT een projectplan opgesteld en de haalbaarheid van het project geëvalueerd. Op basis van dit projectplan zal in 2003 in verschillende fasen bij het CLE een nieuwe bedrijfstoepassing "Landbouwmonitoringsnetwerk" ingevoerd worden:

- Fase 1 Bedrijfsanalyse en behoeftedefinitie;
- Fase 2 Pakketselectie;
- Fase 3 Ontwikkeling;
- Fase 4 Acceptatie;
- Fase 5 Implementatie;
- Fase 6 Change Management - procesverandering.

10.5 ADMINISTRatieve VEREENVOUDIGING IN DE LANDBOUWSECTOR

De administratieve vereenvoudiging past in het streven naar een landbouwdatabank die de overheid in staat moet stellen de basisgegevens van de landbouwers (identificatie, dieren, gronden) op te slaan en deze voor de verschillende overheidsdiensten ter beschikking te stellen. Deze overheidsdiensten kunnen er dan bij hun dagelijkse werking gebruik van maken.

Door VOLT werd begin 2002 een evaluatieverslag gemaakt van het project administratieve vereenvoudiging in de landbouw, zoals dat in 2001 werd opgestart. Uit dit verslag komt naar voor dat de landbouwers vragende partij zijn om de gegevensstroom met de overheid te vereenvoudigen en informatie op maat te bekomen. Het blijkt mogelijk

1 Vlaams Reglement betreffende de Milieuvergunning (VLAREM).

de verschillende (Vlaamse en ex-federale) formulieren op elkaar af te stemmen waardoor de gegevensuitwisseling tussen landbouwer en overheid beperkt wordt. Op informaticavlak is het mogelijk de verschillende databanken te linken (kruispuntendatabank) of een (ver)nieuw(d)e databankstructuur op te bouwen. De voorstellen in het kader van Beter Bestuurlijk Beleid (BBB) en de regionalisering van het ministerie van middenstand en landbouw in 2002 zijn hierbij opportuniteiten.

Op basis van dit verslag besliste de Vlaamse regering begin 2002 de Vlaamse aangiften van de Vlaamse Landmaatschappij (VLM) en de Vlaamse Milieumaatschappij (VMM) te integreren en hiervoor de nodige besluitwijziging door te voeren². Deze vereenvoudiging betekende een quick-win aangezien de Vlaamse overheid ze met beperkte inspanningen kon realiseren. Tegelijkertijd werd er op deze manier reeds ingegaan op de verzuchtingen van de landbouwers. Deze vereenvoudiging heeft een impact op ongeveer 15.000 landbouwers. Aangezien het nog niet haalbaar was om alle identificatiegegevens van VMM en VLM op elkaar af te stemmen hebben in praktijk ongeveer 12.000 landbouwers een eerste geïntegreerd Vlaams formulier ontvangen.

Door VOLT werd verder in 2002 eerstelijns ondersteuning (verslaggeving, analyse en voorstellen) gegeven aan het kabinet bij de organisatie van drie werkgroepen die het project administratieve vereenvoudiging verder gestalte gaven. De werkgroep dierregistratie stelde een samenwerking tussen VLM en SANITEL (geïnformatiseerd identificatie- en registratiesysteem voor dieren) voor om de gegevens voor het aanslagjaar 2003 uit te wisselen. Voor het aanslagjaar 2003 zullen 18.500 rundveehouders die slechts op één adres runderen houden van deze mogelijkheid gebruik kunnen maken. De werkgroep perceelsregistratie vergeleek het perceelsregistratiesysteem van de VLM en de Administratie Landbouwproductiebeheer. Een voorstel om te komen tot één perceelsregistratiesysteem voor de Vlaamse landbouw werd aan de minister voorgelegd. De werkgroep definities en begrippen inventariseerde de verschillen in definitiegebruik tussen de verschillende wetgevingen en onderzocht de wijze waarop, door middel van het unieke inrichtingsnummer, verschillende databanken kunnen worden gekoppeld. Begin 2003 verscheen de wet tot oprichting van een kruispuntendatabank van ondernemingen, welke het gebruik van dit unieke nummer mogelijk maakt.

Het project administratieve vereenvoudiging in de landbouw past in een algemene beleidsvisie van de Vlaamse regering³ in verband met reguleringsmanagement. Hierbij gaat de regering uit van een driesporenbeleid bestaande uit een administratieve lastenverlichting, een juridisch-technische vereenvoudiging en een reguleringssimpactanalyse (onderzoek naar de effecten van de regelgeving op de klant, de overheid en de samenleving). Als basis-element voor de strategische aanpak van het reguleringsmanagement maakt de Vlaamse regering gebruik van een (rollend) jaarlijks actieplan en voortgangsrapport per beleidsdomein. De kenniscel Wetsmatiging coördineert de jaarlijkse actieplannen van de beleidsdomeinen tot het globaal jaarlijks actieplan reguleringsmanagement van de Vlaamse regering⁴. Daarnaast maakt de kenniscel jaarlijks een globale evaluatie op van het reguleringsmanagement. Deze evaluatie vormt samen met het globaal jaarlijks actieplan het voortgangsrapport reguleringsmanagement van de Vlaamse regering voor het Vlaams Parlement.

-
- 2 Besluit van de Vlaamse regering van 22 maart 2002 tot wijziging van het besluit van de Vlaamse regering van 16 februari 1993 tot uitvoering van hoofdstuk IIIbis van de wet van 26 maart 1971 op de bescherming van de oppervlaktewateren tegen verontreiniging.
 - 3 Beslissing van de Vlaamse regering van 25 juli 2000 betreffende een algemeen kader voor de vereenvoudiging van wetgeving, procedures en regels.
 - 4 Beslissing van de Vlaamse regering van 22/3/2002 betreffende de Vereenvoudiging van de wetgeving, procedures, formulieren en regels - voortgangsrapport 2000-2001.

11 CEL BUITENLANDS BELEID

11.1 REGIONALISERING

Met de sluiting van de Lambermontakkoorden in januari 2001 werd onder meer voorzien in de overheveling van de federale bevoegdheden inzake landbouw en visserij naar de gewesten. Dit had ook tot gevolg dat het takenpakket van de cel Buitenlands Beleid in omvang toenam.

In juli 2002, realiseerde men de overdracht van het Federale Plan voor Plattelandsontwikkeling naar de gewesten. Hierbij werden enkele maatregelen van het Federale Plan voor plattelandsontwikkeling overgeheveld naar het Vlaams Plan. Het betreft vier maatregelen met name: hectare steun biologische landbouw, hectare steun pitfruit, demonstratieprojecten en bedrijfsbegeleidingsdiensten. Deze opname in het Vlaams Plan voor Plattelandsontwikkeling werd gecoördineerd door de cel Buitenlands Beleid die het programmasecretariaat vormt voor deze Europese steunmaatregelen.

De opvolging van het beleid rond 'promotie van landbouwproducten' of meer bepaald de voorlichtings- en afzetbevorderingsacties voor landbouwproducten op de binnenmarkt in de EU en in derde landen buiten de EU, vormt een tweede belangrijke overdracht. De cel Buitenlands Beleid staat in voor de selectie, monitoring en dagelijkse opvolging van Vlaamse programma's die door Europa worden gefinancierd. Daarnaast heeft een afgevaardigde van de cel Buitenlands Beleid het woordvoerderschap voor Vlaanderen in het Europese beheerscomité 'promotie van landbouwproducten'. De EU co-financiert deze programma's in het merendeel van de gevallen voor 50%, de overige helft wordt betaald door de beroepsorganisaties die de acties hebben voorgesteld. Deze acties betreffen public relations, afzetbevordering en reclame; in het bijzonder om de aandacht te vestigen op de voordelen van producten van de Gemeenschap uit het oogpunt van met name kwaliteit, hygiëne, voedselveiligheid, voedingsaspecten, etikettering, dierenwelzijn en milieuzorg bij de productie. Verder betreffen zij o.a. deelnames aan evenementen, beurzen, etc.

Een andere overgehevelde bevoegdheid betreft de opvolging door de cel Buitenlands Beleid van het kwaliteitsbeleid "beschermde oorsprongsbenamingen, beschermde geografische aanduidingen en gegarandeerde traditionele specialiteiten", regelingen die eveneens hun oorsprong vinden in Europese wetgeving. Dit zijn als het ware 'Europese garantiesystemen' voor de ontwikkeling en bescherming van levensmiddelen. Aan de basis van deze regeling ligt de bekommernis om de diversiteit van de landbouwproductie aan te moedigen, productnamen te beschermen tegen misbruik en namaak en om de consumenten te helpen door hen informatie te geven over het specifieke karakter van de producten. Ook hier zetelt een afgevaardigde van de cel Buitenlands Beleid als vertegenwoordiger van Vlaanderen in het Europees regelgevend comité dat deze aangelegenheden opvolgt.

11.2 PLATTELANDSONTWIKKELING

Het programma voor plattelandsontwikkeling periode 2000-2006 ondervond in de loop van het jaar 2002 enkele wijzigingen. Immers op 23 oktober 2002 werd de "grote wijziging_2001" door de EC goedgekeurd. Dit had tot gevolg dat volgende wijzigingen aan het plan werden doorgevoerd: de maatregelen "groenbedekking", "verminderde gewasbescherming", "genetische diversiteit" werden uitgebreid en de maatregel "reconversie naar de biologische varkenshouderij" werd naar uitvoering gewijzigd. Verder werd in het plan een nieuwe maatregel opgenomen, namelijk "omzetting van akkerland naar grasklaver- en luzerneteelt".

Voor wat de financiële kant van het verhaal betreft kan het Europese boekjaar 2002 in de bloementjes worden gezet. Met een besteding van 28,9 miljoen euro (ongeveer 90% van het toegewezen bedrag) overschreden we ruimschoots de 75% grens, deze wordt door de EC naar voren geschoven als de minimale besteding (indien deze grens niet gehaald wordt, krijg je vanwege de Commissie een boete opgelegd).

11.3 PROMOTIE VAN LANDBOUWPRODUCTEN

Aan de basis van Europees gefinancierde voorlichtings- en afzetbevorderingsacties voor landbouwproducten, liggen twee Europese kaderverordeningen: voor acties op de binnenmarkt is dit Verordening (EG) 2826/2000 van de Raad, voor acties in derde landen buiten de EU is dit Verordening (EG) 2702/1999 van de Raad. De uitvoeringsbepalingen zijn geregeld in gedetailleerde verordeningen van de Europese Commissie.

In de loop van 2002 heeft de Europese Commissie maar liefst 6 (van de 7 ingediende) voorstellen voor acties van erkende Vlaamse beroepsverenigingen goedgekeurd elk met een looptijd van 3 jaar. Vlaanderen scoort daarmee erg hoog in vergelijking met andere landen wat duidt op de kwaliteit van de ingediende voorstellen. 4 programma's voor de binnenmarkt (waarvan 3 ingediend door het Vlaams Promotiecentrum voor de Agro- en Visserijmarketing (VLAM) - zuivel, fruit, bloemen en planten; 1 door het Verbond van Belgische Tuinbouwveilingen (VBT) - witloof) en 2

programma's voor derde landen (een programma 'vlees' en programma 'groenten en fruit', beide ingediend door VLAM) werden door de Commissie geselecteerd. Voor deze 6 programma's is een totaal gefinancierd maximumbudget van meer dan 3,5 miljoen euro voorzien.

11.4 BUITENLANDS BELEID ADMINISTRATIE LAND- EN TUINBOUW (ALT)

11.4.1 SAMENWERKING MET DE CENTRAAL EN OOST EUROPESE LANDEN

(COEL)

De Vlaamse regering heeft met de 10 Kandidaat Lidstaten (Roemenië, Bulgarije, Polen, Hongarije, Slovenië, Slowakije, Tsjechië, Estland, Letland en Litouwen) reeds sedert geruime tijd samenwerkingsverdragen afgesloten. In dit kader werden dan samenwerkingsprogramma's opgesteld met ieder partnerland waarbij de verschillende administraties, waaronder landbouw, een kader tot samenwerking in hun domein vooropstelden. Alhoewel het geheel van deze besprekingen wordt gedragen door de administratie Buitenlands Beleid, heeft ook de cel Buitenlands Beleid bijgedragen tot deze programma's met betrekking tot landbouw. In dit kader wordt tevens jaarlijks een oproep gedaan door de administratie Buitenlands Beleid naar Vlaamse promotoren die hun expertise willen overbrengen aan personen of instellingen in deze landen. Dat er vrij veel interesse is voor samenwerking met Centraal en Oost-Europa blijkt uit de 188 projecten die in 2002 werden ingestuurd door Vlaamse promotoren in samenwerking met één of meerdere partners uit één van de Kandidaat Lidstaten. Landbouwprojecten vormen een belangrijk aandeel in deze groep. Dit is ook niet verwonderlijk daar landbouw in deze landen ook een belangrijke economische en sociale functie heeft. In termen van areaal, de bijdrage tot het BNP en het aandeel van de landbouw in de totale tewerkstelling is landbouw relatief gezien belangrijker in de meeste Centraal en Oost-Europese landen dan in de Europese Unie. In het adviescomité ter beoordeling van de projecten die kaderen in deze oproep vertegenwoordigt de cel Buitenlands Beleid de landbouwadministratie. Dat 2002 een productief jaar was voor landbouwprojecten wordt weerspiegeld in het feit dat 7 van de 45 uiteindelijk goedgekeurde projecten uit de landbouwsector komen en dit goed voor samen 1,20 miljoen euro of ongeveer 20% van het totale budget. Daarmee was landbouw na economie en leefmilieu de derde belangrijkste sector die vanuit het fonds middelen heeft verkregen in 2002. De 7 goedgekeurde projecten zijn in samenwerking met partners in Bulgarije (2 projecten), Hongarije, Polen, Roemenië en Slovenië (2 projecten). De projecten zijn erop gericht om kennis inzake landbouw over te dragen en snijden een brede reeks van onderwerpen aan, zoals het opzetten van een rassencatalogus, het opzetten van professionele organisaties, plattelandsontwikkeling, het gebruik van nutriëntenbalansen in het kader van een duurzaam landbouwbeleid en het opzetten van een diergeneeskundig bedrijfsbegeleidings- en adviesprogramma. Inhoudelijk zullen deze projecten tijdens hun looptijd verder worden opgevolgd door de cel Buitenlands Beleid aan de hand van rapporten en plaatsbezoeken.

11.4.2 ONTWIKKELINGSSAMENWERKING

Op basis van het "memorandum van understanding" tussen de Vlaamse regering en de Zuid-Afrikaanse overheid heeft de Vlaamse regering het engagement genomen om voor wat haar beleid rond ontwikkelingssamenwerking betreft, de samenwerking met Zuid-Afrika als prioritair naar voren te schuiven.

In het kader van de Vaste Gemengde Commissie Zuid-Afrika werd een subcommissie in het leven geroepen die juist de uitwerking van dit beleid rond ontwikkelingssamenwerking tot voorwerp heeft.

De strategie bestaat erin dat op basis van een jaarlijkse consultatieronde bij de Zuid-Afrikaanse partner de Vlaamse overheid een lijst opstelt van mogelijke projecten. Deze projecten worden door de administratie Buitenlands Beleid in nauw overleg met de verschillende verticale administraties op hun kwaliteiten getoetst en een rangorde wordt opgesteld. Naast de projecten die door de horizontale kredieten van minister Vogels (bevoegd voor ontwikkelings-samenwerking) worden gefinancierd, bestaat eveneens de mogelijkheid voor de verticale administraties om dergelijke projecten te financieren.

In 2002 werden door minister Vogels twee landbouwprojecten gefinancierd met name "Capacity Building for the use of agricultural information centres" en "Traditional Food Promotion Project". Deze projecten werden ter plaatse door een medewerker van ALT bezocht en ook de verdere inhoudelijke opvolging en evaluatie ervan wordt door onze administratie begeleid. Voor 2003 heeft minister Dua het engagement genomen om bijkomende projecten op haar eigen kredieten voor ontwikkelingssamenwerking te financieren.

12.1 BEURZEN

- Agribex 2002	Brussel	11 - 17 februari
- Agro-expo Roeselare	Roeselare	19 - 21 januari
- Pluimveedagen Geel	Geel	23 - 25 maart
- Werktuigendagen voor de fruitteelt	Sint Truiden	25 en 26 mei
- Alden Biesen	Alden Biesen	6 en 7 juli

Agribex 2002: in het werk zit de meerwaarde

- Naast de ALT-ambtenaren verzorgen de ex-federale collega's mee de permanentie op de stand ter gelegenheid van Agribex 2002;
- Agribex: ALT-personeelsleden (12 februari v.a. 14.00 uur): een jaarlijks terugkomende vraag is of alle personeelsleden t.g.v. een grote landbouwbeurs toegangskaarten dienen te krijgen en evt. dienstvrijstelling. Om hier een "gulden" middenweg te vinden opteert de communicatiedienst ervoor om de mogelijkheid van een vrij of geleid bezoek aan te bieden voor geïnteresseerde personeelsleden en sluit af met een receptie;
- Agribex: Ontmoeting biologische landbouw (13 februari): een in potentieel publiek - numeriek beperkte groep maar desalniettemin een gesmaakte introductie voor een aantal en een versteviging van de netwerking binnen de sector;
- Agribex: Studiedag 14 februari: wegens (te) groot succes moest de studiedag uitwijken naar het Auditorium 500 van de Heizelpaleizen. Origineel begroot op ongeveer 150 inschrijvingen mochten we 350 gegadigden ontvangen. De dag werd afgerond met een receptie op de Vlaamse groepsstand. De gehele praktische organisatie werd door de communicatiedienst gerealiseerd, incl. opvang van de leden van de Commissie Landbouw van de Vlaamse Gemeenschap. Ook de gehele nazorg van het evenement (opvolgen perscontacten, infovragen,...) kwam op de communicatiedienst terecht. Zeker positief was dat ondanks de erg hoge werkdruk van dit initiatief het basis- adressenbestand van de dienst hernieuwd en aanzienlijk uitgebreid werd;
- Op vrijdag 15 februari organiseert de communicatiedienst op vraag van Dhr. Van Liefveringhe, Directeur-generaal, ter gelegenheid van Agribex een informele "verbroedering" tussen ALT- en ex-federale ambtenaren.

12.2 PUBLICATIES

12.2.1 NIEUW VOOR 2002

- Een landbouwdepartement in wording.
Naar een (enig) provinciaal landbouwloket.
- Een stand van zaken inzake de regionalisering en een vooruitblik op "Beter Bestuurlijk Beleid".
- Vlaamse Onderzoekseenheid voor Land- en Tuinbouweconomie VOLT- Feiten en Cijfers (4 talen).
De Vlaamse landbouw in cijfers.
- Met uitsterven bedreigde diersoorten (poster-folder).
Vlaamse schapen- en geitenrassen en een runderras waarvan het behoud belangrijk is.
- Bedrijven in moeilijkheden.
Steun voor de begeleiding van landbouwbedrijven in moeilijkheden of in reconversie.

Van een aantal bestaande publicaties worden updates en herdrukken verzorgd in 2002.

12.2.2 BUITENKANSEN

In 2002 wordt “Buitenkanzen” volwassen. De tweede jaargang van Buitenkanzen wordt administratief voorbereid en begonnen. Het blad kent een aanzienlijke inhoudelijke en vormelijke evolutie; het concept van het blad wordt bijgesteld en er is continue aandacht voor het aanpassen en verbeteren van het verzendbestand.

De respons op “Buitenkanzen” is positief. Ondanks het feit dat in de periode waarop dit verslag slaat geen klantenbevraging gebeurde kan bvb. aan de hand van het aantal bestellingen van de in “Buitenkanzen” aangekondigde brochures geconstateerd worden dat het blad de bal niet mis slaat. Een gestructureerde klantenbevraging blijft een zinvolle optie voor de toekomst.

Ook uit de telefonische reacties op het blad mag een mooie waardering voor het initiatief blijken.

12.2.3 JAARVERSLAG

Het ALT - jaarverslag 2001 “De boer als buur” werd op 25 juli aan de pers voorgesteld in samenwerking met de Vlaamse minister bevoegd voor Leefmilieu en landbouw, Vera Dua. Dit evenement kende een ruime belangstelling en een dito weerslag ervan in de gespecialiseerde pers, de regionale media in Oost-Vlaanderen (het evenement werd georganiseerd te Deinze) en op de regionale TV.

De verspreiding van het verslag gebeurde binnen de 14 dagen volgend op de bekendmaking ervan op een oplage van meer dan 2000 exemplaren (gerichte verspreiding). De respons op dit verslag is uitermate positief.

Doorheen het jaarverslag 2001 loopt als rode draad de nabuurschap met de landbouwers. Bedrijven zetten hun deuren open en het geïnteresseerde publiek maakt hier dankbaar gebruik van.

De ALT, versterkt met een fotograaf van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (MVG), trachtte zich onzichtbaar te maken bij diverse bedrijfsbezoeken.....

12.3 VERSPREIDING EN BEKENDMAKING VAN PRAKTIJKBOEKEN, PUBLICATIES, BROCHURES EN FOLDERS

Een zwaar onderschatte werklust bij het maken van een brochure of folder is er voor te zorgen dat het “product” effectief bij de gewenste doelgroep terechtkomt. Zonder voorafgaandelijk concept en uitwerking van een degelijk verspreidingsplan blijft heel wat drukwerk in kast of kelder liggen.

In eerste instantie moet de dienst of de cel die een publicatie plant hiervoor het initiatief nemen. Per slot van rekening kan de initiatiefnemer het beste de doelgroep bepalen en het gewenste resultaat.

De communicatiedienst beschikt over een adressenbestand waaruit geput kan worden en zorgt voor verspreiding via bibliotheken en gemeenten (infozuilen) in het geval van een groot publiek georiënteerde publicatie.

We vergeten hierbij de provinciale medewerkers niet die als voorlichters hun klanten prioritair inlichten.

Jaarlijks zijn er een aantal evenementen waarop hetzij plaatselijk, regionaal of nationaal de landbouwsector op het appel is (zie beurzen). Telkens een mooie gelegenheid om het inmiddels uitgebreide aanbod aan brochures en publicaties bij de geïnteresseerde land- of tuinbouwer te krijgen.

12.4 ENKELE OPMERKELIJKE ACTIES INZAKE VERSPREIDING

De “Code natuur” wordt in 2002 deel van een educatief pakket met video, cd-rom en handboek. De verspreiding ervan wordt gediversifieerd naar de onderscheiden doelgroepen toe: openbare besturen, landbouworganisaties, landbouwonderwijs. Het is slechts wanneer de dienst over een stagiair beschikt dat het praktische werk hiervoor geleverd kan worden.

Op de website van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (www.vlaanderen.be) worden alle publicaties en folders van de verschillende departementen kenbaar gemaakt aan de bezoeker. Dit is een eerste mogelijkheid om publicaties, brochures en folders over land- en tuinbouw op te vragen. Deze aanvragen worden wekelijks door de algemene Communicatiedienst van de Vlaamse Gemeenschap gebundeld en overgemaakt aan de Communicatiecel Landbouw, die deze bestellingen uitvoert. Het betreft hier ongeveer 1/4 van het totaal aantal aangevraagde brochures. Een tweede kanaal is de mogelijkheid bestellingen te plaatsen via de Vlaamse infolijn, maar het aantal bestellingen voor landbouw is hier vrij klein (een 50-tal op jaarbasis). De grootste groep bestellingen gebeurt rechtstreeks bij de Communicatiecel via de website van landbouw (www.vlaanderen.be/landbouw).

12.5 MÉÉR DAN 10.000 BESTELLINGEN

In het jaar 2001 werden via deze kanalen in totaal 3.345 landbouwpublicaties opgevraagd. In 2002 is dit aantal inmiddels gegroeid tot méér dan 10.000 bestellingen. Dit geeft een indicatie dat de website landbouw succes heeft bij het publiek en vooral bij privé-personen (land- en tuinbouwers, landbouwstudenten, journalisten, ...) die meer dan de helft van de bestellingen plaatsen.

De overige aanvragen komen in hoofdzaak van overheidsinstellingen (federaal Ministerie van Landbouw, Vlaams Parlement, Administratie Milieu, Natuur, Land- en Waterbeheer (AMINAL), Vlaamse Landmaatschappij (VLM), Vlaamse Milieumaatschappij (VMM), e.a.), provinciale en gemeentelijke diensten, bibliotheken, bedrijven, enz.

Naast het aanvragen van publicaties via de website vragen sommige geïnteresseerden brochures aan per brief of per telefoon. Maar het betreft hier slechts een minderheid (een 100-tal aanvragen).

Mondjesmaat komt de vraag van de ex-federale collega's om van deze verspreidingswijze gebruik te kunnen maken. Vanzelfsprekend geeft de communicatiedienst hier positief gevolg aan.

12.6 PERSRELATIES / PERSMEDEDELINGEN

In 2002 verspreide de communicatiedienst 17 persmededelingen. Opvallend is de enorm hoge respons van de vakpers die de mededelingen in vertrouwen overneemt. Wanneer zich de gelegenheid voordoet laat de communicatiedienst het niet na om de problematiek naar de “grote” media door te geven (bvb. jaarverslag).

Naast een persontmoeting ter gelegenheid van de voorstelling van het jaarverslag 2001 organiseerde de communicatiedienst op Agribex 2002 een “focus regionalisering” op 15 februari. Dhr. Van Liefferinge en Dhr. Vanthemsche zijn de tenoren bij een ter gelegenheid van Agribex georganiseerde persontmoeting waarbij een Status Questiones over de regionalisering opgemaakt wordt.

De communicatiedienst organiseert zich zo dat de persberichten van het gehele bevoegdheidsdomein kunnen verspreid worden en gepubliceerd op Internet.

12.7 INTERNET / INTRANET

Ook op het Internet was 2002 een druk jaar voor de ALT- communicatiedienst:

- downloaden van aanvraagformulieren (als word-doc of als RTF-file) (bvb. aanvragen bij het Vlaams Landbouw Investeringsfonds - VLIF);
- downloaden van PDF-files (bvb. “Buitenkansen”);
- bestellingen van brochures via de website: (zie boven);
- aftasten van de markt in webdesign: Aan het communicatiebureau “Westsite” werd een studieopdracht toevertrouwd naar hoe de website voor het komende departement er moet uitzien.

De concrete output hiervan helpt bij de verfijning van de desiderata aangaande het gewenste webdesign;

- updating van het aanbod aan een snelheid het medium waardig: behoudens het soms grote werkvolume bij het overzetten van aangeleverde documenten naar HTML- pagina's of bij nodige redactionele aanpassing van aangeleverde teksten is het een uitzondering dat een aangeleverd item niet binnen de week op de website staat;
- overleg met e-governmentteam MVG: het cluster Landbouw en Visserij wordt aan het e-governmentproject van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap gevoegd;
- sensibilisering van de eigen medewerkers (niveau Administratie land- en Tuinbouw) om als redacteur mee te werken aan de website;
- profielbepaling en pre-selectie van de te werven communicatieverantwoordelijke en webmaster die voor het project e-government geworven worden;
- vanaf 15 oktober verwerkt de communicatiedienst de persberichten van het hele beleidsdomein o.a. met een aparte rubriek op de webstek.

12.8 INTERNE COMMUNICATIE

Op vraag van het COVA (College van Afdelingshoofden) werd een voorstel voor een elektronische nieuwsbrief rond het gebruik van intranet en bij uitbreiding elektronische communicatie geformuleerd. Van deze brief werden in 2002 een tiental nummers gemaakt.

De communicatiedienst organiseerde een dienstreis DG op 10 juni. Hierbij werd kennis gemaakt met een bedrijf dat aan eigen zuivelverwerking doet en met een aspergekweker.

Met het oog op de regionalisering werd de communicatieverantwoordelijke lid van de redactie van Quo Vadis (april - juli), een personeelsblad van de ex-federale collega's met het oog op begeleiding van de overgang.

12.9 OVERLEG

- Natuur- en Milieu-educatie (NME) landbouweducatie: wordt opgevolgd door de voltijdse medewerkster van de communicatiedienst;
- Werkgroep “Landbouweducatie”;
- Overleg voorafgaand aan een gezamenlijke beursparticipatie (met als partners o.a.: VLM, AMINAL, Vlaamse Compostorganisatie (VLACO), Openbare Vlaamse Afvalstoffenmaatschappij (OVAM) en VMM) wordt in de loop van het jaar vervangen door overleg met de nieuwe (ex-federale) collega's en resulteert in het bijeenroepen van de nieuwe structuur voor overleg departementaal (6 “poten” van het departement).

12.10 FOTOTHEEK

Foto's landbouw: nieuwe opdrachten waren er in 2002 voor o.a. het jaarverslag 2001, bij landbouwbeurzen, demonstraties, bedrijfsbezoeken.

Foto's (laten) maken is echter slechts de helft van het verhaal: ze danig repertoriëren dat er een optimaal gebruik van gemaakt kan worden door het gehele beleidsdomein en ook daarbuiten is een taak die spijtig genoeg op zich laat wachten.

12.11 REDACTIEWERK

De communicatiedienst levert heel wat redactioneel werk.

Jaarverslaggeving: het begint een traditie te worden, het werk is er echter niet minder om: het jaarverslag wordt zowel inhoudelijk als vormelijk bij de communicatiedienst gerealiseerd.

Bij andere brochures en publicaties is vaak ook redactioneel werk nodig. De verspreiding van persmededelingen impliceert meestal meer dan het louter verspreiden. Ook het "vertalen" naar HTML-pagina's van bestanden vergt meer en meer werk (website).

Dit geheel in de gedachte van het streven naar een zo hoog mogelijke kwaliteit van het geleverde werk (EFQM).

12.12 WERK VAN ORGANISATORISCHE AARD

Logisch eigenlijk, de groeifase waarin ons beleidsdomein nu zit brengt een aantal praktische problemen met zich mee:

- verspreiding van persberichten: wie doet wat, onder welke vorm en met welke timing?;
- Internet: vanaf eind december 2002 wordt de (ex)- federale website niet meer opgevolgd. Wat komt hiervoor in de plaats? (zie: www.vlaanderen.be/landbouw);
- intranet: organisatorisch zit het beleidsdomein onder het departement Economie, Werkgelegenheid, Binnenlandse aangelegenheden en Landbouw (EWBL). In de BBB-praktijk (Beter Bestuurlijk Beleid) vaart het reeds een eigen koers.... hoe vertalen we dit naar interne communicatie? Is er reeds nood aan een eigen intranet. En dan ook: wie doet wat, onder welke vorm en met welke timing?
- opzetten van "antennes" binnen de diensten van het beleidsdomein voor o.a.: beursrealisaties, Buitenkanalen, Internet en intranet/persberichten.....

In een dergelijke groeiperiode rijzen er heel wat praktische problemen waarvoor vaak "on the spot" een oplossing gevonden moet worden. Het is slechts met de nodige creativiteit en dankzij de inzet van alle betrokkenen dat hieraan mooi werk geleverd wordt.

12.13 EN DE TOEKOMST?

Vanaf januari 2002 worden de gevolgen van de regionalisering van landbouwbevoegdheden naar aanleiding van de Lambermontakkoorden concreet.

Zoals u in het bovenstaande kan lezen is de communicatiedienst één van de eerste diensten waar de gevolgen hiervan zich laten voelen.

Zondermeer positief is de in 2002 begonnen werving van een webmaster en een communicatieverantwoordelijke voor de website. Deze mensen zullen hun taak in het voorjaar van 2003 kunnen aanvangen. De verwachtingen zijn hooggespannen.

Als gevolg van de regionalisering wordt voor het voorjaar van 2003 de werving van een communicatieverantwoordelijke ter versterking van de dagelijkse werking in het vooruitzicht gesteld. Ook hier: geen gebrek aan werk!

Vanaf februari 2003 komt er eveneens een broodnodige administratieve versterking voor de dienst onder de vorm van een assistente in een startbaan.

13 ALT-INFORMATICA: OP WEG NAAR EEN DIGITALE OVERHEID

13.1 INLEIDING

Het jaar 2002 was het jaar van de grote veranderingen: de informaticacel, die welgeteld uit één sterveling bestond, begon te groeien.

Het was ook het jaar van het e-Government: Landbouw en Visserij werd een eigen cluster en voor die cluster werden er middelen en mensen voorzien.

Het verwaarloosde betaalorgaan werd plots het cruciale punt: er diende een reddingsoperatie opgezet te worden en dit ging samen met het samensmelten van het betaalorgaan van de Administratie Land- en Tuinbouw (ALT) en het betaalorgaan van onze ex-federale collega's.

Ook diende er een oplossing voor de varkensafbouw gevonden te worden: de ambtenaren welke deze dossiers behandelden hadden geen ondersteuning van de informatica.

13.2 DE REALISATIES

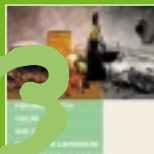
13.2.1 DE VARKENSAFBOW

Na het mislukken in 2001 van het nogal groots opgezet project van dossieropvolging, diende er een kleinere eenvoudige oplossing uitgedokterd te worden. De toepassing die maar een kleine reikwijdte had, werd in Access ontwikkeld met SQL Server als database, hetgeen voor ons een beproefde en stabiele oplossing is. Eind april 2002 had de ALT een werkende versie.

In 2002 handelde de cel "varkensafbouw" 273 aanvragen af, voor 95.398 varkens. In oktober 2002 werd beslist de maatregel uit te breiden naar stoppende rund- en pluimveebedrijven.

13.2.2 FISH AND GO

Het project Fish and Go dat een dossieropvolgingssysteem is voor de EU-steunverlening aan de visserij (Financieringsinstrument voor de Oriëntatie van de Visserij - FIOV) en agrovoeding (Europees Oriëntatie- en Garantie-fonds - EOGFL) werd besteld eind november 2001. De toepassing is Web-enabled zodanig dat ze kadert in e-Government. De realisatie was voorzien voor begin 2002 met testen in de zomervakantie zodanig dat er in september van start kon worden gegaan. Het project bleef maar aanmodderen door technische moeilijkheden tot grote wanhoop van al wie er bij betrokken was.

13.2.3 GREENBACK: DE MILIEUMAATREGELEN IN DE LANDBOUW

Het project Greenback, dat eveneens een e-Governmentproject is (de landbouwers kunnen hun contracten afsluiten en hun perceelopgaven doen via het Internet), kende een nog moeilijker traject: toen het af was bleek het met de verkeerde technologie gebouwd te zijn.

Hierdoor werd de start van het in productie gaan, wat voor september gepland was, gemist.

13.2.4 HET RDO/ADO-PROBLEEM

Het gedeelte van het programma van het Vlaams Landbouw Investeringsfonds dat voor de buitendiensten geschreven werd zat sinds zijn begin in 1997 met een lelijke fout behept: je kon het niet zomaar op een PC installeren, je diende er de ganse ontwikkelomgeving (Visual Basic 5.0-de computertaal) bij te nemen. Het probleem zat in Visual Basic zelf: die taal gebruikt een methode om de gegevens uit de database te halen die RDO (Remote Data Objects) heet. RDO werkt niet goed, het is in de versie 6.0 vervangen door een andere methode: ADO (ActiveX Data Objects).

In 2001 werd besloten dat de koe eindelijk eens bij de horens diende gevat te worden en dat het probleem te gronde diende opgelost te worden. De nieuwe versie van het programma gebruikt de ADO-methode.

In 2002 ging men de uitrol van de nieuwe versie doen, installeren van de nieuwe versie bij iedereen en het vervangen van de intussen verouderde PC's van het Vlaams Landbouw Investeringsfonds (VLIF). Om praktische redenen, de ICT-cel was nog een éénmanszaak, werd er besloten de uitrol als een project bij de outsourcer te bestellen. Dit stelde echter een budgettair probleem: de uitvoering werd noodgedwongen in stukjes besteld.

13.2.5 DE WEBSITE EN E-GOVERNMENT

De cel Communicatie en ICT, zoals ze inmiddels heet, was al lang tot de conclusie gekomen dat de Website iets meer kon zijn. Daarom werd er begin 2002 een studie besteld om de mogelijkheden rond de website af te tasten.

Er kwam echter een andere oplossing uit de bus. Er werd door de stuurgroep e-Government beslist in het kader van de nieuwe portaalsite een cluster "Landbouw" op te richten en een clusterbeheerder aan te stellen. Er werden ook middelen beschikbaar gesteld om een vernieuwde website te maken en twee bijkomende personeelsleden aan te werven.

Op 18 november kon "Landbouw" een eigen clusterplan voorstellen.

Ondertussen werd er aan een tussentijdse oplossing voor een betere website gewerkt.

13.2.6 HET LAMBERMONT-AKKOORD

Door het Lambermont-akkoord werd het Federale Ministerie van Landbouw opgesplitst naar de gemeenschappen en gewesten toe.

Er is een Lambermontteam aangesteld welke de integratie van onze nieuwe collega's voorbereidt.

Teneinde de migratiepaden voor te bereiden diende op korte termijn een studie uitgevoerd te worden met als doel de migratie en het gebruik van de generieke toepassingen (burotica-toepassingen) zo snel mogelijk te integreren in de ICT- infrastructuur van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap (MVG). Anderzijds diende de studie tevens aan te geven hoe de continuïteit voor de burotica toepassingen kon verzekerd worden. De studie onderzocht de meest optimale migratiepaden om tot deze integratie te kunnen komen. Volgende alternatieven werden onderzocht:

- Volledige integratie van de huidige burotica-toepassingen in het kader van de huidige netwerkinfrastructuur;
- Integratie van de burotica-toepassingen. Behoud van de huidige netwerkinfrastructuur en een koppeling met de MVG netwerkinfrastructuur;
- In de voorgestelde alternatieven werd tevens onderzocht welke de nodige hardware en software dient voorzien worden om deze integratie alternatieven mogelijk te maken.

13.2.7 HET BETAALORGAAN

Het betaalorgaan, dat in 2001 een audit van de Europese Commissie ondergaan had, kwam in een stroomversnelling terecht.

Er stelden zich twee problemen:

Ten eerste, het betaalorgaan diende over te gaan van de oude Client/Server-omgeving naar de nieuwe Web-omgeving.

Ten tweede, om aan de eisen van de Europese Commissie tegemoet te komen diende er versneld een integratie met het betaalorgaan van ex-DG3 te gebeuren. De nieuwe toepassing diende omgevormd te worden zodanig dat ze als "postkantoor" tussen de beheersdiensten en het ex-federale betaalorgaan kon fungeren.

De minister had nadrukkelijk gesteld dat dit voor haar belangrijk was. Er werd gewerkt naar een deadline van 1 april 2003. Ondertussen weten we dat de deadline gehaald werd.

13.2.8 NASCHOOLSE VORMING

De afdeling Land- en Tuinbouwvorming werkt via een website en bijhorende databank waarlangs 65 centra, die naschoolse activiteiten inrichten, door middel van rechtstreekse invoer in schermen of door filetransfer in XML-formaat subsidies kunnen aanvragen. Meer dan 50% van de aanvragen komen via het Internet binnen.

13.2.9 VLAAMS LANDBOUW INVESTERINGSFONDS (VLIF)

Het VLIF-programma, dat al sinds 1998 in gebruik is, kende een aantal aanpassingen waaronder het automatisch genereren van elektronische gegevens naar het betaalorgaan toe, waardoor er versneld kon ingevoerd worden in het betaalorgaan.

Het VLIF-programma werd aangepast om ook de FIVA-dossiers (Financieringsinstrument voor de Visserij en Aquicultuursector) te kunnen behandelen. Uiteindelijk werd het een aparte toepassing met een eigen database.

13.2.10 VLIMFIN

Een aantal personeelsleden kreeg opleiding en toegang tot Vlimfin, het financiële systeem van de Vlaamse Gemeenschap.

13.2.11 INTRANET

Begin oktober werd er een eigen intranetserver opgezet.

13.2.12 SOHO (SMALL OFFICE HOME OFFICE):

In het kader van thuiswerken kreeg een aantal personeelsleden een SOHO-oplossing, zodanig dat zij van thuis uit toegang kunnen verkrijgen tot het netwerk van het MVG.

13.2.13 PERSONEEL

Eind 2002 werd de ICT-cel uitgebreid met 1,5 man.

14 DE VRIJWILLIGE, VOLLEDIGE EN DEFINITIEVE STOPZETTING VAN DE PRODUCTIE VAN DIERLIJKE MEST, AFKOMSTIG VAN VARKENS, PLUIM- EN RUNDVEE

14.1 INLEIDING

Om aan de milieudoelstellingen en de verplichtingen van de Europese nitraatrichtlijn te kunnen beantwoorden, wordt het probleem van de mestoverschotten aangepakt. Vandaar dat er een driesporenbeleid is uitgestippeld, gebaseerd op drie pijlers, met name aanpak aan de bron, oordeelkundige bemesting en mestverwerking om globaal de milieudruk door nitraten, fosfaten en ammoniak binnen aanvaardbare grenzen te kunnen brengen en een daadwerkelijke verbetering van de milieukwaliteit te realiseren. Het verminderen van de nutriëntenproductie (aanpak aan de bron) is de meest evidente wijze om het mestoverschot te beperken. Dit kan gebeuren door onder meer het stimuleren van de afbouw van de veestapel door het uitkeren van een basisvergoeding.

Op 1 mei 2001 en op 3 juni 2002 gingen respectievelijk de eerste en de tweede inschrijfperiode voor de afbouw van de varkensstapel van start. De Vlaamse regering heeft in de loop van 2002 beslist om in 2003 zowel een derde inschrijfperiode voor de afbouw van de varkensstapel als een inschrijfperiode voor de afbouw van de pluim- en rundveestapel te voorzien.

Op 4 december 2002 heeft de Vlaamse regering de ontwerpen van besluit tot regeling van de vrijwillige, volledige en definitieve stopzetting van de productie van alle dierlijke mest, afkomstig van enerzijds pluimvee en anderzijds rundvee principieel goedgekeurd. Beide ontwerpbesluiten zijn opgesteld naar analogie van de regeling voor de varkensafbouw. Alle bestaande veeteeltinrichtingen met een geldige lopende milieuvergunning voor het houden van de diersoort rundvee of pluimvee komen in aanmerking voor een stopzettingsvergoeding. Ten gevolge van de stopzetting vervalt zowel de milieuvergunning als de nutriëntenhalte voor het houden van de diersoort in kwestie.

14.2 DE STOPZETTINGSREGLEMENTERING OMVAT DE VOLGENDE GROTE LIJNEN

14.2.1 WIE KOMT IN AANMERKING?

- de exploitant van een bestaande veeteeltinrichting;
- de exploitatie mag nog niet zijn stopgezet;
- de bestaande veeteeltinrichting dient te beschikken over een geldige milieuvergunning (op datum van aanvraag en stopzetting), de mestbankaangifte van 15 maart 2003 en een nutriëntenhalte;
- de exploitant dient binnen een bepaalde termijn vrijwillig, volledig en definitief te stoppen met het houden van de diersoort in kwestie.

14.2.2 WELKE VERGUNDE DIEREN KOMEN IN AANMERKING?

Diersoort varkens:

- beren en zeugen, inclusief biggen;
- varkens met een gewicht van 20 tot 110 kg en varkens van 110 kg of meer.

Diersoort rundvee:

- melkkoeien;
- vervangingsvee jonger dan 1 jaar;
- vervangingsvee van 1 jaar tot jonger dan 2 jaar;
- zoogkoeien;
- mestkalveren;
- runderen jonger dan 1 jaar;
- runderen van 1 jaar tot jonger dan 2 jaar;
- andere runderen.

Diersoort pluimvee:

- legkippen;
- opfokpoeljen van legkippen;
- slachtkuikens;
- slachtkuikenouderdieren;
- opfokpoeljen van slachtkuikenouderdieren.

14.2.3 WELK AANTAL VERGUNDE DIEREN WORDT VERGOED?

- het aantal aanwezige dieren volgens de laatste mestbankaangifte van 15 maart 2003;
- beperkt tot de gemiddelde veebezetting voor de vastlegging van de nutriëntenhalte.

Voor de diersoort varkens wordt het aantal vergunde varkens eveneens beperkt tot het gemiddelde van het aantal varkens, vermeld in het register van dierlijke mestproductie, van de vier maanden, voorafgaand aan de maand van de indiening van de aanvraag.

14.2.4 WIE DIENT DE AANVRAAG IN?

De exploitant, d.w.z. degene die effectief de dieren houdt. Volgens de milieuwetgeving dient de exploitant ook de houder te zijn van de milieuvergunning. Indien dit niet het geval is, kan de exploitant toch de aanvraag indienen, mits het uitdrukkelijk akkoord van de houder van de milieuvergunning met de stopzetting en de gevolgen daarvan.

14.2.5 WAT ZIJN DE GEVOLGEN VAN DE STOPZETTING?

- de milieuvergunning voor het houden van de diersoort in kwestie vervalt;
- de nutriëntenhalte voor de diersoort in kwestie vervalt;
- tot 10 jaar na het jaar van de stopzetting kan geen vergunning worden bekomen die zou leiden tot verhoging van de productie van mest van om het even welke diersoort of tot nieuwe mestproductie;
- gedurende de eerste vijf 5 jaar na de stopzetting wordt de aanvrager vrijstelling verleend van opname in de inventaris van leegstand van bedrijfsruimten.

14.2.6 HOEVEEL BEDRAAGT DE STOPZETTINGSVERGOEDING?

Diersoort varkens:

- 389,70 euro per zeug of per beer;
- 117,50 euro per varken met een gewicht van 20 tot 110 kg en per varken vanaf 110 kg.

Diersoort rundvee:

- 1.318,00 euro per melkkoe;
- 320,40 euro per vervangingsvee jonger dan 1 jaar;
- 640,80 euro per vervangingsvee van 1 jaar tot jonger dan 2 jaar;
- 1.318,00 euro per zoogkoe;
- 280,00 euro per mestkalf;
- 320,40 euro per rund jonger dan 1 jaar;
- 640,80 euro per rund van 1 jaar tot jonger dan 2 jaar;
- 640,80 euro per ander rund.

Diersoort pluimvee:

- 3,54 euro per legkip;
- 4,05 euro per opfokpoelje van legkippen;
- 2,28 euro per slachtkuiken;
- 12,00 euro per slachtkuikenouderdier;
- 4,05 euro per opfokpoelje van slachtkuiken ouderdieren.

14.2.7 AAN WIE WORDT DE VERGOEDING UITBETAALD?

De volledige stopzettingsvergoeding wordt aan de exploitant, de houder van de diersoort in kwestie, uitbetaald behoudens schuldoverdracht. De uitbetaling gebeurt in één, twee of drie gelijke jaarlijkse schijven, volgens de keuze van de aanvrager.

14.2.8 WELKE ZIJN DE STOPZETTINGSTERMIJNEN?

Deze termijnen gaan in na het akkoord van de aanvrager met de beslissing van de administratie omtrent de stopzettingsvergoeding en zijn de volgende.

Diersoort varkens:

uiterlijk 210 kalenderdagen.

Diersoort rundvee:

uiterlijk 12 maanden.

Diersoort pluimvee:

- legkip: uiterlijk 20 maanden;
- opfokpoelje van legkippen: uiterlijk 7 maanden;
- slachtkuiken: uiterlijk 12 maanden;
- slachtkuikenouderdier: uiterlijk 17 maanden;
- opfokpoelje van slachtkuiken ouderdieren: uiterlijk 7 maanden.

14.2.9 WAT MET HET ZOOGKOEIEN- EN MELKQUOTUM?

- de rundveehouder mag na 1 januari 2003 geen aanvraag voor de overdracht van het zoogkoeienquotum hebben ingediend;
- de rundveehouder die over een zoogkoeienquotum beschikt, verbindt zich in zijn aanvraag op straffe van verval dit zoogkoeienquotum niet over te dragen aan derden;
- de rundveehouder die over een melkquotum beschikt, verbindt zich in zijn aanvraag op straffe van verval dit melkquotum vrij te maken via het quotumfonds;
- het bedrag dat de rundveehouder vanwege het melkquotumfonds ontvangt, wordt in mindering gebracht van de stopzettingsvergoeding.

14.3 STAND VAN ZAKEN VARKENSAFBOUW

14.3.1 INGEDIENDE AANVRAGEN

De opkoopregeling voor de afbouw van de varkensstapel kende in 2002 in tegenstelling met het eerste jaar een geringe belangstelling. Er werden slechts 273 aanvragen ingediend voor een totaal van 12.063 zeugen en 89.640 mestvarkens. Onderstaande tabel 1 geeft het aantal aanvragen ingediend tijdens de voorbije twee jaar. In tabel 2 worden deze aanvragen uitgesplitst per provincie.

Tabel 1: Overzicht van het aantal ingediende aanvragen

Indieningsjaar	2001	2002
Aantal ingediende aanvragen	881	273
Aantal varkens op basis van de mestbankaangifte		
Zeugen/beren	20.767	12.063
Mestvarkens	294.669	89.640

Tabel 2: Verdeling van de aanvragen per provincie

provincie	2001		2002	
	Aantal	%	Aantal	%
Antwerpen	74	8,4	38	13,9
Limburg	48	5,4	30	11
Oost-Vlaanderen	201	22,8	61	22,3
Vlaams-Brabant	43	4,9	11	4,1
West-Vlaanderen	515	58,5	133	48,7
Totaal	881		273	

Het overgrote deel van de aanvragen kwam zowel voor 2001 als voor 2002 uit de provincies Oost- en West-Vlaanderen, wat niet verwonderlijk is, gezien het belang van de varkenshouderij in deze provincies. In tabel 3 wordt de hoeveelheid nutriënten weergegeven met betrekking tot deze ingediende aanvragen.

Tabel 3: Totaal nutriënten van de ingediende aanvragen

Jaar van indiening	Berekend nutriëntenhalte volgens het aantal zeugen/beren en mestvarkens waarvoor de stopzettingsvergoeding is aangevraagd.		Totaal toegekend nutriëntenhalte voor de diersoort varkens aan deze bedrijven door de Mestbank.	
	Stikstof	P ₂ O ₅	Stikstof	P ₂ O ₅
2001	4.329.150kg	1.871.707kg	5.207.063kg	2.663.751kg
2002	1.454.832kg	652.694kg	1.593.378kg	720.906kg

De potentiële nutriëntenhouden van deze bedrijven liggen een stuk hoger dan deze berekend op basis van het aantal varkens in aanmerking komend voor de bepaling van de stopzettingvergoeding.

14.3.2 BEHANDELDE AANVRAGEN

Met het ter beschikking gesteld bedrag van 24.789.352 euro (1 miljard BEF) in 2002 voor de uitvoering van het stopzettingsdecreet zijn in eerst instantie de aanvragen van 2001 afgewerkt die omwille van budgettaire reden niet konden behandeld worden in het indieningsjaar en vervolgens de aanvragen ingediend in 2002. In totaal werden 289 aanvragen (ingediend in 2001) en 273 aanvragen (ingediend in 2002) onderzocht, waarvan een detail wordt weergegeven in tabel 4.

Tabel 4: Overzicht van de behandelde aanvragen in 2002

	Aanvragen ingediend in 2001 Aantal	Aanvragen ingediend in 2002 Aantal
Ingetrokken	5	9
Gunstig beslist	266	255
Ongunstig beslist	17	8
Aanvragen nog in onderzoek	1	1
Totaal	289	273

25 aanvragen werden ongunstig beslist omwille van:

- geen of niet geldige milieuvergunning;
- geen varkens vermeld op de Mestbankaangifte van het laatste jaar;
- geen nutriëntenhouden voor varkens toegekend aan de veeteeltinrichting;
- geen varkens meer aanwezig gedurende de 4 maanden voorafgaand aan de aanvraag (van toepassing voor aanvragen ingediend in 2002).

266 en 255 aanvragers hebben een gunstige beslissing ontvangen. De regelgeving voorziet dat de varkenshouders na het ontvangen van een gunstig voorstel 14 dagen tijd hebben om al of niet in te gaan op het voorstel inzake stopzettingvergoeding.

Navolgende tabel 5 geeft een inzicht in de finale resultaten van de gunstig besliste aanvragen.

Tabel 5: Overzicht van de gunstig besliste aanvragen

Aanvragen ingediend in 2001 en behandeld in 2002				
	Aantal	Bedrag in euro	Zeugen/beren	mestvarkens
Gunstig beslist	266	11.619.494	5.805	79.826
waarvan :				
Akkoord met gunstig voorstel (stoppen)	219	8.233.424,53	4.891	53.850
Niet akkoord met gunstig voorstel (stoppen niet)	47	3.386.069,87	914	25.786
Aanvragen ingediend in 2002 en behandeld in 2002				
	Aantal	Bedrag in euro	Zeugen/beren	mestvarkens
Gunstig beslist	255	12.133.931,3	10.804	67.435
waarvan :				
Akkoord met gunstig voorstel (stoppen)	216	9.409.855,60	9.248	49.412
Niet akkoord met gunstig voorstel (stoppen niet)	39	2.724.075,70	1.556	18.023

In totaal gaan 435 varkenshouders akkoord met de voorgestelde stopzettingvergoeding zodat voor 14.139 zeugen/beren en 103.262 mestvarkens de stopzettingvergoeding dient uitbetaald. De totale stopzettingvergoeding hiervoor bedraagt 17.643.280,13 euro. Deze afbouw betekent naar nutriëntenhouden dat er 1,6 miljoen kg stikstof en 0,7 miljoen kg P2O5 wordt ingekort.

14.3.3 GEOGRAFISCHE VERDELING

Provinciale verdeling van de gunstig besliste aanvragen, ingediend in de eerste indieningsronde en behandeld in 2001 en 2002. Van de 881 ingediende aanvragen zijn er 843 gunstig beslist, waarvan de provinciale verdeling wordt weergegeven in tabel 6.

Tabel 6: Verdeling van de gunstig besliste aanvragen ingediend in 2001 per provincie

Provincie	Gunstig besliste		Akkoord met gunstig voorstel (stoppen met de varkensproductie)		Niet akkoord met gunstig voorstel (stoppen niet met de varkensproductie)	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Antwerpen	74	8,8%	63	8,4%	11	11,6%
Vlaams-Brabant	40	4,7%	38	5,1%	2	2,1%
Limburg	49	5,8%	42	5,6%	7	7,4%
Oost-Vlaanderen	185	21,9%	168	22,5%	17	17,9%
West-Vlaanderen	495	58,7%	437	58,4%	58	61,1%
Totaal	843		748		95	

Provinciale verdeling van de gunstig besliste aanvragen, ingediend in de tweede indieningsronde en behandeld in 2002. Van de 273 ingediende aanvragen zijn er 255 gunstig beslist. De provinciale verdeling wordt weergegeven in tabel 7.

Tabel 7: Verdeling van de gunstig besliste aanvragen ingediend in 2002 per provincie

Provincie	Gunstig besliste		Akkoord met gunstig voorstel (stoppen met de varkensproductie)		Niet akkoord met gunstig voorstel (stoppen niet met de varkensproductie)	
	Aantal	%	Aantal	%	Aantal	%
Antwerpen	37	14,5%	28	13%	9	23,1%
Vlaams-Brabant	8	3,1%	8	3,7%	0	0%
Limburg	31	12,2%	24	11,1%	7	18%
Oost-Vlaanderen	58	22,7%	54	25%	4	10,3%
West-Vlaanderen	121	47,5%	102	47,2%	19	48,6%
Totaal	255	100%	216	100%	39	100%

14.3.4 BEDRIJFSTYPE

Een verdeling van de aanvragen ingediend in 2001 en 2002 die daadwerkelijk stoppen met de varkensproductie volgens bedrijfstype wordt weergegeven in tabel 8.

Tabel 8: Verdeling van de aanvragen volgens bedrijfstype

Bedrijfstype	Indieningsjaar 2001		Indieningsjaar 2002	
	Aantal		Aantal	
Zeugenbedrijven	225		101	
Mestvarkensbedrijven	416		94	
Bedrijven met zeugen en mestvarkens	107		21	
Totaal	748		216	

Vooral mestvarkensbedrijven hebben gedurende het eerste indieningsjaar (2001) gebruik gemaakt van de maatregel, in het tweede indieningsjaar hebben vooral zeugenbedrijven gebruik gemaakt van de maatregel.

Vervolgens tonen de gegevens van de tabellen 9 tot en met 11 aan dat vooral kleine bedrijven op de maatregel zijn ingegaan.

Zeugenbedrijven

Tabel 9: Overzicht van het aantal stoppers volgens het aantal zeugen per bedrijf

Aantal zeugen/bedrijf	Indieningsjaar 2001 Aantal	Indieningsjaar 2002 Aantal
1-20	57	11
21-60	91	36
61-100	38	18
>100	39	36
totaal	225	101

Mestvarkensbedrijven

Tabel 10: Overzicht van het aantal stoppers volgens het aantal mestvarkens per bedrijf

Aantal mestvarkens/bedrijf	Indieningsjaar 2001 Aantal	Indieningsjaar 2002 Aantal
0-100	29	10
101-500	285	67
501-1000	71	12
1001-1500	203	
1501-2000	4	0
2001-3000	4	1
>3000	3	1
totaal	416	94

Bedrijven met zeugen en mestvarkens

Tabel 11: Overzicht van het aantal stoppers volgens het aantal zeugen en mestvarkens per bedrijf

Aantal zeugen en mestvarkens/bedrijf	Indieningsjaar 2001 Aantal	Indieningsjaar 2002 Aantal
0-100	13	1
101-500	60	12
501-1000	32	7
>1000	2	1
totaal	107	21

14.3.5 LEEFTIJD VAN DE AANVRAGERS

Vooraf oudere bedrijfsleiders maken gebruik van deze maatregel, dit wordt in detail weergegeven in tabel 12.

Tabel 12: Verdeling van het aantal stoppers volgens leeftijd

Leeftijd van de aanvragers	Indieningsjaar 2001 Aantal	Indieningsjaar 2002 Aantal
21-30j	14	1
31-40j	85	30
41-50j	115	51
51-60j	180	64
61-70j	321	66
>70j	33	4
totaal	748	216

14.3.6 UITBETALING VAN DE AANVRAGEN

Eind 2002 hadden voor de twee indieningsjaren reeds 720 varkenshouders meegedeeld dat ze definitief gestopt waren met het houden van varkens; na een controle ter plaatse en het overmaken van het controleverslag aan de hoofddienst worden deze uitbetaald. Een overzicht van de stand inzake uitbetaling wordt weergegeven in tabel 13.

Tabel 13 : Overzicht van de stand inzake uitbetaling

	Beslissingsjaar 2001		Beslissingsjaar 2002	
	Aantal	Bedrag in euro	Aantal	Bedrag in euro
Uitbetaald	518	23.481.444,92	153	4.098.731,26
Ter controle buitendienst	6		43	
Wachten op mededeling stopzettingsdatum van de varkenshouder	5		239	

15 HET BETAALORGAAN VAN DE ADMINISTRATIE LAND- EN TUINBOUW (ALT) IN 2002

15.1 DE OPDRACHTEN

De tweede pijler van het Europees gemeenschappelijk landbouwbeleid onderkent de verschillende noden van het platteland, alsook de eisen die het leefmilieu en de huidige maatschappij eraan stellen. Met het plattelandsonontwikkelingsbeleid wil Europa een samenhangend en duurzaam kader scheppen dat de toekomst van de plattelandsgebieden waarborgt en het behoud en de creatie van tewerkstelling op het platteland stimuleert.

De principes van dit plattelandsbeleid toegepast op het Vlaams Gewest zijn de volgende:

- de economische leefbaarheid van de Vlaamse land- en tuinbouwbedrijven ondersteunen door diversificatie en risicospreiding te bevorderen en de multifunctionele rol te ontwikkelen;
- het bevorderen van kwaliteitsvolle productiemethodes die milieu- en diervriendelijk en sociaal verantwoord zijn;
- de versnelde ontwikkeling van verbrede activiteiten, biologische landbouw en van de markt van hoeveproducten;
- het inschakelen van land- en tuinbouwers in de natuurontwikkeling binnen de agrarische structuur en daarbuiten binnen vooraf afgebakende natuurgebieden;
- het verder uitbouwen van een duurzaam bosbouwbeleid;
- het bevorderen van de economische betekenis van de Vlaamse plattelandsgebieden door diversificatie van de plattelandseconomie;
- het bevorderen van de medegebruikfunctie van de plattelandsgebieden;
- de bevordering van de leefbaarheid van de plattelandskernen;
- de aandacht voor de integratie van kwetsbare bewonersgroepen op het Vlaamse platteland;
- het omschakelen naar duurzaam waterbeheer.

Alle maatregelen voor de plattelandsonontwikkeling worden door de Europese Commissie en de lidstaten en regio's gezamenlijk gefinancierd. De betrokken communautaire kredieten komen uit hetzij de afdeling Garantie, hetzij de afdeling Oriëntatie van het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw (EOGFL). Deze laatste afdeling financiert de plattelandsonontwikkeling in doelstelling 1 gebieden (doelstelling 1 van de Structuurfondsen is gericht op de bevordering van de ontwikkeling en de structurele aanpassing van regio's met een ontwikkelingsachterstand). Daar Vlaanderen geen doelstelling 1 gebieden bezit, komt de Europese financiering integraal uit de afdeling Garantie van het EOGFL.

In uitvoering van de Verordeningen (EU) 1257/99 en 445/2002¹ werd voor het Vlaamse Gewest een programma voor plattelandsonontwikkeling opgesteld voor de periode 2000-2006, dat op 6 oktober 2000 door de Europese Commissie werd goedgekeurd.

Het Vlaamse betaalorgaan EOGFL Garantie is het financiële instrument ter uitvoering van het Vlaamse programma voor plattelandsonontwikkeling. Het werd opgericht bij Besluit van de Vlaamse regering van 8 juni 2001 en door de Vlaamse minister, bevoegd voor het landbouwbeleid, voorlopig erkend op 7 november 2002.

Met de plattelandsonontwikkeling is voor Vlaanderen een bedrag van 537,38 miljoen euro gemoeid. Het programma omvat een hele waaier aan maatregelen zoals steun voor investeringen in (duurzame) landbouwbedrijven, steun aan vormingsactiviteiten, natuurbeheer, milieuvriendelijke landbouw, diversificatie van de plattelandseconomie, steun aan bebossing, steun aan afzet en verwerking van kwaliteitslandbouwproducten, landinrichting en ruilverkaveling...

Al deze maatregelen worden beheerd door verschillende afdelingen van de Administratie Milieu, Natuur, Land- en Waterbeheer (AMINAL), de Vlaamse Landmaatschappij (VLM), de Administratie Ruimtelijke Ordening, Huisvesting en Monumenten en Landschappen (AROHM) en de ALT. Deze beherende diensten staan in voor de toekenning van de steun en de technische uitvoering van de acties in het kader van de plattelandsonontwikkeling. Het Vlaamse betaalorgaan is verantwoordelijk voor de uitbetalingen aan de begunstigden, voor de administratie van de betalingen en heeft een interne auditrol te vervullen.

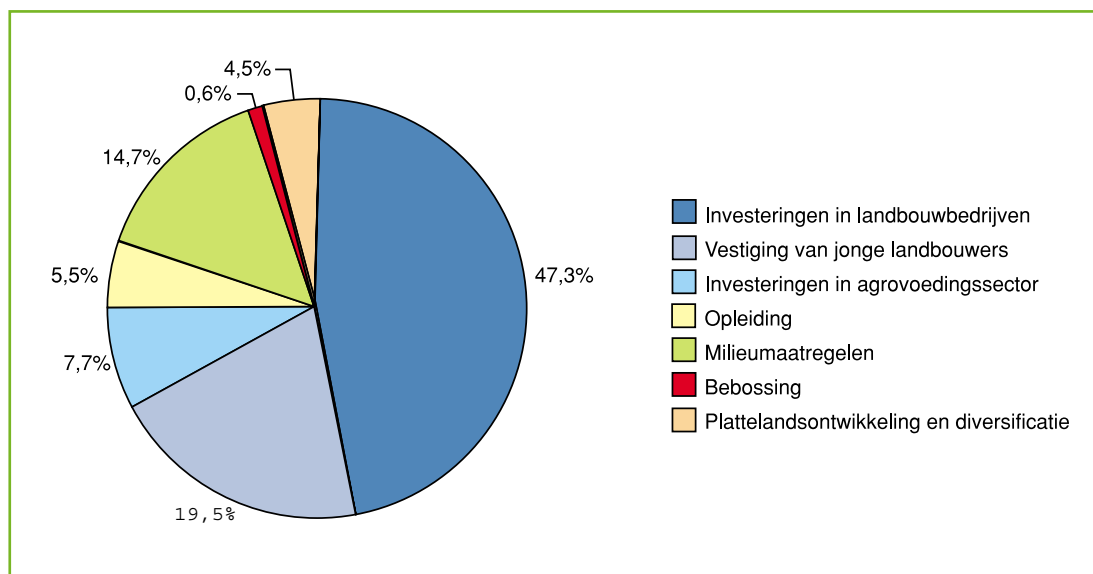
15.2 DE UITBETALINGEN

De uitbetaalde steun in Europees boekjaar 2002 (periode 16/10/2001 tot en met 15/10/2002) bedroeg circa 77 miljoen euro waarvan circa 30 miljoen euro werd gefinancierd door het EOGFL-afdeling Garantie. Dit betekent dat voor het boekjaar 2002 circa 90% van de initieel geraamde EU uitgaven werd gehaald. Zoals vermeld in het vorige jaarverslag bedroeg dit voor het boekjaar 2001 slechts 36%. De EU keurde de jaarrekeningen 2002 in april 2003 goed.

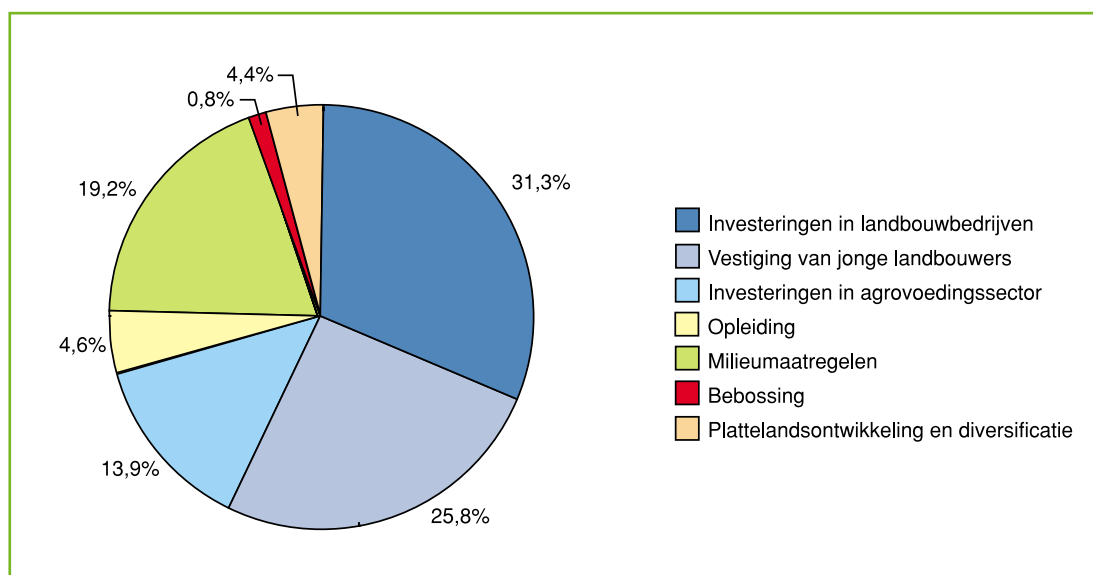
¹ Verordening 445/2002 vervangt Verordening 1750/99

In grafiek 1 wordt de procentuele verdeling van de globale steun uitbetaald aan de begunstigden volgens de hoofdoriëntaties van de diverse maatregelen in het plattelandsontwikkelingsplan 2000 - 2006 weergegeven. In grafiek 2 wordt dezelfde verdeling van het Europese aandeel in die steun weergegeven.

Grafiek 1: Totale steun in het kader van het plattelandsprogramma 2000 - 2006 uitbetaald door het ALT-betalorgaan tijdens het EOGFL-boekjaar 16/10/2001 - 15/10/2002 aan de begunstigden

Grafiek 2: Europese cofinanciering plattelandsprogramma 2000 - 2006 uitbetaald door het ALT-betalorgaan tijdens het EOGFL-boekjaar 16/10/2001 - 15/10/2002

15.3 RATIONALISERINGSMATREGELEN

Voor het eerst werd voor het Europese boekjaar 2002 de functie 'interne controle' uitbesteed aan een auditbureau. Zowel bilaterale gesprekken met de Europese Commissie als deze diepgaande interne audit wezen op een aantal structurele tekortkomingen binnen het betaalorgaan zoals o.a. een gebrek aan functiescheidingen. Tevens wees de Europese Commissie op de dringende noodzaak om versneld een integratie tot stand te brengen tussen het ALT-betalorgaan (plattelandsmaatregelen) en het DG3²-betalorgaan (inkomenssteun). Dat laatste was immers sinds 1 januari 2002 theoretisch en sinds 16 oktober 2002 ook operationeel geregionaliseerd.

Daarom werd medio september 2002 beslist een aantal maatregelen uit te werken die op 1 april 2003 tot een effectieve integratie van het ALT-betalorgaan in het DG3 (ALP)-betalorgaan dienden te leiden. Hierbij werd uitgegaan van onder meer volgende hoofdprincipes:

- minimale impact op de structuur en de IT-toepassingen van zowel de beheersdiensten als de ontvangende entiteit DG3(ALP);
- volstrekte afscheiding van de functie bestaan van betalingen ten opzichte van de andere functies van het betaalorgaan (t.t.z. uitvoeren en administreren van de betalingen). D.w.z. dat de beheersdiensten voortaan volledig autonoom de uitbetalingen voor steunaanvragen in het kader van het Plattelandsontwikkelingsplan 2000 - 2006 autoriseren;
- éénduidige identificatie van alle begunstigden.

Om deze doelstellingen te realiseren werden onder meer volgende acties ondernomen:

- uitbouw van een IT-interface tussen de bestaande IT-toepassingen van het ALT-betalorgaan en de bestaande toepassingen van DG3 (ALP). Hierin zijn een aantal beveiligingen ingebouwd zodat slechts en uitsluitend de beheersdiensten betalingen kunnen toestaan. Deze worden vervolgens betaald en geadmineistreerd volgens de werkwijzen gangbaar binnen DG3 (ALP);
- de voorbereiding van een Besluit van de Vlaamse regering tot opheffing van het bestaande ALT-betalorgaan waarbij het geïntegreerd wordt in de bestaande DG3(ALP)-structuren. Dit besluit werd op 28 maart 2003 goedgekeurd door de Vlaamse regering (publicatie in Belgisch Staatsblad op 24 april 2003). Het nieuwe integrerend betaalorgaan is dan ook sinds 1 april 2003 operationeel onder de benaming 'Vlaams betaalorgaan voor het Europees Oriëntatie- en Garantiefonds voor de Landbouw, afdeling Garantie';
- de voorbereiding en ondertekening van nieuwe protocollen met de beheersdiensten. Deze protocollen zijn gebaseerd op een gemeenschappelijk kaderprotocol;
- de overname en het gebruik door de beheersdiensten van de producentennummers in gebruik bij DG3 (ALP). Een procedure werd uitgewerkt voor het toekennen van een dergelijk nummer aan begunstigden van plattelandsmaatregelen die niet in de databank van DG3 (ALP) voorkwamen.

16 BETER BESTUURLIJK BELEID (BBB)

Nu nog een administratief jaarverslag uitwerken zonder melding te maken van Beter Bestuurlijk Beleid zou haast zondig zijn. Toch hebben blijkbaar (vermoedelijk) vele partijen de complexiteit van dit veranderingsproces onderschat, waardoor het meer tijd vraagt om uitgewerkt en gedragen te worden, wat het geduld van vele ambtenaren op de proef stelt en hen het gevoel geeft dat het BBB-proces misschien wel wat weg heeft van een processie van Echternach.

Daarom is het goed even bij de toch reeds gerealiseerde stappen te verwijlen. De Vlaamse Regering besliste op 1 februari 2002 inzake het kader voor de organisatorische invulling van de Management Ondersteunende Diensten (MOD) van de beleidsdomeinen, waaronder landbouw en visserij. Deze beslissing werd op 15 juli 2002 vervolledigd door een concretere invulling te voorzien wat de organisatie van een MOD betreft. Op 8 maart 2002 keurde de Vlaamse Regering principieel het voorontwerp van kaderdecreet Beter Bestuurlijk Beleid goed. Op 19 juli 2002 werd het voorontwerp definitief goedgekeurd en toegestuurd naar het Vlaams Parlement.

De Vlaamse Regering sprak zich eveneens uit inzake de regeling van de Strategische Adviesraden: op 29 maart 2002 principieel akkoord met voorontwerp, 05 juli 2002 principiële goedkeuring m.b.t. adviesaanvraag Raad van State, 6 december 2002 definitieve goedkeuring en doorsturing naar het Vlaams Parlement.

Belangrijk voor de toekomst van de ambtenaar en parallel lopende met BBB werden op 15 juli 2002 door de Vlaamse Regering de krachtlijnen voor een nieuw raamstatuut goedgekeurd.

Op 19 juli 2002 keurde de Vlaamse Regering principieel de sectorale invulling m.b.t. het beleidsdomein Landbouw en Visserij goed. Tevens werd directeur-generaal wnd. Noël Van Ginderachter aangesteld als veranderingsmanager BBB voor het beleidsdomein Landbouw en Visserij, waardoor de directeur-generaal van ALT, tot dan dé BBB-trekker, terug wat meer ruimte kreeg voor zijn courante opdrachten.

Op 20 september 2002 sprak de Vlaamse Regering zich eveneens uit over HRM en facilitair management binnen BBB.

Wat betekent voornoemde kort in mensentaal. Ons toekomstig Vlaams ministerie Landbouw en Visserij kent zijn organisatiestructuur, zijn processen en zijn beschikbare voltijdse equivalenten (VTE's). Elke entiteit van de structuur werd in detail beschreven. De missie van iedere subentiteit is bekend. Er wordt juridisch werk geleverd (besluiten, decreten) voor de oprichting van het intern zelfstandig agentschap landbouwproductiebeheer, het intern zelfstandig agentschap met rechtspersoonlijkheid Instituut voor Landbouwvoorlichting en - onderzoek, het extern verzelfstandigd agentschap (privaatrechterlijk) als opvolger van het Vlaams Promotiecentrum voor de Agro- en Visserijmarketing (VLAM) vzw en de strategische adviesraad. Ook de invulling van de MOD (personeel, boekhouding, communicatie, facility...) is volop aan de gang. We beseffen nog niet halverwege het BBB-menu te zijn, en kijken dus prangend uit naar: "Wordt 1 april 2004 de start van BBB in de Vlaamse overheid?".

17 VLAAMS PROMOTIECENTRUM VOOR AGRO- EN VISSELIJMARKETING (VLAM)

VLAM staat voor het Vlaams promotiecentrum voor Agro- en Visserijmarketing vzw. Het is een privaatrechtelijke organisatie die de afzet van de Vlaamse landbouw-, tuinbouw- en visserijproducten bevordert in binnen- en buitenland. Opdrachtgever is de Vlaamse overheid en er is een nauwe samenwerking met het bedrijfsleven. In hoofdzaak wordt het VLAM-promotiebudget samengesteld uit promotiefondsen die geïnd worden bij de verschillende geledingen uit de land- en tuinbouwsectoren en de visserijsector. Ook subsidieert de Vlaamse overheid de algemene werking en sectoroverstijgende en sectorondersteunende promotiewerking. Daarnaast is er financiële steun van de Europese Unie voor bepaalde promotieprojecten.

17.1 SAMENWERKING MET DE SECTOR

Nauwe contacten onderhouden met de land- en tuinbouwsector en de visserijsector is essentieel voor VLAM. Tien sectorgroepen zorgen voor een vlotte samenwerking met de diverse landbouwsectoren. Overkoepelend is er een Raad van Beheer waarin de vertegenwoordigers van de belangrijkste beroepsorganisaties uit de land- en tuinbouw, handel en distributie zetelen. Het VLAM-promotiebeleid wordt mede door hen vormgegeven.

17.2 TIEN SECTORGROEPEN

Een 'horizontaal' programma voorziet in afzetbevorderende activiteiten die de land- en tuinbouw en de zeevisserij in hun geheel ten goede komen. Daarnaast beschikt elk van de volgende sectoren over een eigen budget en programma: akkerbouw; groenten en fruit; sierteelt; runderen, kalveren, schapen, geiten en paarden; varkens; pluimvee, eieren en kleinvee; zuivel; zeevisserij; brood en banket; bio-, hoeve- en streekproducten.

17.3 KNOW HOW

In de promotie legt VLAM het accent op kwaliteit en productdifferentie. Het promotiecentrum heeft ruime ervaring met de totstandkoming van kwaliteitslabels en systemen van integrale ketenbewaking. Daardoor komen onze producten tegemoet aan nagenoeg alle veeleisende wensen van binnen- en buitenlandse afnemers. Vlaanderen staat bovendien garant voor strenge controles in alle onderdelen van de productie- en commercialisatieketen. Dit biedt de beste garanties voor de klant en de eindverbruiker dat het voedsel veilig is. De kwaliteit wordt gegarandeerd. Vlaanderen bekleedt op dit vlak een voortrekkersrol in Europa.

17.4 PROMOTIE BINNENLAND

De consument staat centraal in de binnenlandse promotie. Om deze doelgroep krachtadig te bereiken, maakt VLAM uitgebreid gebruik van de massamedia. Door reclamespots op radio en televisie, in de bioscoop, via publiciteit in kranten en tijdschriften, enz. bereikt de VLAM-boodschap miljoenen consumenten. Daarnaast wordt de kwaliteit van de Vlaamse land- en tuinbouwproducten ook onder de aandacht van de verbruiker gebracht in de winkels en in het straatbeeld. Door middel van brochures, receptenfolders, kookboeken, affiches, enz... wordt dit bereikt. Deelname aan (vak)beurzen en tentoonstellingen verhoogt eveneens de uitstraling van de Vlaamse producten.

De VLAM-infoshop zorgt voor de verdere doorstroming van promotiemateriaal naar consument en handel. De persdienst ondersteunt de promotie via voorlichting naar de media. Een belangrijk communicatiekanaal is ook de website www.vlam.be.

17.5 PROMOTIE BUITENLAND

De promotie in het buitenland is eerder handelsgericht en spitst zich vooral toe op de contacten met de distributie. Samen met hen worden winkelacties opgezet om de Vlaamse producten op de voorgrond te plaatsen. De Vlaamse producten meer naambekendheid geven, bereiken we door inlassingen en redactionele bijdragen in buitenlandse vaktijdschriften.

Twee van onze belangrijkste afzetmarkten zijn onze grootste buurlanden Frankrijk en Duitsland. Voor de export-promotie naar die twee landen werkt VLAM vanuit een eigen kantoor in Parijs en Keulen. Deze buitenlandse kantoren nemen ook de Zwitserse en de Oostenrijkse markt voor hun rekening. Om ook de andere exportmarkten te bespelen, werkt het promotiecentrum vaak samen met Export Vlaanderen.

Voortdurend is VLAM op zoek naar nieuwe afzetmarkten. Daarom worden regelmatig prospecties gedaan. Ook neemt VLAM deel aan belangrijke internationale voedings- en vakbeurzen. De exportgerichte beroepsorganisaties en bedrijven krijgen hierbij materiële en/of financiële ondersteuning.

Trefdagen en Vlaamse weken in het buitenland brengen de Vlaamse producten eveneens voor het voetlicht.

17.6 DE MARKT BEPAALT DE KOERS

De promotiecampagnes die VLAM voert, zijn onderbouwd met marktstudies en marktanalyses. Een permanente opvolging van het verbruik bij 3.000 gezinnen is een belangrijk instrument voor de binnenlandse promotie. Het promotiebeleid wordt afgestemd op de vraag van de consument, die steeds kwaliteitsbewuster wordt. VLAM stimuleert het streven naar integrale kwaliteitszorg door keurmerken en labels in te voeren. Deze worden geschraagd door gedetailleerde lastenboeken en nauwgezette controles.

De gevoerde campagnes worden uitgebreid geëvalueerd en getoetst aan de doelstelling. Waar nodig worden de campagnes bijgestuurd.

17.7 ZWAARTEPUNTEN VAN 2002

17.7.1 CAMPAGNES

In 2002 startte de visserijsector een nieuwe campagne onder de slogan 'Vis of vis? Uw vishandelaar vist het graag voor u uit'. Met deze campagne wil de sector de nadruk leggen op het uitgebreide visassortiment zodat de consument niet altijd moet terugvallen op de best gekende soorten.

Andere sectoren zetten hun reeds lopende campagnes verder. Zo waren er campagnes voor aardappelen en friet, Flandria-groenten, aardbeien, hardfruit (nieuwe oogst), 'The Art of'-sierteeltcampagne, een generieke campagne voor rundvlees en varkensvlees, Meesterlyck-vleeswaren, Certus-varkensvlees, Meritus-rundvlees, voorlichtingscampagne rundvlees (met EU-steun), pluimvee, eieren (scholencampagne), kaas, melk, Wakkere Bakker en Bio (bioblocampagne).

17.7.2 VOEDINGSINFORMATIE

De integratie van de vzw Nutrition Information Centre (NICE) in de VLAM-werking was een ander opvallend punt in 2002. Voedingsinformatie verstrekken aan opinieleiders blijft hun primaire taak, maar hun informatieopdracht wordt nu ook sectorondersteunend aangewend.

17.7.3 VERDERE UITBOUW WEBSITE

De website van VLAM wordt een steeds belangrijker instrument in de communicatie. In 2002 werd de site opgesplitst in een business-to-business en een consumentensite om nog doelgerichter te kunnen communiceren.

17.7.4 EUROPESE INSPANNING

VLAM heeft in 2002 kunnen inschrijven voor, of participeren aan, een aantal Europese programma's. Voor de sectoren 'Groenten en Fruit' en 'Vlees' werd ingeschreven op het programma voor 'derde landen'. Daarnaast werd voor enkele sectoren en enkele producten ingeschreven op programma's gericht op de interne markt (fruit, witloof, zuivel en sierteelt).

17.7.5 BELPLUME VZW

Het kwaliteitsbeleid werd ook verder uitgebouwd. Naast de bestaande systemen voor de vleessectoren en voor melk, werd voor braadkippen de nieuwe vzw Belplume opgericht (IKB). Dit systeem van 'Integrale Kwaliteitsbeheersing voor Braadkippen' wil de kwaliteit, de voedselveiligheid, het dierenwelzijn, de dierengezondheid en de optimalisatie van de hele productiekolom bewerkstelligen.

18.1 ELEKTRONISCHE COMMUNICATIE - DOELGROEP OPINIELEIDERS, INFORMATION SEEKERS

18.1.1 HISTORIEK

De website www.vilt.be werd gelanceerd in september 2000. Na de dioxinecrisis werd immers de nood gevoeld om basisinformatie over de Vlaamse land- en tuinbouw permanent ter beschikking te hebben van opinieleiders. Het aantal pageviews dat de site scoorde, evolueerde zeer snel. We startten met 13.000 de eerste maand en zijn intussen opgeklommen tot 120.000 (!). De website werd het gezicht van VILT in de hele sector. VILT is er de afgelopen maanden in geslaagd een redelijke tot goede naambekendheid af te dwingen bij de eigen achterban én de doelgroepen.

18.1.2 MAILINGLISTS

Wie niet geabonneerd is op één van de drie mailinglists mist heel wat informatie:

18.1.2.1 NIEUWSOVERZICHT

Dagelijks nieuwsoverzicht: 6 dagen op 7 ontvangen bijna 500 abonnees elke ochtend iets na 10u 's ochtends de titels + samenvatting van de nieuwsberichten die VILT de afgelopen 24u publiceerde. De teller van het aantal gepubliceerde berichten op de website staat nu op 3.705, waarvan er 1.278 gepubliceerd werden in 2002 (gemiddeld 3,5 berichten per dag!). Al deze berichten zijn consulteerbaar op trefwoord. Deze database is van onschatbare waarde voor iedereen die op zoek is naar informatie en de historie rond alle landbouwthema's. Trend mailinglist: zeer sterk stijgend.

18.1.2.2 NIEUWSFLITSEN

Eigen berichtgeving verstuurt VILT via een aparte mailinglist. Berichten die voldoen qua nieuwswaarde, maatschappelijke relevantie en actualiteit worden ook naar de pers verstuurd. Het aantal abonnees bedraagt 2.500, exclusief het persbestand van 155 records. In 2002 werden via mailinglist een 100-tal berichten verstuurd. Trend: zeer sterk stijgend.

18.1.2.3 GEVILT:

Iedere maandag wordt een geVILT, gepubliceerd. Het is een duidingsmagazine dat elke week bestaat uit twee artikels over eenzelfde onderwerp. De jongste maanden maakte VILT ophefmakende e-zines omtrent Vera Dua, Piet Vanthemsche, de integratie, het landbouwbeleid, dubbelinterview Adriaens-Devisch, etc. Het aantal gepubliceerde artikels in 2002 bedraagt 78, het aantal abonnees ruim 4.670. Trend: licht stijgend.

Via de mailinglists achterhalen we het profiel van onze 7.799 huidige abonnees. Dit staal is ongetwijfeld representatief voor de bezoekers op de website. Hieruit blijkt dat VILT uiteraard heel wat opinieleiders uit de eigen sector bereikt, maar daarnaast ook organisaties die zich bewegen in de marge van de land- en tuinbouw: derdewereld-, consumenten- en milieuorganisaties. Dit is een verworvenheid waar na de dioxinecrisis enkel van gedroomd werd!

18.2 TENTOONSTELLING BOE!!!R - DOELGROEP BASISONDERWIJS

Na de herstellingen in 2001 (sponsoring Phytofar, Landbouwkrediet en Fedagrim) konden de twee interactieve kindertentoonstellingen Boe!!!r in 2002 nog een zorgeloos jaar afwerken, waarbij in totaal 81 locaties werden bezocht. Bij de drie tentoonstellingspanelen (akkerbouw, veeteelt en tuinbouw) horen voor elke leerling en leerkracht ook een folder en werkboekje. Het succes van een dergelijk initiatief is gegarandeerd: één enkele mailing volstaat om een heel schooljaar vol te boeken.

Met dit project dat VILT in 2002 ruim 46.000 euro kostte, werden ongeveer 20.000 leerlingen bereikt. Dit is een kostprijs van 2,3 euro per contact (bezoek tentoonstelling + folder + werkboekje). Wegens slijtage zullen de tentoonstellingsblokken aan het eind van het lopende schooljaar uit roulatie worden genomen. VILT is op zoek naar een geschikte eindlocatie voor de blokken. Er is interesse vanuit het Plattelandscentrum Meetjesland om de blokken een passende bestemming te geven, waarbij één exemplaar misschien zou kunnen gehuisvest worden in de boerderij van Plopsaland.

18.3 VILT-INFO - DOELGROEP JOURNALISTEN EN POLITICI

In 2002 publiceerde VILT 5 magazines die verstuurd werden naar 3.100 records, bestaande uit achterban, journalisten en ambtenaren. Met deze publicatie probeerde het magazine de doelgroep te informeren over een brede waaier niet-actualiteitsgebonden landbouwitems.

De onderwerpen werden aangereikt vanuit een beperkte redactieraad die in 2002 bestond uit Jef Verhaeren, Fons Van der Voorde, Roger Cornelissen en Koen Symons. De meeste teksten werden geschreven door de diensten van Field Communication, met een eindredactie door het secretariaat van VILT.

18.4 FEITEN EN CIJFERS - 10.000 EXEMPLAREN

In 2002 publiceerde VILT opnieuw een Feiten en Cijfers. De publicatie werd gedrukt op 10.000 exemplaren en voornamelijk verspreid samen met VILT-info, tijdens Agribex 2002 en via de leden. Sponsor Landbouwkrediet kreeg 1.000 exemplaren toegestuurd. Maar de publicatie werd ook gretig verspreid tijdens diverse evenementen in de land- en tuinbouwsector.

Feiten en Cijfers werd in 2002 nog geschreven door Leo Schrooten. De uitgave van dit jaar is een werkstuk van professor Etienne Vanhecke (KUL).

18.5 IMAGOSTUDIE

Na de elektronische berichtgeving heeft VILT zich in 2002 het sterkst kunnen profileren dankzij een imagostudie die werd uitgevoerd in samenwerking met de Universiteit van Gent. Uit deze studie bleek dat het imago van de landbouwer flink verbeterd is in vergelijking met 1997, ondanks het feit dat een aantal knelpunten overeind blijven.

Deze studie heeft een duidelijk merkbare impact gehad in de land- en tuinbouwsector. Boeren hoeven zich niet meer geïsoleerd te voelen in de samenleving. De studie moet hen de moed geven om als PR-ambassadeurs voor

de landbouwsector met opgeheven hoofd de dialoog aan te gaan met de buitenwereld.

Het betere imago werd door VILT zeer intensief gecommuniceerd. Binnen de sector leverde dat grote weerklank op bij de landbouwers en tijdens diverse toespraken, symposia en studiedagen. Bij de terugblik door de landbouwsyndicaten op het jaar 2002 bleek dat VILT voor zowat het enige lichtpunt had gezorgd te midden van alweer een moeilijk landbouwjaar. VILT maakte vorig jaar dus het verschil!

In de algemene pers vond de studie weerklank in Het Laatste Nieuws, Gazet van Antwerpen, VRT-radio en WTV. De imagostudie paste perfect in een geslaagd PR-offensief voor de land- en tuinbouw tijdens de vorige zomer. Kort na elkaar haalden de missverkiezing, de Dag van de Landbouw en de imagostudie de headlines van de pers.

18.6 PROJECT CERA FOUNDATION - VOEDSELVEILIGHEID EN BIOMASSA

Op vrijdag 26 april 2002 organiseerden VILT en Cera Foundation in het Vlaams parlement een fel gesmaakt symposium over voedselveiligheid. Sprekers waren Ann Van der Auweraert (WeCom), Roger Saenen (Boerenbond) en Dirk Lips (ethicus). Het panel werd bevolkt door Dirk Draulans (Knack), Roger Cornelissen (VILT) en Jacques Van Outryve (moderator). Disputant was Piet Vanthemsche.

Er waren ruim 200 (kwalitatief hoogstaande) bezoekers. Dit heeft de initiatiefnemers ertoe verleid om het symposium over biomassa van vrijdag 25 april 2003 op dezelfde leerstoel te schoeien. Beheerders kunnen na de Algemene Vergadering intekenen voor een gratis toegangkaart voor het symposium "Land- en Tuinbouw, meer dan voeding?".

In het najaar van 2002 werd de Mens-publicatie "Biomassa, de groene grondstof" gepubliceerd. De publicatie werd verstuurd samen met VILT-info. Via de website werden ongeveer 400 extra publicaties aan de man gebracht. Mensen die de publicaties online aangevraagd hebben, krijgen ook een uitnodiging in de bus voor het symposium.

18.7 AGRIBEX 2002

VILT heeft zich tijdens Agribex 2002 dubbel geplooid. Tijdens deze ene week Agribex verzamelde VILT ruim 1.000 mailadressen voor de mailinglists, organiseerden we een symposium over duurzame teelttechnieken met 100 deelnemers en organiseerden we in opdracht van de beursorganisatoren de PR-communicatie naar de standhouders toe. Agribex News verscheen in de vorm van een flyer die de standhouders elke ochtend ontvingen met het nieuws over de vorige beursdag.

18.8 KIJKBOERDERIJEN

In samenwerking met Landelijke Gilden heeft VILT ook in 2002 een 20-tal kijkboerderijen ondersteund om gratis rondleidingen te kunnen aanbieden aan het grote publiek. Sinds de start van de kijkboerderijen komen een 7000-tal bezoekers opdagen op deze bedrijven.

Nu de kijkboerderijen de startfase ontgroeid zijn, is er voor het jaar 2003 geen directe financiering meer voorzien, noch door Landelijke Gilden, noch door VILT. In de mate van het mogelijke probeert VILT de kijkboerderijen op andere manieren te ondersteunen. Dit kan door aanlevering van publicaties of door promotie.

18.9 LANDBOUWEDUCATIE

In 2002 engageerde VILT zich in een samenwerking met Plattelandsklassen en Cera Foundation om het project Grasspriet online in te bedden in een landbouweducatiesite. Wegens budgettaire en andere besommeringen werd niet de verhoopde vooruitgang in dit project geboekt. Het tastbare eindresultaat was uiteindelijk een affiche over hernieuwbare energie die naar alle basisscholen gestuurd werd en een lespakket dat online op de site van VILT kan gedownload worden.

18.10 NIEUWE LEDEN

In 2002 sloten het Vlaams Promotiecentrum voor de Agro- en Visserijmarketing (VLAM) en het kabinet Vera Dua zich opnieuw aan bij VILT. Wij wensen beide instanties te danken voor het in VILT gestelde vertrouwen en we hopen voor de komende jaren op een constructieve samenwerking in functie van het landbouwimago.

DANKWOORD

Bij de voorstelling van het jaarverslag van de Administratie Land- en Tuinbouw (ALT) in 2001 vreesde (figuurlijk want een Vlaamse ambtenaar mag niet opzien tegen veranderen...) ik dat de ALT-ambtenaren zouden uitgezwermd zijn over de nieuwe structuur Landbouw- en Visserij, als gevolg van "Beter Bestuurlijk Beleid". Op die manier zou het onmogelijk geweest zijn nog voldoende mensen te motiveren vanuit andere administratieve landbouwdiensten om een jaarrapport uit te werken. Ironisch genoeg is het dankzij het ietwat tragere veranderingsproces dat ALT ook voor 2002 zijn jaarverslag kan voorstellen.

Ik vind het naar aanleiding van dit jaarverslag gepast alle ALT-ambtenaren te danken om sedert september '99, met mij als coach, in equipe, in goeie verstandhouding en op degelijk niveau te hebben samengewerkt. Dit en ook de vorige jaarverslagen zijn een goede weergave van wat voor de land-, tuinbouw- en visserijsector gepresteerd werd. In alle bescheidenheid mogen we er fier op zijn. Dank daarvoor.

Een speciaal woord van dank gaat ook naar diegenen die de pen vasthielden voor het uitschrijven van de respectievelijke themastukken in dit jaarverslag. Voor sommigen is het reeds de vierde maal (1999, 2000, 2001 en 2002) dat zij als deelauteur / mede-auteur optraden en bijdroegen om steeds een kwalitatief jaarverslag uit te werken. Dank.

Uiteraard dank voor de ambtenaren van de communicatiecel ALT die instonden voor de coördinatie van alle teksten, lay-out, correcties, drukbeslommeringen en andere praktische opdrachtjes die bij het uitschrijven van een jaarrapport en de voorstelling ervan toch steeds om de hoek komen kijken. Veel dank.

En dan hopen we dat u leesplezier vindt in dit document en op basis van de erin verwerkte gegevens verdere communicatie wil geven aan de werking van de Administratie Land- en Tuinbouw. Dank.

*Jules Van Liefferinge
Directeur-Generaal
Administratie Land- en Tuinbouw (ALT)*

OVERZICHT VAN DE OP PUBLICATIEDATUM VAN HET ALT-JAARVERSLAG 2002 VERKRIJGBARE PUBLICATIES, BROCHURES EN FOLDERS

BESCHRIJVENDE BROCHURES

Jaarverslag 2001. De boer als buur. Op bezoek bij de Vlaamse land- en tuinbouw, 113 p.

Activiteitenverslag 2001. Vlaams landbouwinvesteringsfonds (VLIF). Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Dept. EWBL, Administratie Land- en Tuinbouw (ALT), afdeling Land- en Tuinbouwondersteuningsbeleid, Brussel, augustus 2001.

Activiteitenverslag 2001. Financieringsinstrument voor de Vlaamse visserij- en aquicultuursector (FIVA). Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, Dept. EWBL, administratie Land- en Tuinbouw (ALT), afdeling Land- en Tuinbouwondersteuningsbeleid, Brussel, juli 2001.

Landbouw in zakformaat. Land- en tuinbouw in Vlaanderen 2002. Vlaamse Onderzoekseenheid Land- en Tuinbouweconomie (VOLT), 2003.

Landbouw, tuinbouw en visserij in Vlaanderen - Feiten en Cijfers 2001. Vlaamse Onderzoekseenheid land- en tuinbouweconomie (VOLT), 2002.

Land- en tuinbouw in uw provincie. Voor elk van de Vlaamse provincies biedt deze handige folder u een overzicht van het hoe en het waarom van de land- en tuinbouw. Afdeling Land- en Tuinbouwondersteuningsbeleid, 2e editie 2000. (vermeld bij aanvraag de naam van de provincie(s), waarnaar uw interesse uitgaat).

STEUNMAATREGELEN

Programmeringsdocument voor Plattelandsontwikkeling (PDPO) in Vlaanderen van 2000 - 2006. Administratie land- en Tuinbouw - Directoraat- generaal. 361 pg., versie 06/01/03.

Steun voor vestiging en investeringen in land- en tuinbouw. De nieuwe VLIF-reglementering. Vlaams Landbouwinvesteringsfonds (VLIF), 2001.

Subsidies voor groenbedekking. Voor wie en hoe aan te vragen. Afdeling Land- en Tuinbouwvorming. Editie 2002.

Vlaamse steun voor milieuvriendelijke sierteelt, afdeling land- en Tuinbouwvorming. Editie 2002.

Subsidies voor mechanische onkruidbestrijding. De mechanische onkruidbestrijding als haalbaar alternatief voor de chemische onkruidbestrijding. De Vlaamse overheid geeft een subsidie voor de toepassing van de mechanische onkruidbestrijding, afdeling Land- en Tuinbouwvorming. Editie 2002.

Mechanische onkruidbestrijding in de praktijk. De tips in deze folder helpen u op weg wanneer u mechanische onkruidbestrijding wenst toe te passen, afdeling land- en Tuinbouwvorming, 2000.

Subsidies voor bedrijfsontwikkelingsplannen en bedrijfsbegeleiding in de biologische landbouw. De Vlaamse overheid subsidieert omschakelingsplannen en bedrijfsbegeleiding voor landbouwers die wensen om te schakelen en voor biologische landbouwers. 2001.

Subsidies voor bescherming van de genetische diversiteit. Met uitsterven bedreigde dieren : schapen- en geitenrassen. De Vlaamse overheid subsidieert het houden van bepaalde schapen- en geitenrassen. 2001.

Subsidies voor bescherming van de genetische diversiteit. Enkele met uitsterven bedreigde veerassen. De Vlaamse overheid subsidieert het houden van bepaalde veerassen. 2001.

PRAKTIJKGERICHTE PUBLICATIES

Code van goede landbouwpraktijken - Bestrijdingsmiddelen - praktijkhandboek, gericht op het land- en tuinbouwonderwijs en de naschoolse land- en tuinbouwvorming, Brussel, juli 2000, 132 p.

Code van goede landbouwpraktijken - Nutriënten - "Akkerbouw" - "Grasland en voedergewassen" - "Vollegrondsgroenten en fruitteelt" - Praktijkhandboeken (3 delen), gericht op land- en tuinbouwonderwijs en de naschoolse landbouwvorming - Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap. Dept. EWBL, Administratie Land- en Tuinbouw, afdeling Land- en Tuinbouwvorming, Brussel, september 2000.

Code van goede landbouwpraktijken - Natuur - praktijkhandboek, gericht op het land- en tuinbouwonderwijs en de naschoolse land- en tuinbouwvorming, Brussel, april 2002, 90 p.

Al deze publicaties en folders zijn te verkrijgen op de:

Administratie Land- en Tuinbouw (ALT)

Dienst Communicatie

Leuvenseplein 4

1000 Brussel

Tel.: 02/553.63.57

Fax: 02/553.63.60

E-mail: sonja.coopmans@ewbl.vlaanderen.be

Ingevolge de regionalisering zal de Dienst Communicatie in de zomer van 2003 verhuizen naar:

S. Bolivarlaan 30

1000 Brussel

Tel.: 02/208.43.58

Fax: 02/208.45.40

Gelieve uw volledige adresgegevens, de titel of titels van de gewenste publicaties en het gewenste aantal door te geven.

TIJDSCHRIFT BUITENKANSEN

Buitenkanzen wordt verspreid naar de professionele land- en tuinbouwers in Vlaanderen en wordt gedrukt op een oplage die met deze doelgroep overeenstemt. Oude nummers aanbieden kan dan ook slechts in heel beperkte mate. Vandaar dat we de mogelijkheid bieden het tijdschrift via de website te downloaden: www.vlaanderen.be/landbouw.

Heeft u toch een oud nummer nodig, laat het ons weten. In de mate van het mogelijke wordt u geholpen.

Ontvangt u het blad niet en oordeelt u dat u toch tot de doelgroep behoort dan kan u via het volgende e-mailadres uw naam en adres doorgeven. Vermeld a.u.b. ook uw relatie tot de land- en tuinbouwsector (bvb. student / actief landbouwer / deeltijds landbouwer/ voorlichter / onderzoeker.....).

Voor updates en nieuwe publicaties raadpleegt u:

www.vlaanderen.be/landbouw

BIJLAGE 2:

DIENTSTVERLENING VAN DE ADMINISTRATIE LAND- EN TUINBOUW (ALT) IN DE PROVINCIES

ALT WEST-VLAANDEREN Koningin Astridlaan 29, bus 4, 8200 Brugge

Vlaams Landbouw Investeringsfonds (VLIF) / Financieringsinstrument voor de Visserij en Aquicultuursector (FIVA)

Arrondissement Brugge, Diksmuide, Oostende en Veurne (Land- en tuinbouw)

ir. D. Persyn

Tel.: 050/ 30.14 13

Fax: 050/30.14.29

E-mail: danny.persyn@ewbl.vlaanderen.be

ir. Persyn is tevens verantwoordelijk voor de FIVA-dossiers

Arrondissementen Kortrijk, Tielt, Roeselare en Ieper (Land- en tuinbouw)

ir. W. Beghein

Tel.: 050/30.14.19

Fax: 050/30.14.29

E-mail: willy.beghein@ewbl.vlaanderen.be

Duurzame landbouw

ir. B. Debussche

Tel.: 050/30.14.18

Fax: 050/30.14.29

E-mail: bart.debussche@ewbl.vlaanderen.be

ir. N. Scherrens

Tel.: 050/30.14.15

Fax: 050/30.14.29

E-mail: nathalie.scherrens@ewbl.vlaanderen.be

ALT OOST-VLAANDEREN Voskenslaan 97e, 3e verdieping, 9000 Gent

Vlaams Landbouw Investeringsfonds (VLIF)

Arrondissementen Gent en Oudenaarde (Land- en tuinbouw)

ir. G. Van Nieuwerburgh

Tel.: 09/242.89.11

Fax: 09/222.79.67

E-mail: georges.vannieuwerburgh@ewbl.vlaanderen.be

Arrondissementen St.-Niklaas, Dendermonde, Aalst en Eeklo (Land- en tuinbouw)

ir. H. Pieters

Tel.: 09/242.89.15

Fax: 09/222.79.67

E-mail: hubert.pieters@ewbl.vlaanderen.be

Duurzame landbouw

ir. J. Verstrynge

Tel.: 09/ 242.89.17

Fax: 09/ 222.79.67

E-mail: johan.verstrynge@ewbl.vlaanderen.be

ir. B. Bollen

Tel.: 09/242.89.18

Fax: 09/222.79.67

E-mail: bart.bollen@ewbl.vlaanderen.be

ALT VLAAMS BRABANT Waaistraat 1, 3000 Leuven

Vlaams Landbouw Investeringsfonds (VLIF)

ir. L. Dhondt (Land- en tuinbouw)
Tel.: 016/ 21.12.94
Fax: 016/ 21.12.96
E-mail: lucien.dhondt@ewbl.vlaanderen.be

Duurzame landbouw

ir. J. Nuyts
Tel.: 016/21 12 95
Fax: 016/ 21 12 96
E-mail: joris.nuyts@ewbl.vlaanderen.be

ir. K. Wellemans
Tel.: 016/ 21.12.95
Fax: 016/ 21.12.96
E-mail: koen.wellemans@ewbl.vlaanderen.be

ALT LIMBURG Taxandria Center, Gouv. Roppesingel 25, 2e verdieping, 3500 Hasselt

Vlaams Landbouw Investeringsfonds (VLIF)

ir. H. Vermeulen (Land- en tuinbouw)
Tel.: 011/26.44.23
Fax: 011/26.44.19
E-mail: hendrik.vermeulen@ewbl.vlaanderen.be

Duurzame landbouw

ir. G. Vandebroeck
Tel.: 011/26.44.25
Fax: 011/26.44.19
E-mail: godelieve.vandebroeck@ewbl.vlaanderen.be

ALT ANTWERPEN Copernicuslaan 1, bus 20, 2018 Antwerpen

Vlaams Landbouw Investeringsfonds (VLIF)

ir. A. De Rop (Land- en tuinbouw)
Tel.: 03/224.63.84
Fax: 03/224.63.10
E-mail: andre.derop@ewbl.vlaanderen.be

Duurzame landbouw

ir. I. Maes
Tel.: 03/ 224.63.87
Fax: 03/ 224.63.10
E-mail: ilse.maes@ewbl.vlaanderen.be

Horizontale inspectie en audit

ir. L. Vanderheyden
Tel.: 03/224.63.83
Fax: 03/224.63.10
E-mail: luc.vanderheyden@ewbl.vlaanderen.be

CENTRALE DIENSTEN ADMINISTRATIE LAND- EN TUINBOUW (ALT)

Huidig adres: Leuvenseplein 4, 1000 Brussel

DIRECTORAAT GENERAAL

DIRECTEUR-GENERAAL:

J. Van Liefferinge
Tel.: 02/553.63.40
Fax: 02/553.63.50
E-mail: land-tuinbouw@vlaanderen.be

STAFID:

L. Kerkhofs
Tel.: 02/553.63.94
Fax: 02/553.63.50
E-mail: lieve.kerkhofs@ewbl.vlaanderen.be

BETAALORGAAN:

ir. L. Reyns
Tel.: 02/553.63.47
Fax: 02/553.63.50
E-mail: luc.reyns@ewbl.vlaanderen.be

AFDELING LAND- EN TUINBOUW- ONDERSTEUNINGSBELEID

Afdelingshoofd:

ir. G. Van den Bremt
Tel.: 02/553.63.12
Fax: 02/553.63.05
E-mail:
gilbert.vandenbremt@ewbl.vlaanderen.be

Vlaams Landbouw Investeringsfonds

ir. D. De Laender
Tel.: 02/553.63.30
Fax: 02/553.63.05
E-mail:
daniel.delaender@ewbl.vlaanderen.be

FIVA / FIOV

ir. W. Beghein
Tel.: 02/553.63.06
Fax: 02/553.63.05
E-mail: willy.beghein@ewbl.vlaanderen.be

AFDELING LAND- EN TUINBOUWVORMING

Afdelingshoofd

ir. J. Relaes
Tel.: 02/553.63.54
Fax: 02/553.63.60
E-mail: joris.relaes@ewbl.vlaanderen.be

Vorming

ir. J. Steenberghen
Tel.: 02/553.63.58
Fax: 02/553.63.60
E-mail:
jean.steenberghen@ewbl.vlaanderen.be

Duurzame Landbouw

ir. E. Soenen
Tel.: 02/553.63.38
Fax: 02/553.63.60
E-mail: els.soenen@ewbl.vlaanderen.be

Biologische Landbouw

ir. A. Theunissen
Tel.: 02/553.63.90
Fax: 02/553.63.60
E-mail: ann.theunissen@ewbl.vlaanderen.be

ir. M. Verhassel

Tel.: 02/553.63.76
Fax: 02/553.63.60
E-mail: marie.verhassel@ewbl.vlaanderen.be

COLOFON

Nummer wettelijk depot:

D/2003/3241/216

Verantwoordelijke uitgever:

J. Van Liefferinge, Directeur-Generaal Administratie Land- en Tuinbouw (ALT)

Drukkerij:

PEN

Eindsamenstelling:

Communicatiedienst Administratie Land- en Tuinbouw (ALT)

Foto's:

De foto's in deze uitgave werden door Marc Bergmans en Ivo Lemaire, fotografen van het Ministerie van de Vlaamse Gemeenschap, getrokken.

Eveneens werden foto's ontleend uit het archief van het Vlaams Promotiecentrum voor de Agro- en Visserijmarketing (VLAM).

Afronding getallen:

Aangezien dit verslag niet een boekhoudkundige weergave van de activiteiten beoogt werden de getallen waar nodig in de tabellen afgerond. Vanaf 50 eurocent en meer werd het getal naar de bovenliggende eenheid afgerond. Dit om de leesbaarheid van de tabellen te verbeteren.

Ministerie van de
Vlaamse Gemeenschap

Deze uitgave is een uitgave van het Ministerie van de Vlaamse gemeenschap - Administratie Land- en Tuinbouw (ALT).
Overname van de teksten wordt toegestaan mits bronvermelding.

